

Budsjettnemnda for jordbruket
17.04.2020

Utredning nr. 1

Oppdatert 20.4

**Jordbrukets totalregnskap 2018 og 2019
Registrerte og normaliserte tall**

Innholdsfortegnelse

1	INNLEDNING	5
1.1	Generelt	5
1.2	Avgrensinger og beregningsprinsipper i Totalkalkylen	6
1.3	Resultatmål i Totalkalkylen	8
1.4	Resultater etter registrerte og normaliserte regnskaper	9
1.5	Tørkesommeren 2018	13
1.6	Utviklingen i resultatmål, arbeidsforbruket, areal, investeringer og husdyr ..	15
1.7	Endringer i inntektsforutsetninger, tap ved markedsoverskudd og volumutvikling	23
1.7.1	Marked, produksjon og etterspørsel	23
1.7.2	Inntektseffekter av markedssituasjonen	24
1.7.3	Volum- og prisindeks for Totalkalkylen	25
1.8	Forklaring til variasjon mellom år	28
1.8.1	Fondsendringer i prisutjevningsordningen for melk	28
1.8.2	Samlede endringer i omsetningsavgiftsfondene	28
1.9	Prisstigning i budsjettåret	29
1.10	Realrente på lånt kapital	30
1.11	Totalkalkylen og skatt	32
1.11.1	Forklaring av beregningene	33
1.12	Produktivitet	34
1.13	Usikkerhet ved datamaterialet	37
1.14	Større endringer som har endret tallseriene bakover	37
1.15	Budsjettering av tilskudd	38
2	SAMMENDRAG AV UTVIKLINGEN I NORMALISERTE REGNSKAP FRA 2014 TIL BUDSJETT 2019	39
3	REGISTRERTE TALL FOR PERIODEN 2016 – 2019	41
3.1	Utviklingen fra år til år ifølge beregningene i 2020	42
3.1.1	Forklaring til de største endringene fra 2017 til 2018	42
3.1.2	Forklaring til de største endringene fra 2018 til 2019	43
4	SAMMENLIGNING MED FJORÅRETS BEREGNINGER	45
4.1	Året 2018	46
4.2	Året 2019	46
5	REGISTRERTE REGNSKAPER - OVERSIKT	48
5.1	Tabeller som gjelder registrerte regnskaper	49
5.2	Forbrukstabeller	74
6	NORMALISERTE REGNSKAPER	77
6.1	Innledning	77
6.2	Bakgrunn og framgangsmåte	77
6.3	Generelt om beregningsprinsippene	78
6.4	Begrensninger	78
6.5	Nærmere om prinsippene for normaliseringen	79
6.5.1	Planteproduksjon	79
6.5.2	Normalisering av husdyrproduksjonen	79
6.5.3	Endringer i husdyrbestanden	80

6.5.4 Normalisering av kostnadspostene	80
6.5.5 Direkte tilskudd	80
6.5.6 Renter på lånt kapital.....	81
6.5.7 Leasing	81
6.6 Jordbruksfradrag.....	81
6.7 Resultater av beregningene	82
6.7.1 Sammendrag av normaliserte regnskaper.....	82
6.7.2 Jordbrukets økonomiske resultat ifølge normaliserte regnskaper	84
6.8 Sammenligning med fjorårets beregninger	85
6.8.1 Nærmere om utviklingen i normalårsavlingene	85
7 UTVALG AV TABELLER FRA NORMALISERTE REGNSKAPER.....	87

1 Innledning

1.1 Generelt

Totalkalkylen for jordbrukskredet 2020 er beregnet for:

- Revidert regnskap 2018
- Foreløpig regnskap 2019

Budsjettåret 2020 - koronavirus:

Normalt legger Budsjettetnemnda fram beregninger for revidert regnskapsår, foreløpig regnskapsår og budsjettåret. I år vil det si årene 2018, 2019 og 2020.

Situasjonen med koronavirus har medført at det er uvanlig stor usikkerhet for mange av postene for 2020. Det gjelder i særlig grad poster som er berørt av anslag for pris, lønn, valuta og renter. Budsjettetnemnda benytter bla. SSBs makroøkonomiske prognosetall for priser, lønninger, valuta og renter i mars-utgaven av rapporten «Konjunkturtendensene». Grunnet den usikre situasjonen som følge av koronaviruset, publiserte ikke SSB denne rapporten i år.

På beregningstidspunktet medfører koronasituasjonen også stor usikkerhet knyttet til produksjonsvolumer. I grøntsektoren gjelder det bla. usikkerheten mhp. tilgang til innleid utenlandske arbeidskraft. Koronasituasjonen vil også kunne gi etterspørselsutslag for ulike produkter pga. stopp i grensehandel og full stans i hotell- og restaurantmarkedet.

Disse forholdene gjør at Budsjettetnemnda i år ikke presenterer beregninger for budsjettåret i Totalkalkylen.

Referansebruk:

Budsjettetnemnda utarbeider heller ikke Referansebruksberegninger i år. Dette skyldes for det første at årets utgangspunkt for beregningene,- regnskapsresultatene for året 2018, var svært sterkt påvirket av tørkesommeren 2018. Dette vil gi lite gjenkjennbare resultater i framregningsårene. For det andre medfører manglende beregning for budsjettåret i Totalkalkylen at det heller ikke er mulig å framregne resultater for budsjettåret 2020 i Referansebrukene.

Totalkalkylen 2020:

I denne utredningen presenteres en oversikt over årets beregninger for årene 2018 og 2019 med vedleggstabeller og sammendragstabeller fra beregninger med både registrerte og normaliserte tall. Det er videre tatt med tabeller som viser antall bedrifter, registrert arbeidsforbruk, areal, investeringer, husdyrtall samt forbruksutviklingen for kjøtt og egg. De registrerte tallene skal vise faktiske inntekter og kostnader i de enkelte år. Dette betyr at det kan være store variasjoner i inntektene mellom ulike år pga. varierende vær og

tilfeldige utslag av stor økonomisk betydning i registrerte regnskaper. Disse variasjonene er forsøkt jevnet ut ved beregningen av normaliserte regnskapstall.

Utredningen inneholder videre en sammenligning av fjorårets beregninger med årets beregninger for årene 2018 og 2019. Dette gjelder både for registrerte og normaliserte regnskaper.

1.2 Avgrensinger og beregningsprinsipper i Totalkalkylen

Totalkalkylen for jordbruket utarbeides med grunnlag i Hovedavtalen, som en del av grunnlagsmaterialet til jordbruksforhandlingene. I forhandlingene brukes Totalkalkylens normaliserte regnskaper for å sammenligne inntektsutviklingen i jordbruket med inntektsutviklingen for andre grupper i samfunnet. Totalkalkylen er et sektorregnskap som skal vise totalverdiene som skapes i norsk jordbruk ved utnyttelse av jordbrukets produksjonsressurser, herunder jord. Sektoren «jordbruk» er definert ut fra de varer som er regnet som jordbruksvarer. Dette innebærer at jordbrukssektorenes andre inntekter, dvs. fra skogbruk, lønns- og kapitalinntekter, andre næringer og tilleggsnæringer som turisme, holdes utenom. Resultatmålene som beregnes i Totalkalkylen er «Vederlag til arbeid og kapital» og «Vederlag til arbeid og egenkapital».

Totalkalkylens sektoravgrensing innebærer at en legger til grunn at alt jordbruksareal i Norge tilhører sektoren «jordbruk». Beregningene er avgrenset til økonomiske transaksjoner mellom jordbrukssektoren og andre sektorer. For jordbrukssektoren vil disse økonomiske transaksjonene framkomme som inntekter eller kostnader. Økonomiske transaksjoner innen sektoren, defineres som intern omsetning, og vil ikke påvirke sektorens sluttresultat. Slike interne transaksjoner kan være kjøp og salg av grovför og maskintjenester. Økonomiske transaksjoner innen sektoren knyttet til kjøp/salg av jord eller jordleie, regnes derfor også som internomsetning. Det gjøres ingen skille på om disse transaksjonene foregår mellom aktive utøvere og jordeiere uten næringsinntekt fra jordbrukssektoren.

Beregningen av jordbrukets bokførte kapital omfatter både egen og leid jord. Gjeld på bruk uten næringsinntekt (bortleide/forpaktede bruk) knyttet til jorda disse eier, inngår som en del av sektorens samlede gjeldsmasse. Realrentekostnaden på denne gjelda påvirker derfor resultatmålet «Vederlag til arbeid og egenkapital». Også kjøp av jord påvirker resultatmålet «Vederlag til arbeid og egenkapital» direkte i den grad det påvirker endring gjeldsmassen i forbindelse med opptak av lån i forbindelse med jordkjøpet. Tilsvarende betraktninger gjøres også på andre områder, for å gjøre beregningsprinsippene konsistente, for eksempel leie/kjøp av melkekvoter.

For andre beregningsprinsipper nevnes at ved forhandleromsetning av brukte landbruksmaskiner, føres nettokostnaden i administrasjon/omsetning som kostnad for sektoren. Dette gjelder også kjøp og salg av melkekvoter. Korn, unntatt det som brukes som eget før, selges derimot ut av sektoren og kjøpes tilbake som kraftför, og framkommer dermed på både inntekts- og kostnadssiden. Restverdien av bygninger og maskiner på bruk som går ut av drift, trekkes ut av kapitalgrunnlaget. Det søkes konsistens mellom det som inntekts- og kostnadsføres, dvs. inntekter/kostnader relateres til tilhørende

kostnader/inntekter. Det medfører at en inntektsfører verdien av jordbrukets ressurser brukt utenfor jordbruket. For maskiner aktivert i,- men brukt utenom jordbruket, inntektsføres for eksempel jordbruket for kapitalslitkostnadene knyttet til denne bruken.

Arbeidsforbruket som inngår i beregningen av «Vederlag til arbeid og egenkapital pr årsverk», baserer seg på SSBs arbeidskraftsundersøkelser. For pelsdyr gjøres det et tillegg i arbeidsforbruket siden pelsdyr ikke inngår i materialet fra SSB, mens pelsdyr regnes som en del av jordbrukssektoren. Det gjøres ikke noe skille på om arbeidet er utført ved egen eller innleid arbeidskraft, da resultatmålet «Vederlag til arbeid og egenkapital» er et vederlag til alt innsatt arbeid, uavhengig av hvem som utfører arbeidet, og all innsatt egenkapital.

1.3 Resultatmål i Totalkalkylen

I Totalkalkylen beregnes følgende tre resultatmål:

- Vederlag til arbeid og kapital
- Vederlag til arbeid og egenkapital
- Vederlag til arbeid og egenkapital inkl. effekt av jordbruksfradraget

«Vederlag til arbeid og kapital» beregnes ved at alle inntekter fratrekkes ikke-varige driftsmidler samt kapitalkostnadene (avskrivningene) beregnes ut fra et prisnivåjustert kapitalgrunnlag for de avskrivbare driftsmidlene. Dvs. at kapitalgrunnlaget justeres til dagens priser ved hjelp av konsumprisindeksen. Resultatet «Vederlag til arbeid og kapital» skal gi avkastning til all kapital, herunder kapital bundet i jord. I resultatmålet «Vederlag til arbeid og egenkapital» trekkes realrentekostnadene på den lånte delen av kapitalen i fra «Vederlag til arbeid og kapital». Dette resultatmålet skal gi avkastning til arbeid og egenkapital. Bruken av realrentekostnad har sammenheng med at kapitalen prisjusteres (kapitalslit beregnet til dagens prisnivå). Prinsippet for beregning av kapitalkostnadene innebærer at den beregnede inntekten i Totalkalkylen, kan forbrukes uten å redusere den investerte kapitalens kjøpekraft. I resultatmålet «Vederlag til arbeid og egenkapital inkl. effekt av jordbruksfradraget» legges verdien av det skattemessige jordbruksfradraget i positiv næringsinntekt fra jordbruket til «Vederlag til arbeid og egenkapital». Resultatmålet «Vederlag til arbeid og egenkapital inkl. effekt av jordbruksfradraget» beregnes kun pr. årsverk

Fordi Totalkalkylen viser resultatmål for landet som helhet og alle produksjoner i gjennomsnitt (pr. årsverk), vil ikke Totalkalkylen være sammenliknbart med regnskapet for den enkelte aktive utøver. På foretaksnivå, i eks. Driftsgranskingene, føres f.eks. jordleie, leie/kjøp av melkekvote, fôr og maskintjenester som kostnader og eventuelt inntekt i de foretakene som har slik kostnad/inntekt. Dette fordi dette er kostnader/inntekter som påvirker den enkelte næringsutøvers økonomiske resultat.

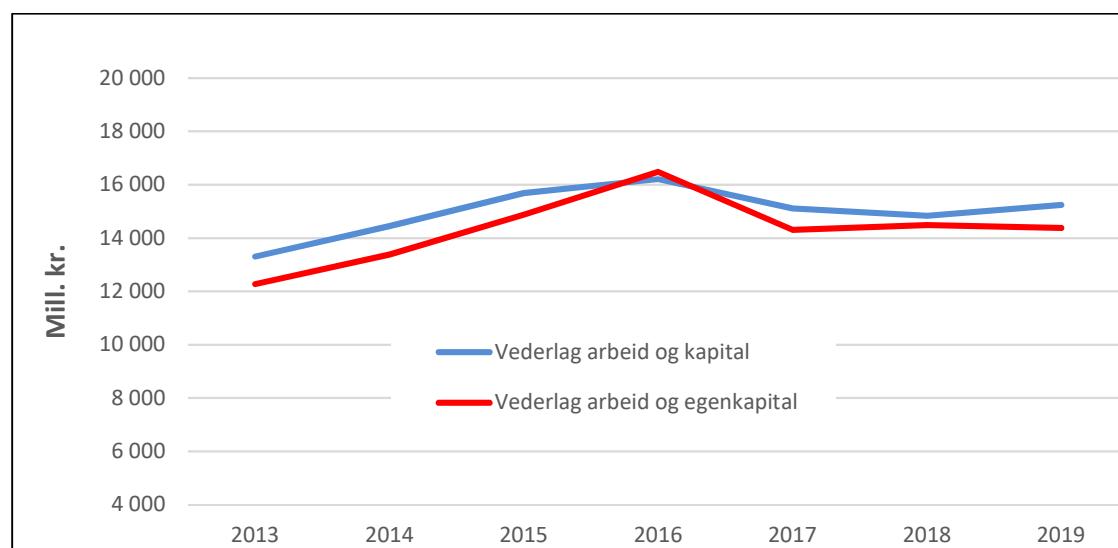
1.4 Resultater etter registrerte og normaliserte regnskaper

Tabell 1.1 Resultater etter registrerte regnskaper. Mill. kroner¹

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
Sum produksjonsinntekter	31 003	33 021	34 484	34 002	33 044	34 367
+ Direkte tilskudd	10 741	10 731	10 462	10 341	12 434	12 011
= Totale inntekter inklusive direkte tilskudd (A)	41 744	43 753	44 946	44 343	45 478	46 378
Sum ikke-varige produksjonsmidler	19 758	20 326	20 702	20 847	21 972	22 170
+ Sum kapitalkostnader	7 529	7 734	8 034	8 385	8 667	8 965
= Sum kostnader ekskl. realrentekostnad (B)	27 287	28 059	28 735	29 231	30 640	31 135
Vederlag til arbeid og kapital (A-B)	14 457	15 693	16 211	15 111	14 838	15 243
– Realrente på lånt kapital (C)	1 080	819	-271	810	350	868
Vederlag til arbeid og egenkapital (A-B-C)	13 377	14 874	16 482	14 302	14 488	14 375
Antall årsverk	45 550	44 850	44 150	43 450	42 650	41 900
Vederlag til arbeid og egenkapital per årsverk, kr	293 700	331 600	373 300	329 200	339 700	343 100
Endring per årsverk, kr	293 700	37 900	41 700	-44 100	10 500	3 400
Endring per årsverk, prosent		12,9	12,6	-11,8	3,2	1,0
Inntektseffekt per årsverk av jordbruksfradraget, kr	30 200	30 900	29 200	28 000	26 600	26 500
Vederlag til arbeid og egenkapital per årsverk inklusive effekt av jordbruksfradraget, kr	323 900	362 500	402 500	357 200	366 300	369 600
Endring per årsverk, kr	293 000	38 600	40 000	-45 300	9 100	3 300
Endring per årsverk, prosent		11,9	11,0	-11,3	2,5	0,9

* Foreløpig regnskap ** Budsjett

¹⁾ De seks nederste linjene er ikke i mill. kroner

Figur 1.1. Utviklingen i resultatmål i Totalkalkylen.

Tabell 1.2 Sammendrag. Registrerte regnskaper. Mill. kroner¹

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
Korn, erter og oljefrø	3 175	3 480	3 560	3 500	2 138	3 980
+ Poteter	708	641	814	722	795	806
+ Hagebruksprodukter	4 257	4 592	5 033	4 890	5 057	5 204
+ Andre planteprodukter	361	345	333	375	322	320
= Sum planteprodukter	8 501	9 058	9 739	9 487	8 312	10 311
Melk	8 705	9 422	9 486	9 243	9 581	8 986
+ Kjøtt	11 174	11 716	12 308	12 608	12 665	12 450
+ Egg	1 028	1 042	1 048	1 112	1 132	1 149
+ Ull	119	128	149	133	129	117
+ Pelsdyr	333	376	301	292	204	172
+ Andre husdyrproduksjoner	128	137	184	194	223	261
= Sum husdyrprodukter	21 486	22 822	23 476	23 582	23 932	23 134
Sum plante- og husdyrprodukter	29 987	31 880	33 215	33 069	32 244	33 445
Kjøreinntekter mv.	524	531	554	565	571	569
+ Arbeidsinntekter ved investeringer	199	216	248	276	267	258
= Sum andre inntekter	724	747	802	841	838	827
Endringer i buskapsverdien	103	191	219	-146	-256	-55
Medlemsbonus	189	203	248	238	219	150
Sum produksjonsinntekter	31 003	33 021	34 484	34 002	33 044	34 367
Direkte tilskudd	10 741	10 731	10 462	10 341	12 434	12 011
Totale inntekter inkl. direkte tilskudd (A)	41 744	43 753	44 946	44 343	45 478	46 378
Handelsgjødsel og kalk	1 718	1 808	1 866	1 598	1 789	1 874
+ Innkjøpt kraftfôr	7 057	7 198	7 276	7 442	7 749	7 755
+ Annet innkjøpt fôr	574	617	574	574	828	579
+ Såfrø og planter	931	940	1 040	1 062	1 150	1 159
+ Energi og smøremidler	2 418	2 352	2 411	2 671	3 073	3 056
+ Andre kostnader	4 972	5 110	5 161	5 229	5 058	5 408
+ Vedlikehold	2 087	2 301	2 373	2 271	2 326	2 338
Sum ikke-varige produksjonsmidler	19 758	20 326	20 702	20 847	21 972	22 170
Leasing av maskiner	1 382	1 486	1 560	1 760	1 877	2 055
+ Kapitalslit	6 147	6 248	6 474	6 624	6 790	6 910
Sum kapitalkostnader	7 529	7 734	8 034	8 385	8 667	8 965
Sum kostnader ekskl. realrentekost. (B)	27 287	28 059	28 735	29 231	30 640	31 135
Vederlag til arbeid og kapital (A-B)	14 457	15 693	16 211	15 111	14 838	15 243
Realrente på lånt kapital (C)	1 080	819	-271	810	350	868
Vederlag til arbeid og egenkap. (A-B-C)	13 377	14 874	16 482	14 302	14 488	14 375

* Foreløpig regnskap ** Budsjett

1) Eksklusive virkning av jordbruksfradraget ved skatteligningen

Tabell 1.3 Resultater etter normaliserte regnskaper. Mill. kroner¹

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
Sum produksjonsinntekter	30 689	32 571	33 867	33 815	34 122	33 924
+ Direkte tilskudd	10 770	10 756	10 509	10 269	12 107	11 693
= Totale inntekter inklusive direkte tilskudd (A)	41 459	43 326	44 376	44 085	46 229	45 617
Sum ikke-varige produksjonsmidler	19 650	20 258	20 747	20 785	22 287	22 071
+ Sum kapitalkostnader	7 545	7 735	8 061	8 352	8 669	8 962
= Sum kostnader eksklusive realrentekostnad (B)	27 195	27 993	28 808	29 137	30 955	31 034
Vederlag til arbeid og kapital (A-B)	14 263	15 334	15 568	14 948	15 274	14 584
- Realrente på lånt kapital (C)	1 332	833	310	391	363	837
Vederlag til arbeid og egenkapital (A-B-C)	12 931	14 501	15 258	14 557	14 911	13 747
Antall årsverk	45 550	44 850	44 150	43 450	42 650	41 900
Vederlag til arbeid og egenkapital per årsverk, kr	283 900	323 300	345 600	335 000	349 600	328 100
Endring per årsverk, kr		39 400	22 300	-10 600	14 600	-21 500
Endring per årsverk, prosent		13,9	6,9	-3,1	4,4	-6,1
Inntektseffekt per årsverk av jordbruksfradraget, kr	29 800	30 200	28 000	27 700	27 400	25 300
Vederlag til arbeid og egenkapital per årsverk inklusive effekt av jordbruksfradraget, kr	313 700	353 500	373 600	362 700	377 000	353 400
Endring per årsverk, kr		39 800	20 100	-10 900	14 300	-23 600
Endring per årsverk, prosent		12,7	5,7	-2,9	3,9	-6,3

^{*} Foreløpig regnskap ** Budsjett¹⁾ De seks nederste linjene er ikke i mill. kroner

Tabell 1.4 Sammendrag. Normaliserte regnskaper. Mill. kroner¹

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
Korn, erter og oljefrø	2 918	3 044	3 122	3 250	3 265	3 488
+ Poteter	650	718	727	779	776	818
+ Hagebruksprodukter	4 201	4 514	4 888	4 895	4 979	5 150
+ Andre planteprodukter	337	336	344	375	366	388
= Sum planteprodukter	8 106	8 612	9 081	9 298	9 387	9 844
Melk	8 705	9 422	9 486	9 243	9 581	8 986
+ Kjøtt	11 174	11 716	12 308	12 608	12 665	12 450
+ Egg	1 028	1 042	1 048	1 112	1 132	1 149
+ Ull	119	128	149	133	129	117
+ Pelsdyr	414	371	343	294	207	195
+ Andre husdyrproduksjoner	128	137	184	194	223	261
= Sum husdyrprodukter	21 568	22 817	23 518	23 584	23 935	23 158
Sum plante- og husdyrprodukter	29 674	31 429	32 599	32 883	33 322	33 002
Kjøreinntekter mv.	524	531	554	565	571	569
+ Arbeidsinntekter ved investeringer	199	216	248	276	267	258
= Sum andre inntekter	724	747	802	841	838	827
Endringer i buskapsverdien	103	191	219	-146	-256	-55
Medlemsbonus	189	203	248	238	219	150
Sum produksjonsinntekter	30 689	32 571	33 867	33 815	34 122	33 924
Direkte tilskudd	10 770	10 756	10 509	10 269	12 107	11 693
Totale inntekter inkl. direkte tilskudd (A)	41 459	43 326	44 376	44 085	46 229	45 617
Handelsgjødsel og kalk	1 718	1 808	1 866	1 598	1 789	1 874
+ Innkjøpt kraftfôr	7 057	7 198	7 276	7 442	7 749	7 755
+ Annet innkjøpt fôr	574	617	574	574	828	579
+ Såfrø og planter	931	940	1 040	1 062	1 150	1 159
+ Energi og smøremidler	2 435	2 357	2 430	2 681	3 121	3 066
+ Andre kostnader	4 848	5 038	5 187	5 157	5 324	5 300
+ Vedlikehold	2 087	2 301	2 373	2 271	2 326	2 338
Sum ikke-varige produksjonsmidler	19 650	20 258	20 747	20 785	22 287	22 071
Leasing av maskiner	1 398	1 487	1 588	1 728	1 878	2 053
+ Kapitalslit	6 147	6 248	6 474	6 624	6 790	6 910
Sum kapitalkostnader	7 545	7 735	8 061	8 352	8 669	8 962
Sum kostnader ekskl. realrentekost. (B)	27 195	27 993	28 808	29 137	30 955	31 034
Vederlag til arbeid og kapital (A-B)	14 263	15 334	15 568	14 948	15 274	14 584
Realrente på lånt kapital (C)	1 332	833	310	391	363	837
Vederlag til arbeid og egenkap. (A-B-C)	12 931	14 501	15 258	14 557	14 911	13 747

* Foreløpig regnskap ** Budsjett

1) Eksklusive virkning av jordbruksfradraget ved skatteligningen

1.5 Tørkesommeren 2018

Tørken i 2018 påvirket mange bønders inntekt i betydelig grad, både gjennom delvis sterkt reduserte inntekter og økte kostnader, særlig til kjøp av fôr. Resultatene for årene 2018 og 2019 må dermed ses i lyset av effekten av tørkesommeren 2018.

Mhp. produksjonsvolumer ble kornproduksjonen redusert med 43 prosent fra 2017. I forhold til normalårsavlingen for 2018 var nedgangen på 38 prosent. Det var også betydelig avlingssvik for noen grønnsaker, mens andre grønnsaker, poteter og frukt og bær ble mindre påvirket økonomisk, delvis som følge av vanning av arealene og økte priser. Engavlingene ble redusert med 25 prosent i forhold til avlingene i 2017, mens reduksjonen var på 29 prosent målt i forhold til normalårsavlingen for 2018. Nedbør på slutten av vekstsesongen, gjorde at grovfôrvavlengene for vekstsesongen samlet ble klart høyere enn prognosene som lå til grunn for tilleggsforhandlingene til jordbruksavtalen i slutten av august.

I husdyrholtet medvirket risikoen for formangel gjennom vinteren bla. til økt slakting av storfe. Melkekotene for kvoteåret 2018 ble økt med 6 prosent for å unngå for lav produksjon. Det kan ha gitt utsatt slakting av kyr til 2019, og kvoteøkningen ga betydelig produksjonsrespons. Totalt sett ble endringene i bruttoinntektene i husdyrholtet mindre enn for planteproduksjonene.

Avlingssvikten gjorde at forbruket av kraftfôr økte og det ble importert betydelige mengder grovfôr. Halm fra kornproduksjonen ble også tatt i bruk i fôringen i vesentlig større omfang enn normalt. Geografisk variasjon i behov og tilgang til grovfôr ga unormalt høye fraktkostnader for grovfôr. Men en har ingen sikre datakilder for beregning av samlede fraktavstander og -kostnader. Svært dårlig plantevekst og lave avlinger ga samtidig reduserte kostnader for noen poster, som plantevernmidler, overgjødsling, fôrhøsting, skurtresking, tørring og transport av korn. Mange brukte ekstra diesel og strøm til vanning, men det ble også spart en del diesel til mindre kjøring i sprøyting overgjødsling og frakt. Tørken ga også økt arbeidsinnsats til halmbergning, flytting av dyr, gjerdning og økt utnytting av utmarksbeite. Men på noen områder ga også tørken redusert arbeidsforbruk pga. mindre fôrhøsting, overgjødsling og sprøyting. Det lar seg ikke gjøre å framstaffe data for å beregne nettoeffekten på arbeidsforbruket samlet.

Totalkalkylen er et sektorregnskap for jordbrukssektoren. Det er omsetning til og fra sektoren som måles, med sikte på å måle utviklingen i avkastningen til arbeid og egenkapital satt inn i jordbruksproduksjon. Når en bonde kjøper grovfôr fra en annen bonde, blir kostnaden for den ene til inntekt for den andre. Lave avlinger ga betydelige kostnader til kjøp av fôr for husdyrprodusenter, mens selgere av grovfôr fikk klart høyere pris for en lavere avling og inntekten ble påvirket i mindre grad. Det er derfor økt import av grovfôr og innleid transport ved internomsetningen som er den økte kostnaden for sektoren jordbrukssektoren. På samme måte blir det ført økte kostnader til innkjøp av driftsmidler for forbehandling av halm.

Basert på det man hadde av tilgjengelige data, gjorde Budsjettet et anslag på inntektstap samt kostnadsøkninger og -innsparinger ved fjorårets beregninger, det vises til Utredning nr. 1 Totalkalkylen for 2019.

Som kompensasjon for tørkeskadene ved tilleggsforhandlingene høsten 2018 ble arealtilskuddet for 2018 økt med 24 mill. kr, mens husdyrtillegget ble økt med 285 mill. kr. I tillegg ble satsen for grovfôr i avlingsskadeerstatningen økt til 5,40 kr/Fem og maksimal utbetaling økt til 1,5 mill. kroner pr vekstgruppe, tilsvarende 216 mill. kroner. For skadeåret 2018 utgjør kompensasjonen og erstatningene totalt 2 408 mill. kr.

Tapet i 2018 fordeler seg over to år, både 2018 og 2019. I tillegg er det andre poster som trekker resultatet opp. Blant annet ble avlingene av frukt, bær og en del grønnsakskulturer relativt gode, blant annet pga. vanning. Samtidig var også prisene gode. Realrenta gikk ned med 460 mill. kroner i 2018, blant annet pga. økt prisvekst.

1.6 Utviklingen i resultatmål, arbeidsforbruket, areal, investeringer og husdyr

Tabell 1.7 Resultatmål i jordbrukspraktisk regnskap pr. årsverk. 1 000 kr.

	Registrert regnskap			Normalisert regnskap		
	Ved. arbeid og egenkap.	Jordbruks- fradrag	Sum	Ved. arbeid og egenkap.	Jordbruks- fradrag	Sum
1959	5 500		5 500			
1969	10 700		10 700			
1979	45 800		45 800			
1989	100 500		100 500			
1990	116 300		116 300			
1991	117 800		117 800			
1992	116 900		116 900			
1993	131 100		131 100			
1994	130 500		130 500			
1995	125 500		125 500			
1996	131 500		131 500			
1997	133 500		133 500			
1998	146 500		146 500			
1999	136 800		136 800			
2000	151 500	4 800	156 300			
2001	135 200	9 500	144 700			
2002	134 500	11 200	145 700			
2003	148 700	13 800	162 500			
2004	152 400	13 200	165 600			
2005	155 800	13 400	169 200			
2006	160 100	13 800	173 900			
2007	169 300	22 800	192 100	176 800	23 100	199 900
2008	202 400	24 400	226 800	184 600	23 700	208 300
2009	208 500	23 800	232 300	215 400	24 400	239 800
2010	240 500	26 100	266 600	248 100	26 500	274 600
2011	231 000	25 400	256 400	246 400	26 300	272 700
2012	248 000	29 700	277 700	265 800	31 900	297 700
2013	265 400	30 900	296 300	265 000	31 800	296 800
2014	293 700	30 200	323 900	283 900	29 800	313 700
2015	331 600	30 900	362 500	323 300	30 200	353 500
2016	373 300	29 200	402 500	345 600	28 000	373 600
2017	329 200	28 000	357 200	335 000	27 700	362 700
2018	339 700	26 600	366 300	349 600	27 400	377 000
2019*	343 100	26 500	369 600	328 100	25 300	353 400

Tabell 1.8 Beregnet totalt arbeidsforbruk og antall årsverk i jordbruket 1959–2019

År	Antall bedrifter	Timer pr. bedrift	Mill. timeverk	Timer pr. årsverk	1000 årsverk	Prosent-endring
1959	198 300	2 995	594,0	2 340	253,8	
1969	154 977	2 609	404,3	2 100	192,5	
1979	125 302	2 121	265,8	1 975	134,6	-2,5
1980	121 700	2 039	248,1	1 975	125,6	-6,7
1981	119 300	2 043	243,7	1 975	123,4	-1,8
1982	116 600	2 047	238,7	1 975	120,9	-2,0
1983	114 000	2 052	233,8	1 975	118,4	-2,1
1984	111 300	2 061	229,4	1 975	116,2	-1,9
1985	109 300	2 070	226,3	1 975	114,6	-1,4
1986	106 700	2 080	221,9	1 975	112,4	-1,9
1987	104 500	2 040	213,2	1 975	107,9	-4,0
1988	101 800	2 000	203,6	1 975	103,1	-4,4
1989	99 382	1 960	194,8	1 925	101,2	-1,8
1990	96 300	1 921	185,0	1 875	98,7	-2,5
1991	92 800	1 930	179,1	1 875	95,5	-3,2
1992	90 900	1 940	176,3	1 875	94,1	-1,5
1993	87 600	1 950	170,8	1 875	91,1	-3,2
1994	83 900	2 010	168,6	1 875	89,9	-1,3
1995	80 900	2 070	167,5	1 875	89,3	-0,7
1996	78 200	2 080	162,3	1 875	86,7	-2,9
1997	75 300	2 091	157,4	1 875	84,0	-3,1
1998	72 800	2 123	154,6	1 875	82,4	-1,9
1999 ¹⁾	70 011	2 155	150,9	1 875	80,5	(-2,3)
1999 ²⁾	70 740	2 134	150,9	1 875	80,50	-2,3
2000	68 539	2 106	144,4	1 875	77,00	-4,3
2001	65 607	2 112	138,6	1 860	74,50	-3,2
2002	61 890	2 134	132,1	1 845	71,60	-3,9
2003	58 231	2 164	126,0	1 845	68,30	-4,6
2004	55 507	2 164	120,1	1 845	65,10	-4,7
2005	53 003	2 162	114,6	1 845	62,10	-4,6
2006	51 218	2 147	110,0	1 845	59,60	-4,0
2007	49 935	2 110	105,3	1 845	57,10	-4,2
2008	48 825	2 063	100,7	1 845	54,60	-4,4
2009	47 688	2 020	96,3	1 845	52,20	-4,4
2010	46 624	1 975	92,1	1 845	49,90	-4,4
2011	45 612	1 970	89,9	1 845	48,70	-2,4
2012	44 794	1 961	87,8	1 845	47,60	-2,3
2013	43 726	1 951	85,3	1 845	46,25	-2,8
2014	43 022	1 953	84,0	1 845	45,55	-1,5
2015	42 018	1 969	82,7	1 845	44,85	-1,5
2016	41 121	1 981	81,5	1 845	44,15	-1,6
2017	40 338	1 987	80,2	1 845	43,45	-1,6
2018	39 678	1 983	78,7	1 845	42,65	-1,75
2019*	38 938	1 985	77,3	1 845	41,90	-1,75

1) Bruk >5 dekar

2) Bruk fra 0 dekar og oppover fra 1999, tidligere for bruk >5 dekar

Totalkalkylens serie for arbeidsforbruket er basert på SSBs arbeidsforbrukstellingen. I tabell 1.8 er utviklingen i det totale arbeidsforbruket for perioden 1959–2017 beregnet på grunnlag av SSBs tellinger fram til og med 2017.

Arbeidsforbruksregistreringene i SSBs fullstendige tellinger foretas normalt hvert tiende år. Registreringene er basert på oppgaver fra alle bedriftene i jordbruket og danner grunnlaget for arbeidsforbruket i Totalkalkylen. I mellomliggende år beregnes arbeidsforbruket med utgangspunkt i SSBs utvalgstellingen. Arbeidsforbruket i utvalgstellingene vil kunne ha en usikkerhet knyttet til metode for oppblåsing til totalnivå.

SSB gjennomførte fullstendige tellinger av arbeidsforbruket i jordbruket ved jordbruks-/landbruksstellingene for 1999 og 2010. Utvalgstellinger/landbruksundersøkelser som er lagt til grunn for nemndas arbeidsforbruksserie, ble gjennomført for årene 2001, 2003, 2005, 2007, 2013 og 2017.

Nedjustering av arbeidsforbruket

SSBs arbeidsforbruksberegninger har fra 1999 inkludert arbeidsforbruk utført av selvstendig næringsdrivende, eks ved investeringer, veterinær- og regnskapstjenester. Dette arbeidsforbruket har inngått i arbeidsforbruket i jordbruket samtidig som arbeidsforbruket for innleide tjenester fra selvstendig næringsdrivende har blitt kostnadsført på de respektive kostnadspostene. Dette innebærer at kostnaden ved dette arbeidsforbruket er blitt «dobbeltregnet» og at vederlaget til arbeid og kapital har blitt for lavt.

Arbeidsforbruket i SSBs undersøkelser fra 1999 til 2017, ligger til grunn for tidligere og justert serie for årene 1999 – 2017 i tabell 1.9.

Tabell 1.9. Arbeidsforbruk i jordbruket, tidligere og justert serie 1999-2017

År	Antall årsverk		Årlig prosentvis endring	
	Tidligere serie	Ny serie	Tidligere serie	Ny serie
1999	81 600	80 500		
2000	78 100	77 000	-4,29	-4,43
2001	75 700	74 500	-3,07	-3,22
2002	72 900	71 600	-3,70	-3,84
2003	69 600	68 300	-4,53	-4,67
2004	66 500	65 100	-4,45	-4,60
2005	63 500	62 100	-4,51	-4,66
2006	61 000	59 600	-3,94	-4,08
2007	58 600	57 100	-3,93	-4,08
2008	56 100	54 600	-4,27	-4,41
2009	53 700	52 200	-4,28	-4,43
2010	51 400	49 900	-4,28	-4,43
2011	50 300	48 700	-2,14	-2,29
2012	49 200	47 600	-2,19	-2,34
2013	48 100	46 250	-2,24	-2,83
2014	47 650	45 550	-0,94	-1,54
2015	47 200	44 850	-0,94	-1,56
2016	46 750	44 150	-0,95	-1,57
2017	46 300	43 450	-0,96	-1,58

Endring i arbeidsforbruket i jordbruket er sterkt påvirket av endringen i antall jordbruksforetak. For årene etter 2017 har Budsjettetnemnda anslått en årlig reduksjon i arbeidsforbruk på 1,75 prosent.

Utviklingen i jordbruksarealet er gjengitt i tabell 1.10 og 1.11.

Tabell 1.10 Utviklingen i jordbruksarealet. 1 000 da.

Åker og hage	Fulld. eng og beite	Fulldyrket jord i alt	Annen eng/beite	Jordbr. areal i alt	Endring	Da/jordbr. bedrift
1959	3 479	4 864	8 343	1 764	10 107	51
1969	3 667	4 602	8 269	1 594	9 863	64
1979	4 146	4 211	8 358	1 239	9 597	77
1980	4 111	4 275	8 386	1 195	9 581	-0,2 %
1981	4 130	4 364	8 494	1 091	9 585	0,00 %
1982	4 193	4 428	8 621	1 014	9 635	0,50 %
1983	4 264	4 478	8 742	964	9 706	0,70 %
1984	4 314	4 457	8 771	994	9 765	0,60 %
1985	4 385	4 416	8 801	1 000	9 801	0,40 %
1986	4 362	4 405	8 767	1 001	9 768	-0,3 %
1987	4 377	4 389	8 766	1 002	9 768	0,00 %
1988	4 386	4 428	8 814	1 024	9 838	0,70 %
1989	4 402	4 443	8 846	1 096	9 941	1,00 %
1990	4 467	4 364	8 830	1 142	9 972	0,30 %
1991	4 457	4 383	8 840	1 169	10 009	0,40 %
1992	4 450	4 409	8 859	1 206	10 065	0,60 %
1993	4 439	4 477	8 916	1 236	10 152	0,90 %
1994	4 368	4 568	8 936	1 280	10 216	0,60 %
1995	4 324	4 660	8 984	1 303	10 287	0,70 %
1996	4 241	4 774	9 015	1 329	10 344	0,60 %
1997	4 165	4 888	9 053	1 366	10 419	0,70 %
1998	4 156	4 851	9 007	1 487	10 494	0,70 %
1999	3 995	4 876	8 871	1 511	10 384	-1,00 %
2000	3 985	4 856	8 841	1 581	10 422	0,40 %
2001	3 997	4 865	8 862	1 605	10 467	0,40 %
2002	3 915	4 917	8 832	1 635	10 466	0,00 %
2003	3 854	4 905	8 759	1 644	10 404	-0,60 %
2004	3 846	4 892	8 737	1 660	10 397	-0,10 %
2005	3 805	4 858	8 663	1 692	10 354	-0,40 %
2006	3 731	4 896	8 628	1 717	10 345	-0,10 %
2007	3 669	4 906	8 574	1 746	10 320	-0,20 %
2008	3 609	4 884	8 494	1 751	10 245	-0,70 %
2009	3 566	4 829	8 395	1 748	10 143	-1,00 %
2010	3 536	4 766	8 302	1 758	10 060	-0,80 %
2011	3 476	4 748	8 224	1 766	9 989	-0,70 %
2012	3 434	4 729	8 163	1 765	9 929	-0,60 %
2013	3 351	4 757	8 108	1 764	9 871	-0,60 %
2014	3 326	4 785	8 111	1 756	9 868	-0,00 %
2015	3 303	4 799	8 102	1 759	9 860	-0,10 %
2016	3 332	4 750	8 082	1 755	9 837	-0,20 %
2017	3 318	4 727	8 045	1 806	9 851	0,10 %
2018	3 276	4 787	8 063	1 800	9 863	0,10 %
2019*	3 213	4 820	8 033	1 789	9 822	-0,40 %
						252

Det totalt registrerte jordbruksarealet nådde et maksimum i 1998. Fra 2005 til 2013 gikk det registrerte arealet ned med 4,7 prosent. Tall fra Landbruksdirektoratet (L.dir.) viser at innføringen av nytt digitalt kartverket i perioden 2005–2013 innebar en reduksjon i arealet på ca. 3,3 prosent. En kan ikke si om nedgangen skyldes mer nøyaktige målinger eller om tidligere nedgang ikke har blitt fanget opp før det nye kartverket ble tatt i bruk. Arealnedgang utenom nytt kartverk var på ca. 1,4 prosent i samme periode.

I det totale jordbruksarealet inngår også overflatedyrket jord og innmarksbeite. Slikt areal utgjør om lag 18 prosent av totalarealet i slutten av perioden, mens andelen var drøyt 10 prosent i 1989.

Tabell 1.11 viser jordbruksarealet fordelt på vekster.

Tabell 1.11 Jordbruksarealet fordelt på enkeltvekster. 1000 dekar.

	1999	2010	2016	2017	2018	2019*
Hvete	515,9	720,8	667,7	757,5	586,5	800,1
Rug+rughvete	26,8	67,6	45,7	83,7	33,3	92,2
Bygg	1 825,8	1 461,8	1 375,6	1 348,6	1 479,5	1 299,7
Havre	913,1	761,1	761,7	676,2	698,3	548,2
Oljev. - belgvekster	63,7	81,7	66,1	49,3	65,3	61,9
Sum korn og oljevekster	3 345,3	3 093,0	2 916,8	2 915,3	2 862,9	2 802,1
Poteter	148,7	132,4	119,8	117,3	116,1	116,9
Andre grovförvekster	317,1	119,3	90,7	95,8	110,5	107,4
Grønnsaker	45,9	60,6	73,3	70,6	73,1	72,7
Andre vekster åker og hage (inkl. brakk)	138,1	130,6	131,3	119,3	113,0	113,6
Sum åker og hage	3 995,1	3 535,9	3 331,9	3 318,3	3 275,6	3 212,7
Eng og beite på dyrket jord	4876	4 765,5	4 749,9	4 726,8	4 787,1	4 820,1
Natureng og overfl.dyrket jord til slått og beite	1 511,4	1 758,4	1 755,0	1 806,1	1 800,1	1 788,8
Jordbruksareal i drift i alt	10 382,5	10 059,8	9 836,8	9 851,2	9 862,8	9 821,6

Tabell 1.12 gir oversikt over bruttoinvesteringene i løpende og faste priser fordelt på de ulike kapitalgruppene samt avdragsdelen av leasingkontrakter.

Tabell 1.12 Bruttoinvesteringer i jordbrukskretet. Løpende og faste priser. Mill. kroner

	Løpende priser				Faste 2018-priser			
	Bygninger	Maskiner og redsk.	Annet ¹	Sum	Sum	Endring	Leasing avdr.del	Sum inkl. leasing
1959	237	195	130	562	13 244			13 244
1969	404	495	155	1 054	15 900			15 900
1979	1 592	1 745	435	3 773	19 049			19 049
1980	1 823	1 994	538	4 355	19 948	4,7 %		19 948
1981	2 000	2 097	576	4 674	19 374	-2,9 %		19 374
1982	1 973	2 118	649	4 740	18 166	-6,2 %		18 166
1983	1 504	1 745	662	3 912	13 714	-24,5 %		13 714
1984	1 460	1 915	613	3 988	13 236	-3,5 %		13 236
1985	1 474	2 557	613	4 644	14 494	9,5 %		14 494
1986	1 911	2 751	593	5 255	14 854	2,5 %		14 854
1987	2 083	2 457	419	4 960	13 003	-12,5 %		13 003
1988	2 269	2 323	382	4 974	12 341	-5,1 %		12 341
1989	2 309	1 993	344	4 646	11 185	-9,4 %		11 185
1990	2 160	2 287	419	4 866	11 218	0,3 %	20	11 238
1991	1 855	1 901	331	4 088	9 102	-18,9 %	26	9 128
1992	1 740	1 718	367	3 825	8 344	-8,3 %	30	8 374
1993	1 329	1 919	403	3 651	7 691	-7,8 %	32	7 723
1994	1 533	2 503	355	4 391	8 978	16,7 %	34	9 012
1995	1 161	2 770	434	4 365	8 417	-6,2 %	60	8 477
1996	1 710	3 025	358	5 093	9 762	16,0 %	73	9 835
1997	1 702	2 751	340	4 793	9 013	-7,7 %	86	9 099
1998	1 790	2 624	303	4 716	8 660	-3,9 %	101	8 761
1999	1 758	2 665	329	4 751	8 684	0,3 %	111	8 795
2000	1 577	2 357	348	4 282	7 703	-11,3 %	126	7 829
2001	1 507	2 263	336	4 106	7 209	-6,4 %	171	7 380
2002	1 666	2 372	278	4 317	7 444	3,3 %	215	7 659
2003	2 038	2 357	337	4 732	8 027	7,8 %	262	8 289
2004	2 776	2 246	303	5 326	8 691	8,3 %	373	9 064
2005	3 024	2 408	356	5 788	9 091	4,6 %	501	9 592
2006	3 418	2 473	460	6 352	9 700	6,7 %	651	10 351
2007	3 285	2 600	490	6 375	9 181	-5,4 %	782	9 963
2008	4 042	2 491	471	7 004	9 614	4,7 %	886	10 500
2009	4 261	1 701	467	6 429	8 374	-12,9 %	1 010	9 384
2010	4 536	2 383	501	7 420	9 511	13,6 %	1 061	10 572
2011	4 532	2 359	492	7 384	9 225	-3,0 %	1 162	10 387
2012	3 970	2 020	481	6 472	7 863	-14,8 %	1 267	9 130
2013	4 031	2 397	357	6 785	8 097	3,0 %	1 349	9 446
2014	3 833	1 726	431	5 990	6 844	-15,5 %	1 442	8 286
2015	4 245	1 960	408	6 613	7 281	6,4 %	1 542	8 823
2016	4 675	2 055	523	7 253	7 744	6,4 %	1 645	9 389
2017	5 209	2 060	563	7 832	8 138	5,1 %	1 749	9 887
2018	4 839	1 932	610	7 381	7 381	-9,3 %	1 855	9 236
2019*	4 657	2 036	597	7 290	7 051	-4,5 %	1 954	9 005

1) I «Annet» inngår biler, grøfter, hydrotekniske anlegg, nydyrkning og investeringsavgift på investeringer.

Tabell 1.13 gir oversikt over antall husdyr ved årsskiftene 1990-2019.

Tabell 1.13 Antall husdyr 1.1. 1990-2019

	Melkekyr	Ammekyr	Storfe i alt	Vinterfôra sauer	Avlssvin	Melkegeiter	Verpehøner
1990	355 300 ¹		998 200	1 026 200	89 300	65 200	3 410 000
2000	318 047	33 705	1 018 730	1 104 906	93 768	53 091	3 216 750
2001	301 199	40 267	985 746	1 131 734	89 961	50 859	3 206 179
2002	287 427	46 522	968 227	1 141 485	89 254	47 651	3 117 782
2003	282 829	47 343	952 442	1 109 696	92 058	47 114	3 262 382
2004	280 091	48 378	942 053	1 111 513	99 298	46 292	3 392 283
2005	272 301	50 141	936 003	1 091 785	99 065	46 125	3 493 440
2006	265 384	55 019	919 679	1 060 438	101 731	44 063	3 365 646
2007	258 513	56 361	903 280	1 023 818	98 060	40 493	3 350 753
2008	262 090	54 641	893 200	1 027 098	97 261	38 431	3 600 244
2009	249 482	57 777	876 000	1 029 400	100 100	38 400	3 837 158
2010	245 001	61 527	866 300	1 055 200	102 800	36 900	4 017 602
2011	240 842	64 250	859 200	1 045 200	98 800	34 800	3 991 500
2012	237 565	65 584	850 700	1 040 700	97 700	34 100	4 019 000
2013	238 740	67 537	851 500	1 037 500	97 600	32 700	4 188 900
2014	229 634	68 781	832 900	1 031 600	97 100	29 700	4 257 900
2015	228 309	71 867	834 500	1 057 200	93 800	31 400	4 412 600
2016	226 705	76 120	847 800	1 095 100	92 600	33 500	4 390 600
2017	221 200	83 000	864 500	1 129 000	89 000	34 300	4 347 800
2018	216 443	90 000	870 800	1 068 000	88 800	33 900	4 362 800
2019*	215 159	92 000	860 300	997 000	83 300	34 500	4 405 700

¹ Inkl. ammekyr

1.7 Endringer i inntektsforutsetninger, tap ved markedsoverskudd og volumutvikling

Pris- og volumendringer i produksjon og innsatsfaktorer forklarer deler av avvik fra inntektsforutsetningene som legges til grunn ved jordbruksoppgjørene. Inntektseffekter pga. markedssituasjon er redegjort for i kap. 1.7.1 og 1.7.2 mens pris- og volumutvikling går fram av kap. 1.7.3.

1.7.1 Marked, produksjon og etterspørsel

Markedet for jordbruksprodukter,- og derved produksjonsrommet for norsk jordbruk, er avhengig av den samlede etterspørselen av matvarer. Befolkningsutvikling, prisutvikling på norske og importkonkurrerende varer, handels- og avtalemessige forhold, innslaget av nye varetyper, endrede preferanser, kostholds- og helsemessige spørsmål, er forhold som spiller inn i denne sammenhengen og som kan gi dreininger i etterspørselen.

I tabell 1.14 er det gjengitt tall for produksjon og forbruk av viktige vareslag i norsk jordbruk samt befolkningsutviklingen de samme årene. Et trekk har vært økt produksjon og forbruk i årene 2013 – 2016. For flere produkter er dette endret til nedgang eller mindre økning årene 2016 – 2019.

For norsk produksjon spiller værforhold,- spesielt for planteprodukter, mye inn i enkeltår.

Tabell 1.14. Norsk produksjon og forbruk av jordbruksprodukter. Mill. kg. Befolkningsutv.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	%-endr 2013-16	%-endr 2016-19
Korn (mel)									
<i>produksjon</i>	138	125	175	156	177	95	169	13,1	8,3
<i>engrosforbruk</i>	264	260	261	271	268	263	267	2,7	-1,5
Poteter (matpotet)									
<i>produksjon</i>	62	67	59	74	66	60	64	18,9	-12,8
<i>engrosforbruk</i>	119	120	98	126	85	110	112	6,1	-11,0
Grønnsaker, frukt og bær									
<i>produksjon</i>	206	225	224	240	239	223	232	16,6	-3,3
<i>engrosforbruk</i>	847	875	867	885	888	873	880	4,4	-0,5
Melk									
<i>produksjon</i>	1525,0	1509,2	1536,3	1522,8	1494,9	1522,0	1480,7	-0,1	-2,8
<i>Forbruk</i>									
- konsummelk	467,6	462,6	453,9	458,2	435,3	421,7	421,6	-2,0	-8,0
- yoghurt	48	50,9	53,7	54,8	53,1	53,5	52,2	14,2	-4,7
herav norsk	41,2	43,2	45,2	47,3	46,3	46,7	45,1	14,8	-4,7
- ost	90,2	93,4	96,2	97,3	95,6	97,3	96,9	7,9	-0,4
herav norsk	92,6	93,7	94,8	95,1	92,3	93,2	93,7	2,7	-1,5
Storfe									
<i>Produksjon</i>	81,3	76,5	77,9	80,1	83,7	87,4	85,2	-1,5	6,3
<i>engrosforbruk</i>	94,7	91,9	102,0	103,3	100,9	97,4	98,2	9,1	-4,9
Sau/lam									
<i>Produksjon</i>	23,7	24,3	25,7	26,1	27,6	27,1	24,4	10,3	-6,6
<i>engrosforbruk</i>	26,9	26,4	26,2	25,3	28,3	27,6	25,0	-6,3	-1,0
Svin									
<i>Produksjon</i>	127,5	128,8	134,7	137,7	137,3	137,3	132,3	8,0	-3,9
<i>engrosforbruk</i>	126,6	131,7	136,3	136,9	136,7	135,5	132,6	8,1	-3,1
Fjørfekjøtt									
<i>Produksjon</i>	104,1	106,1	92,6	98,3	101,0	98,2	106,8	-5,5	8,6
<i>engrosforbruk</i>	104,1	100,7	93,7	96,6	101,3	98,3	105,4	-7,2	9,1
Egg									
<i>Produksjon</i>	65,1	67,3	67,4	68,2	69,8	71,1	73,8	4,8	8,2
<i>engrosforbruk</i>	64,1	66,6	68,1	69,1	69,1	70,1	73,1	7,8	5,8
Befolknинг, mill.	5,051	5,109	5,190	5,236	5,277	5,312	5,348	3,7	2,1

¹ Mill. liter for melk

Kilde: Utviklingen i norsk kosthold (Helsedir.) og Totalkalkylen (BFJ)

1.7.2 Inntektseffekter av markedssituasjonen

Inntektseffekter på grunn av markedssituasjonen, hovedsakelig tap på grunn av markedsoverskudd eller fra manglende markedsmuligheter, har vært beregnet med utgangspunkt i produkter omfattet av målpriser. Pristapet har vært definert som lavere prisuttag enn hva målprisene/gjennomsnittlig engrospris har gitt grunnlag for samt at omsetningsavgiften har vært høyere enn antatt avgift ved markedsbalanse. Samlet brutto pristap beregnes ved å multiplisere pristapet med produksjonsvolumet.

Omsetningsavgiftene vil normalt variere med avsetningsforholdene. Det er likevel ikke nødvendigvis samsvar mellom trekk av omsetningsavgift og behovet for regulering av den løpende produksjonen, eks. behov for å bygge opp reguleringsfondet og motsatt. Størrelsen på reguleringsfondene er nærmere omtalt i kapittel 1.5.4.

På kjøtsiden er det nå kun målpris for gris. Produkter hvor prisstyringen foretas på grunnlag av «planlagt gjennomsnittlig engrospris» (PGE) gir ikke grunnlag for beregning av tap ved markedsoverskudd.

For melk styres produksjonen gjennom kvoter. For korn er det samlet sett underdekning, men variasjon i produksjonen av etterspurte varekvaliteter kan gi varierende omsetningsavgifter mellom år.

Omsetningsavgiften vil normalt speile markedsforholdene med høyere avgift ved større markedssvikt. I tabell 1.15 er de produktvise omsetningsavgiftene gjengitt for beregningsårene 2018-19.

Tabell 1.15 Omsetningsavgifter. Kroner pr. kg/l.

	Melk	Okse	Lam	Gris	Egg	Korn/oljefrø
2018	0,05	0,86	3,15	1,20	0,70	0,01
2019*	0,17	0,92	2,39	1,80	0,75	0,04

Overproduksjonsavgift for melk er vist i tab. 1.17.

Tabell 1.17 Overproduksjonsavgift melk. Mill. kroner

År	Overproduksjonsavgift
2018	65,0
2019*	57,0

Overproduksjonsavgiften er regnet inn i Totalkalkylen som redusert melkepris.

1.7.3 Volum- og prisindeks for Totalkalkylen

Endringene i volum- og prisindeksene går fram tabell 1.18 og 1.19.

Tabell 1.18 Prisindekser, registrerte. 2018 = 100

Postnavn	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*	2020**
Sum korn (u/korreksj./tilsk)	79,0	82,0	87,7	89,1	92,0	95,0	96,0	100,0	104,1	
Korn, erter og oljefrø	76,6	79,3	86,8	89,6	90,6	94,5	94,3	100,0	103,4	
Sum salg av matpoteter	70,7	78,5	80,2	77,5	87,4	86,2	93,6	100,0	98,8	
Poteter	74,0	79,7	84,9	85,1	89,8	91,1	94,6	100,0	102,5	
Sum grønnsaker	73,8	80,3	82,8	81,9	86,5	89,3	91,2	100,0	95,4	
Sum frukt	98,8	98,3	103,5	105,1	106,4	112,7	101,8	100,0	113,9	
Sum hagebær	90,1	86,3	92,2	93,7	87,2	95,9	101,5	100,0	99,5	
Sum blomster	85,8	91,9	90,8	86,5	91,2	98,0	91,3	100,0	104,5	
Hagebruksprodukter	80,1	84,8	86,9	85,2	88,5	92,8	92,6	100,0	99,6	
Sum planteprodukter	76,7	80,7	85,0	85,1	87,3	91,0	91,5	100,0	99,3	
Sum kumelk	82,2	83,1	84,0	91,0	97,2	98,9	97,8	100,0	95,5	
Sum geitmelk	81,8	82,6	83,6	90,6	97,1	98,8	97,7	100,0	95,4	
Ku- og geitmelk	83,4	84,1	85,3	92,0	97,6	99,1	98,3	100,0	96,3	
Sum storfe	80,9	87,5	92,4	94,8	97,9	100,4	102,2	100,0	97,6	
Sum sau/lam	102,2	110,2	119,8	125,9	129,7	117,3	98,6	100,0	107,3	
Sum gris	96,8	98,8	95,1	98,4	109,6	108,9	103,1	100,0	99,3	
Sum fjørdefeslakt	89,2	94,6	98,2	100,1	98,7	99,7	97,2	100,0	103,8	
Sum kjøtt inkl. grunntilsk.	89,6	94,6	96,9	99,8	104,7	104,7	101,3	100,0	100,2	
Kjøtt og fjørdefeslakt	84,3	88,7	90,8	94,7	99,1	101,2	101,0	100,0	100,3	
Egg	92,8	100,3	96,4	96,2	97,4	96,6	100,4	100,0	97,9	
Pelsdyr	132,9	153,3	180,5	105,9	123,4	93,0	106,9	100,0	93,0	
Sum birøkt	49,0	54,8	60,2	65,7	77,6	94,8	98,0	100,0	99,2	
Sum andre husdyrprodukter	95,4	103,5	106,3	94,1	99,4	96,0	101,1	100,0	97,1	
Sum husdyrprodukter	84,8	87,8	89,6	93,5	98,5	100,0	99,9	100,0	98,4	
Sum plante- og husdyrprod.	82,4	85,7	88,2	91,0	95,2	97,3	97,4	100,0	98,7	
Sum inntekter eksl. tilsk.	81,6	85,9	89,0	95,0	102,4	108,0	108,5	100,0	102,9	
Sum inntekter inkl. tilsk.	82,5	85,7	88,2	91,0	95,1	97,3	97,4	100,0	98,8	
Sum handelsgjødsel	88,1	102,3	101,5	100,3	104,5	107,8	93,3	100,0	105,2	
Kalk	85,7	83,1	88,1	92,3	93,6	95,6	96,6	100,0	105,4	
Handelsgjødsel og kalk	85,2	97,3	100,6	100,3	103,7	107,0	93,5	100,0	105,0	
Innkjøpt kraftfør	84,8	86,8	91,0	94,3	96,1	96,8	98,3	100,0	100,3	
Annet innkjøpt fôr	77,3	81,2	87,1	92,4	97,2	98,9	97,6	100,0	96,7	
Sum innkjøpt fôr	84,2	86,4	90,7	94,1	96,2	97,0	98,2	100,0	100,0	
Såfrø og planter	78,6	77,7	81,9	85,7	91,1	93,3	94,5	100,0	101,6	
Sum energi og smøremidler	80,3	76,5	79,8	81,4	76,7	79,1	86,3	100,0	100,8	
Sum andre kostn. v/pl.prod.	88,4	91,6	94,3	96,8	98,3	97,2	96,0	100,0	96,9	
Sum a. kostn. v/husdyrprod.	80,2	81,0	82,0	85,7	88,4	91,7	95,8	100,0	106,5	
Andre kostnader	84,6	86,9	89,2	92,9	94,0	96,0	97,4	100,0	102,5	
Sum vedlikehold	81,3	83,5	85,4	88,4	91,3	93,9	96,5	100,0	103,0	
Sum ikke-varige prod.midler	83,3	85,2	88,5	91,5	92,7	94,5	95,6	100,0	101,5	
Sum leasing av maskiner	94,5	96,3	93,5	94,5	95,0	93,4	99,6	100,0	105,1	
Kapitalslit. Sum driftsb.	86,1	86,6	88,5	90,3	92,3	95,6	97,3	100,0	102,2	
Kapitalslit. Maskiner/redsk.	86,1	86,6	88,5	90,3	92,3	95,6	97,3	100,0	102,2	
Kapitalslit	86,1	86,6	88,5	90,3	92,3	95,6	97,3	100,0	102,2	
Sum kapitalkostnader	87,5	88,3	89,4	91,1	92,8	95,2	97,8	100,0	102,8	
Sum kostnader	84,5	86,1	88,8	91,4	92,7	94,7	96,2	100,0	101,9	

* Foreløpige tall.

** Budsjett.

Tabell 1.19 Volumindeks, registrerte regnskaper. 2018 = 100

Postnavn	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*	2020**
Sum korn (u/korreksj./tilsk)	134,2	144,5	127,7	166,3	180,4	176,5	174,3	100,0	179,5	
Korn, erter og oljefrø	134,0	144,9	126,8	165,7	179,8	176,2	173,7	100,0	180,0	
Sum salg av matpoteter	111,2	107,5	101,2	113,6	91,2	132,7	102,2	100,0	106,4	
Poteter	99,6	97,1	95,2	104,6	89,9	112,5	96,1	100,0	98,9	
Sum grønnsaker	78,5	79,3	81,2	88,7	92,9	105,5	104,2	100,0	102,7	
Sum frukt	60,5	72,4	84,0	92,5	74,7	89,6	93,6	100,0	110,4	
Sum hagebær	89,3	104,1	79,6	104,3	134,0	109,9	105,3	100,0	106,0	
Sum blomster	130,4	126,7	120,1	120,4	117,1	113,7	106,8	100,0	102,2	
Hagebruksprodukter	92,0	93,9	91,1	98,8	102,6	107,3	104,5	100,0	103,3	
Sum planteprodukter	106,4	110,4	103,7	120,2	124,8	128,7	124,8	100,0	124,9	
Sum kumelk	97,0	100,6	100,2	99,2	100,9	100,1	98,2	100,0	97,3	
Sum geitmelk	95,5	95,2	92,9	91,2	99,6	100,9	99,0	100,0	98,0	
Ku- og geitmelk	97,0	100,5	100,1	99,1	100,9	100,1	98,2	100,0	97,3	
Sum storfe	91,3	86,9	93,0	87,5	89,2	91,7	95,8	100,0	97,5	
Sum sau/lam	86,8	84,5	87,4	89,6	94,8	96,4	101,7	100,0	90,1	
Sum gris	95,2	95,7	92,9	93,8	98,1	100,3	99,9	100,0	96,3	
Sum fjørfeslakt	86,3	92,9	106,0	108,7	95,8	101,0	103,1	100,0	109,0	
Sum kjøtt inkl. grunntilsk.	91,1	90,6	94,8	93,6	93,8	96,4	98,7	100,0	98,4	
Kjøtt og fjørfeslakt	90,8	90,3	94,6	93,2	93,4	96,1	98,6	100,0	98,0	
Egg	82,2	89,2	94,4	94,6	95,8	97,9	100,0	103,7		
Felsdyr	116,9	129,4	131,9	154,0	149,3	158,8	134,1	100,0	90,4	
Sum børkett	69,6	68,4	69,4	71,7	70,5	85,8	93,8	100,0	116,7	
Sum andre husdyrprodukter	86,7	93,5	93,5	101,3	100,4	103,8	101,5	100,0	103,7	
Sum husdyrprodukter	92,9	94,5	96,7	96,1	96,8	98,2	98,7	100,0	98,2	
Sum plante- og husdyrprod.	96,5	98,7	98,6	102,3	103,9	105,9	105,3	100,0	105,1	
Sum inntekter eksl. tilsk.	97,6	100,5	99,2	103,7	105,7	108,0	105,9	100,0	105,4	
Sum inntekter inkl. tilsk.	97,2	99,9	99,0	103,2	105,1	107,4	105,7	100,0	105,3	
Sum handelsgjødsel	93,3	90,3	91,4	98,1	99,0	98,8	96,3	100,0	101,0	
Kalk	70,4	73,4	76,5	80,6	82,6	88,0	89,3	100,0	86,2	
Handelsgjødsel og kalk	90,4	88,4	89,6	95,7	97,4	97,4	95,5	100,0	99,7	
Innkjøpt kraftfør	89,7	94,8	96,1	96,6	96,7	97,0	97,7	100,0	99,7	
Annet innkjøpt fôr	71,7	70,9	76,5	75,0	76,7	70,1	71,0	100,0	72,3	
Sum innkjøpt fôr	87,9	92,5	94,2	94,5	94,7	94,4	95,2	100,0	97,2	
Såfrø og planter	89,8	91,3	95,5	94,5	89,7	96,9	97,7	100,0	99,2	
Sum energi og smøremidler	101,0	100,5	99,1	96,7	99,8	99,2	100,8	100,0	98,7	
Sum andre kostn. v/pl.prod.	94,4	98,1	92,0	99,2	103,9	105,9	101,1	100,0	101,9	
Sum a. kostn. v/husdyrprod.	89,6	95,1	97,5	94,6	96,4	96,1	96,6	100,0	96,7	
Andre kostnader	100,6	107,3	104,0	105,9	107,5	106,3	106,1	100,0	104,3	
Sum vedlikehold	84,8	91,7	96,2	101,5	108,3	108,6	101,2	100,0	97,6	
Sum ikke-varige prod.midler	92,6	96,5	97,0	98,3	99,8	99,7	99,3	100,0	99,4	
Sum leasing av maskiner	63,3	68,6	73,0	77,9	83,3	89,0	94,2	100,0	104,2	
Kapitalslit. Sum driftsb.	86,8	88,5	90,1	91,6	93,4	95,5	98,3	100,0	101,0	
Kapitalslit. Maskiner/redsk.	122,0	118,5	116,7	112,1	108,7	105,8	103,1	100,0	97,4	
Kapitalslit.	101,8	101,3	101,3	100,2	99,7	99,8	100,2	100,0	99,5	
Sum kapitalkostnader	93,2	94,1	95,1	95,4	96,2	97,4	98,9	100,0	100,6	
Sum kostnader	92,7	95,8	96,4	97,5	98,8	99,1	99,2	100,0	99,7	

* Foreløpige tall.

** Budsjett

1.8 Forklaring til variasjon mellom år

Noen poster i Totalkalkylen viser variasjon fra år til år som i noen grad skyldes endrede utbetalingstidspunkt og regnskapsrutiner. Noen slike periodiseringsforhold er nærmere omtalt nedenfor.

1.8.1 Fondsendringer i prisutjevningsordningen for melk

I 2018 ble kapitalbeholdningen i prisutjevningsordningen redusert med 12 mill. kroner og i 2019 ble den redusert med 7 mill. kroner.

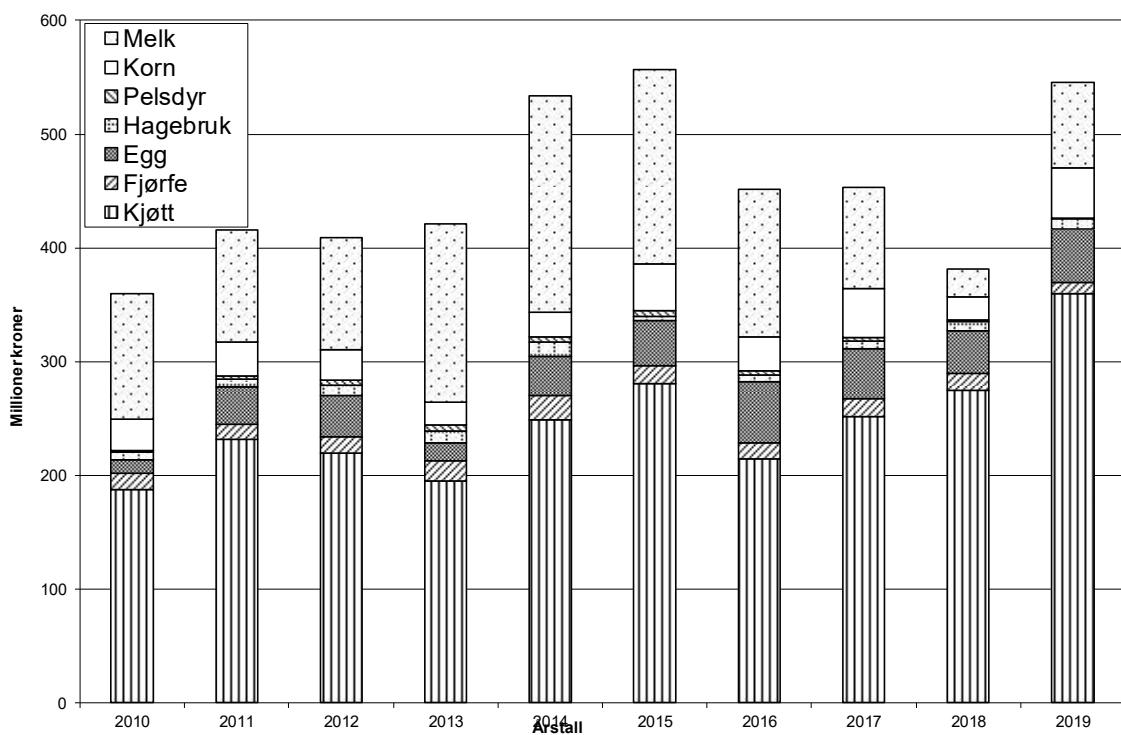
1.8.2 Samlede endringer i omsetningsavgiftsfondene

Tabell 1.20 viser en sammenstilling av data om kapitaloppbygging og -nedbygging i fondene for omsetningsavgift. I tillegg til mottatt omsetningsavgift i løpet av et år og utbetalte bevilgninger til omsetningstiltak samme år, vil renteinntekter og administrasjonskostnader også innvirke noe på fondenes størrelse. Netto renteinntekter er regnet som en rest i neste tabell.

Tabell 1.20 Omsetningsavgiftsfondene totalt, 1000-kroner

	Endring i året	Fondene per 31.12	Mottatt oms.avgift	Bevilgn. til omsetn.- tiltak	Herav oms. tiltak kjøtt	Renteinnt. – adm.kostnader
2010	-26 962	359 474	487 857	502 829	247 900	-11 990
2011	56 149	415 622	514 451	448 757	213 490	-9 546
2012	-6 505	409 118	488 861	483 909	260 076	-11 457
2013	11 858	420 976	677 065	653 126	334 814	-12 081
2014	112 596	533 572	670 537	545 351	260 666	-12 590
2015	22 769	556 341	478 692	458 591	149 786	-14 579
2016	-104 700	451 641	454 079	543 014	241 549	-15 865
2017	1 416	453 057	587 725	567 492	272 854	-18 816
2018	-71 537	381 520	600 562	651 996	344 754	-20 104
2019*	164 340	545 860	740 639	552 972	292 000	-24 251

I figur 1.2 nedenfor er utviklingen av fondene for omsetningsavgiften gjengitt.

Figur 1.2. Utviklingen i omsetningsavgiftsfondene, millioner kroner

Fondenes totale størrelse har variert sterkt i løpet av perioden. For siste 10-årsperiode var fondene lavest i 2010 og høyest i 2015. Omsetningsavgiftsfondene for kjøtt og melk er normalt de største. Ved utgangen av 2019 viser foreløpig regnskap at fondet for kjøtt er på 360 mill. kroner, men 298 mill. kroner er ved utgangen av året utlånt og bundet i reguleringsslager og er ikke disponibelt for tiltak i 2020. Fondet for melk økte med 50 mill. kroner i 2019 og er på 75 mill. kroner ved utgangen av 2019. Omsetningsavgiftsfondet for egg var på 47 mill. kroner og for korn på 44 mill. kroner ved utgangen av 2019. Tallene for 2019 er foreløpige.

1.9 Prisstigning i budsjettåret

Det er ikke foretatt beregninger for budsjettåret 2020 jf. innledningen.

1.10 Realrente på lånt kapital

Beregningene bygger på data for samlede gjeld og rentekostnader fra skattestatistikken for 2018, basert på oppgaver fra jordbruksbedrifter som søker produksjonstillegg. Gjelden for 2019 er framregnet med investeringsutviklingen mens renta er regnet fram med rentestatistikk fra SSB.

Realrente regnes i Totalkalkylen på følgende måte:

Realrente på lånt kapital = nominelle rentekostnader – effekt av finansiering. I normaliserte regnskaper er prisstigningsgevinsten (effekt av finansiering) på lånt kapital glattet over 3 år ved å beregne gjennomsnittet av det enkelte og de to foregående års prisvekst.

Tabell 1.21 viser realrenten for årene 2014 – 2019 og at denne har endret seg til dels betydelig disse årene.

Tabell 1.21 Nominelle og reelle rentekostnader på lånt kapital. Mill. kroner og prosent

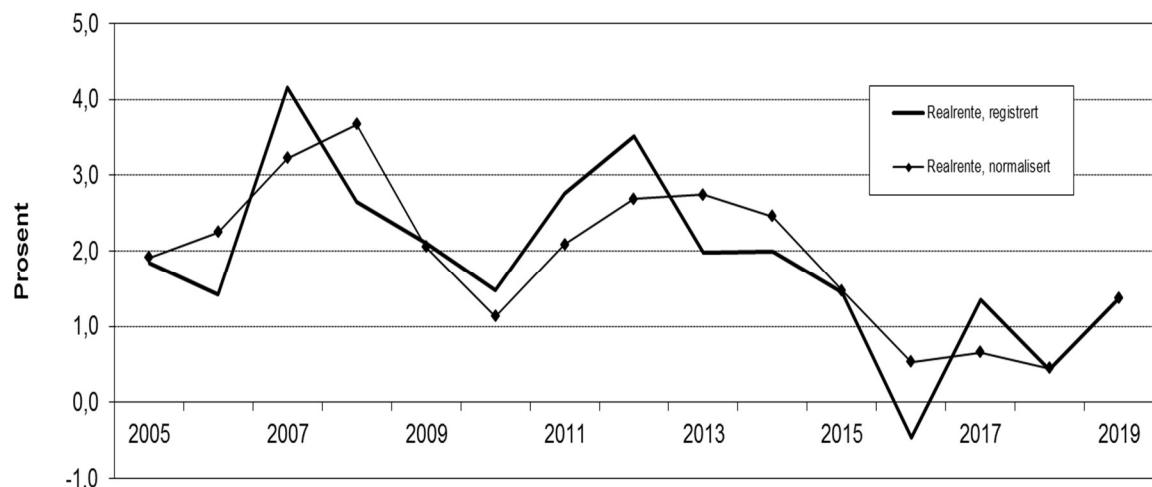
	2015	2016	2017	2018	2019*
Jordbrukskjeld	56 326	58 747	60 471	60 055	60 401
Rentekostnader	2 027,3	1 843,6	1 918,6	2 001,2	2 205,4
Renteprosent	3,60	3,14	3,17	3,33	3,65
KPI-endring i %, registrert	2,15	3,60	1,83	2,75	2,21
KPI-endring i %, normalisert	2,12	2,61	2,53	2,73	2,27
Registrert regnskap:					
- Effekt av finansiering	1 208,2	2 114,9	1 109,0	1 650,8	1 337,3
- Realrente	819,1	-271,3	809,6	350,4	868,1
Normalisert regnskap:					
- Effekt av finansiering	1 194,2	1 533,4	1 527,7	1 638,1	1 368,5
- Realrente	832,2	312,4	393,2	364,1	834,7

I Totalkalkylen utgiftsføres de nominelle rentekostnadene (betalte renter) mens en inntektsfører en effekt av finansiering. Dette gjøres fordi en i kapitalslitsberegningen pristjusterer hele kapitalsaldoen med konsumprisindeksen. Når kapitalslitet er regnet i årets pengeverdi, oppstår det en prisstigningsgevinst på den lånte delen av kapitalen. Effekt av finansiering som inntektsføres for å finne realrentekostnaden er regnet slik:

Effekt av finansiering = lånt kapital * prosentvis økning i konsumprisindeksen/100.

Samlet jordbrukskjeld var i 2019 60,4 milliarder kroner. Et prosentpoengs endring i jordbrukets realrente vil derved ha endret kostnaden med 604 millioner kroner.

I normalisert regnskap jevnes som nevnt effekt av finansiering ut før denne trekkes fra nominelle rentekostnader. Dette skyldes de svært store utslagene varierende prisstigning mellom år kan ha på effekt av finansiering. Ved utjevningen får en derved fram den underliggende endring i realrente og inntekt. I figur 1.3 er realrenten i registrert og normalisert regnskap illustrert.

Figur 1.3 Realrente i registrert og normalisert regnskap. Prosent

1.11 Totalkalkylen og skatt

Tabell 1.22 Virkningen av jordbruksfradraget i normaliserte regnskaper.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Jordbruket samlet:							
Effektivt jordbr.fradrag, mill. kr.	3 011	2 956	2 916	3 028	2 918	3 288	3 185
Spart skatt, mill. kroner	843	828	816	848	817	921	892
Tilsvarende inntektsverdi før skatt, mill. kr	1 317	1 293	1 276	1 325	1 282	1 517	1 469
Antall årsverk	57 100	54 600	52 200	49 900	48 700	47 600	46 250
Inntektseffekt per årsverk, kr.	23 100	23 700	24 400	26 500	26 300	31 900	31 800
Utnyttelsesgrad	42 %	44 %	42 %	45 %	44 %	43 %	43 %
Vederlag til arb. og kap. reg (A)	11 179	11 922	11 795	12 657	12 548	13 551	13 305
Vederlag til arb. og kap. norm (B)	11 314	11 570	12 113	12 881	12 987	13 993	13 690
Korr.faktor (B/A)	1,0121	0,9705	1,0270	1,0177	1,0350	1,0326	1,0289
	2014	2015	2016	2017	2018	2019*	
Jordbruket samlet:							
Effektivt jordbr.fradrag, mill. kr.	3 082	3 078	2 938	2 998	3 036	2 897	
Spart skatt, mill. kroner	832	831	735	720	698	637	
Tilsvarende inntektsverdi før skatt, mill. kr	1 358	1 356	1 237	1 205	1 168	1 062	
Antall årsverk	45 550	44 850	44 150	43 450	42 700	41 900	
Inntektseffekt per årsverk, kr.	29 800	30 200	28 000	27 700	27 400	25 300	
Utnyttelsesgrad	44 %	45 %	45 %	45 %	43 %	42 %	
Antall jordbruksbedrifter					39 678	38 938	
Endring i ant. jordbr. bdr., % fra 2018							-1,86
Vederlag til arb. og kap. reg (A)	14 457	15 693	16 211	15 111	14 838	15 243	
Vederlag til arb. og kap. norm (B)	14 263	15 334	15 568	14 948	15 274	14 584	
Korr.faktor (B/A)	0,9866	0,9771	0,9603	0,9892	1,0294		
Ved. til arb. og kap. pr. jordbr.b.					384 949	374 827	
Endring i vederlag, % fra 2018							-2,70

Tabell 1.23 Virkningen av jordbruksfradraget i registrerte regnskaper

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
Jordbruket samlet:						
Effektivt jordbruksfradrag, mill. kr.	3 124	3 150	3 060	3 031	2 950	3 028
Spart skatt, mill. kroner	844	851	765	727	678	648
Tilsvarende inntektsverdi før skatt, mill. kr	1 376	1 388	1 288	1 219	1 134	1 110
Antall årsverk	45 550	44 850	44 150	43 450	42 700	41 900
Inntektseffekt per årsverk, kr.	30 200	30 900	29 200	28 000	26 600	26 500
Utnytelsesgrad	44 %	45 %	45 %	45 %	45 %	45 %
Vederlag til arb. og kap. reg (A)					14 838	15 243
Antall jordbruksbedrifter					39 678	38 938
Endring i ant. jordbr. bdr, % fra 18						-1,86
Ved. til arb. og kap. pr. jordbr.b.					373 960	391 468
Endring i vederlag, % fra 2018						+4,68

1.11.1 Forklaring av beregningene

Totalkalkylen er et sektorregnskap hvor resultatet er målt før skatt.

Fra og med skatteåret 2000 ble det innført et jordbruksfradrag i alminnelig inntekt for skatteytere med positiv næringsinntekt fra jordbruket. Gjennomsnittlig marginalsatt for skatteytere med jordbruksfradrag går for de enkelte år fram av tabell 1.24.

Tabell 1.24 Gjennomsnittlig marginalsatt for skatteytere med jordbruksfradrag

År	Marginalsatt
2000 – 2005	37
2006 – 2010	36
2011	36,3
2012 – 2013	39,3
2014 – 2015	38,7
2016	40,6
2017	40,3
2018	40,2
2019 – 2020	40,0

Fra 2008 økte det generelle jordbruksfradraget fra 45 000 kr til 54 200 kr, mens det maksimale fradraget er uendret. Det var nødvendig med en jordbruksinntekt på 328 575 kr for å få maksimalt fradrag. Til og med 2011 gjelder samme grenseverdier som for 2008.

Fra 2012 økte det generelle jordbruksfradraget til 63 500 kroner og den øvre grensen for fradraget økte fra 142 000 kroner til 166 400 kroner. Økningen hadde sammenheng med økningen i trygdeavgiften fra 7,8 prosent til 11 prosent. Prosentsatsen i fradraget økte fra 32 prosent til 38 prosent. Det er nødvendig med en jordbruksinntekt på 334 289 kroner for å få maksimalt fradrag fra og med 2012.

Fra 2020 øker det generelle jordbruksfradraget til 90 000 kroner og den øvre grensen for fradraget øker fra 166 400 kroner til 190 400 kroner.

I tabellene ovenfor er det korrigert for at færre jordbruksbedrifter vil nyte godt av jordbruksfradraget i 2019 (og 2020) som følge av den årlige nedgangen i antall jordbruksbedrifter. Det er også korrigert for at inntekten per jordbruksbedrift i gjennomsnitt er beregnet å øke fra 2018 til 2019. Skattemeldingsdataene for 2018 viste at om lag 25 prosent av jordbruksbedriftene hadde over 334 289 kroner i jordbruksinntekt, og ikke oppnår økt jordbruksfradrag ved en inntektsøkning til 2018 og 2019. I 2018 hadde 35 prosent av dem som ellers kunne oppnått jordbruksfradrag, ikke fradrag fordi jordbruksdriften gikk med underskudd eller ikke ville ha nytte av jordbruksfradraget fordi de hadde nok andre fradrag. Totalt hadde om lag 40 prosent av jordbruksbedriftene en jordbruksinntekt mellom 1 og 334 289 kroner, og de flest av disse vil oppnå en effekt på 38 prosent. Om lag 24 prosent av en inntektsøkning per jordbruksbedrift vil gi grunnlag for økt fradrag i 2019.

1.12 Produktivitet

Utgangspunktet for årets beregning av produktivitetsutviklingen er normalisert regnskap for årene 2009-2019, målt i faste priser. Ved utregning av regnskap i faste priser er det nyttet prisindeks beregnet på grunnlag av normalisert regnskap. Det er så langt råd nyttet spesielle indeks for hver gruppe av inntekts- og kostnadsposter. Også for investeringer og kapitalslit i driftsbygninger og maskiner og redskaper brukes spesielle indeks. For hydrotekniske anlegg, grøfter og biler brukes derimot konsumprisindeksen (KPI) da en har ansett de spesielle indeksene som for usikre. Også for kjøreinntekter- og arbeidsinntekter er KPI benyttet. At en bruker spesielle indeks for bygninger, maskiner og redskaper betyr at det kapitalslitet og de kapitalmengder som benyttes i produktivitetsberegningene, avviker fra det som benyttes ellers i Totalkalkylen.

At en bruker normalisert regnskap betyr at inntektene for planteprodukter er litt endret i forhold til fjorårets beregning. Sammenlignet med beregninger gjort i 2019 for årene 2008-2018 vil resultatene også være påvirket av at året 2008 er gått ut og året 2019 er kommet til i datagrunnlaget, endringer fra foreløpig regnskap til «endelig» regnskap for 2018, og korrigeringer av noen inntekts- og kostnadsposter for tidligere år.

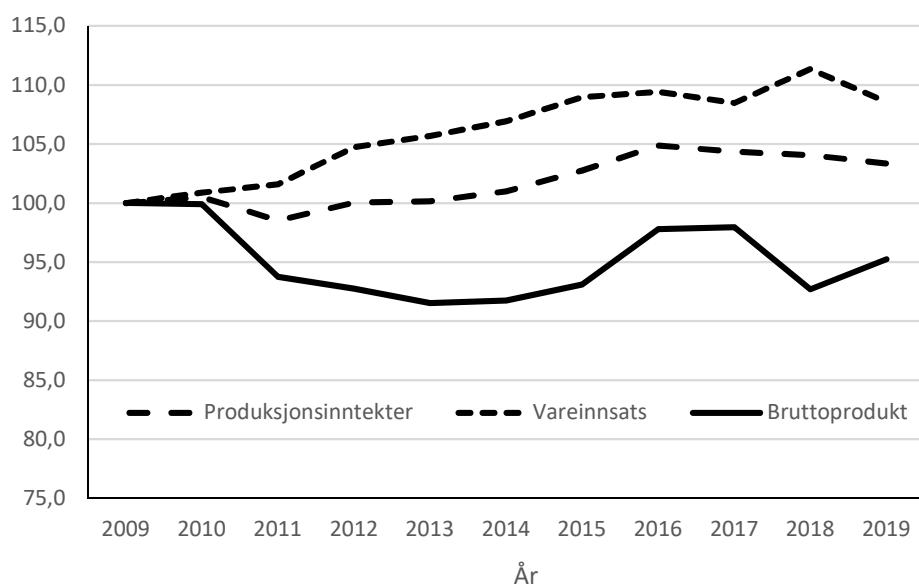
Det er flere mål for produktivitetsutvikling. Her presenteres bare resultater basert på bruttoprodukt i jordbruket. Bruttoprodukt vil si produksjonsverdi minus vareinnsats. Direkte tilskudd utover grunntilskudd og distriktstilskudd er holdt utenom i beregningene. Tabell 1.25 viser en økning av brutto arbeidsproduktivitet på 18,8 prosent fra 2009 til 2019. Den gjennomsnittlige årlige økningen var 1,7 prosent. Kapitalproduktivitet har hatt en liten nedgang på i gjennomsnitt 0,5 prosent per år. Sammenveid produktivitet for arbeid og kapital økte med 9,6 prosent for perioden 2009-2019 eller 0,9 prosent i gjennomsnitt per år.

Som kapitalinnsats regnes summen av kapitalslit og rentekostnader. For maskiner er det beregnet kapitalslit separat for kjøpt og leaset utstyr, men ellers er kjøpt og leaset utstyr behandlet likt. Rentekravet på all kapital er satt til 0,44 prosent per år i hele perioden. Denne rentefoten er lik gjennomsnittlig realrente for lånt kapital i årene 2016-2018. For arbeid er det regnet en pris på kr 205 per time i hele perioden. Dette er basert på hva NIBIOS driftsgranskinger brukte som uttrykk for kostnader ved å leie arbeidshjelp i 2018. Jordkapitalen er beregnet på grunnlag av areal i drift og en gjennomsnittlig bokført kapital per dekar i år 2018 som var kr 3 665 per dekar.

Tabell 1.25 Produktivitetsutvikling 2009–2019 i jordbruks beregnet på indekser for bruttoprodukt

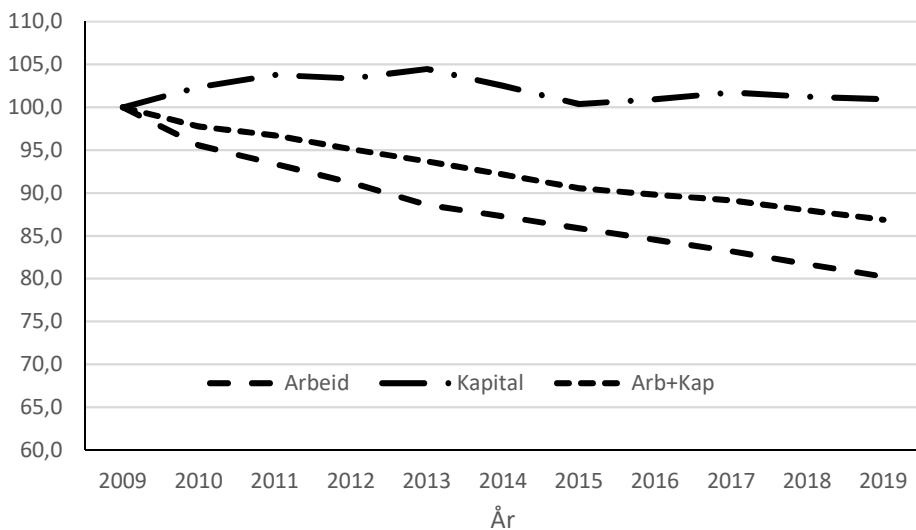
År	Arbeidsproduktivitet	Kapitalproduktivitet	Sammenveid arbeids- og kapitalproduktivitet
2009	100	100	100
2019	118,8	94,4	109,6
Årlig endring, %	1,7	-0,5	0,9

I de tre følgende figurene presenteres noe av grunnlaget for beregningene. Figur 1.4 viser relativ utvikling i produksjonsinntekter, vareinnsats og bruttoprodukt med utgangspunkt i 2009. Vareinnsatsen økte mer enn produksjonsinntektene fram til 2016 og 2017, der bruttoprodukt hadde en økning. Året 2018 gav en økning i vareinnsats, en liten reduksjon i inntekter og dermed en sterk nedgang i bruttoprodukt. I 2019 var det en reduksjon i vareinnsats, en svak nedgang i produksjonsinntekter og en økning i bruttoprodukt.

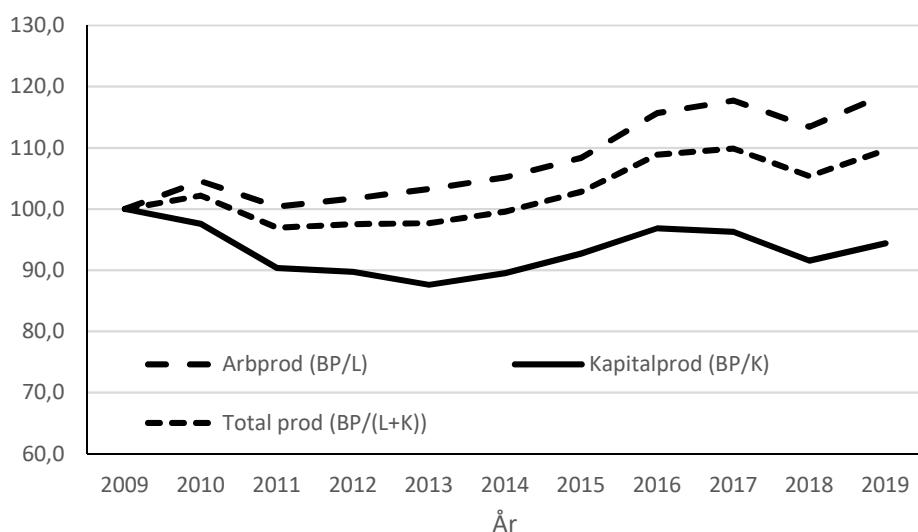
Figur 1.4 Utvikling i bruttoinntekt, vareinnsats og bruttoprodukt 2009-2019, relative tall

Reduksjon i arbeidsinnsatsen er totalt på 20 prosent for hele perioden. Kapitalinnsatsen er relativt stabil og var i 2019 kun en prosent høyere enn i 2009. Til sammen har arbeids- og kapitalinnsats har totalt minket med 13 prosent. Produktivitetsframgangen er først og fremst knyttet til redusert arbeidsforbruk.

Figur 1.5 Utvikling i faktorinnsats 2009-2019, relative tall

Figur 1.6 viser utviklingen for de tre produktivitetsmålene som også er vist i tabell 1.1. Arbeidsproduktivitet har hatt en nokså jevn økning siden 2011, men en klar nedgang i 2018 og en økning siste år. Kapitalproduktiviteten hadde en nedgang fra 2009 til 2013, og deretter en økning til 2016. Også kapitalproduktivitet hadde en nedgang i 2018, men økte igjen i 2019.

Figur 1.6 Utviklingen i produktivitet 2009-2019, uttrykt ved fire produktivitetsmål, tre av disse er basert på bruttoprodukt (BP) og ett på bruttoinntekt (I). L =Arbeid, K= Kapital, V=vareinnsats

1.13 Usikkerhet ved datamaterialet

Beregningene bygger på innhentet materiale fra flere oppgavegivere hvorav SSB, Landbruksdirektoratet og landbrukets ulike økonomiske organisasjoner er de viktigste. For de sektorene hvor en har helhetlige oppgaver er beregningene relativt sikre. Dette gjelder korn, de aller fleste husdyrproduksjonene, kostnader som kraftfør og gjødsel, såfrø og planter. Av større poster på inntektssiden er hagebrukssektoren,- særlig blomster, den med relativt sett størst usikkerhet. Av de faste kostnadene beregnes kapitalslitet på grunnlag av investeringene. Investeringene beregnes bl.a. med utgangspunkt i SSBs tellingsundersøkelser, som foretas med noen års mellomrom. Mellom tellingsårene må investeringene framregnes med ulikt materiale.

1.14 Større endringer som har endret tallseriene bakover

I dette kapitlet gjøres det rede for større endringer som har endret tallseriene bakover. Endringer skyldes vanligvis nytt eller endret datamateriale. Årsaker til justeringer bakover er at Totalkalkylen skal vise utviklingen over tid. Av den grunn er det behov for sammenliknbare og kontinuerlige serier.

Arbeidsforbruk:

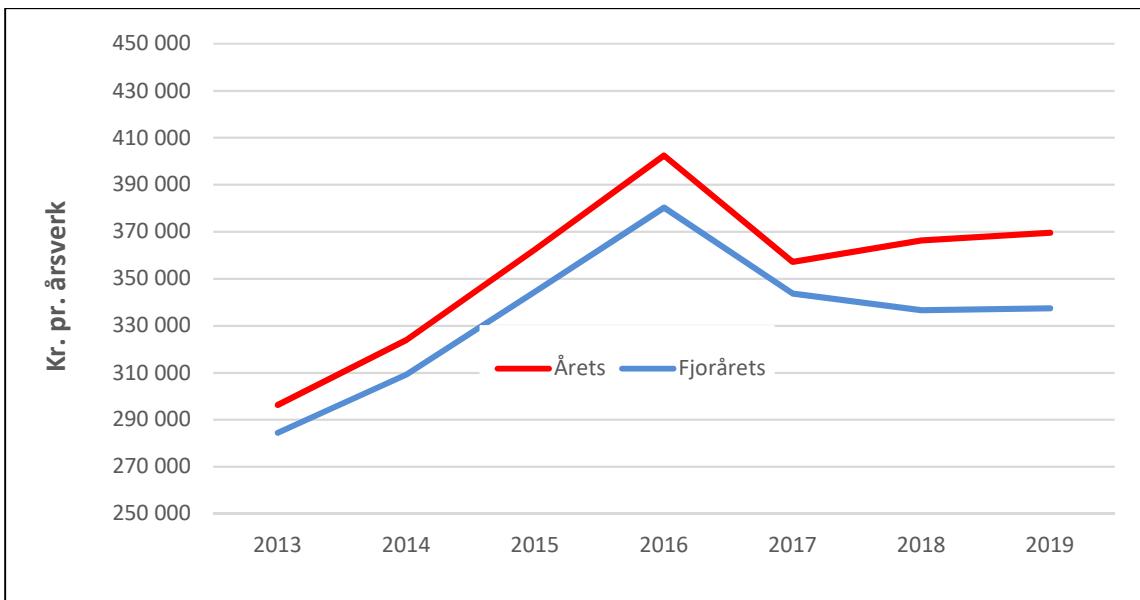
SSBs arbeidsforbruksberegninger har fra 1999 inkludert arbeidsforbruk utført av selvstendig næringsdrivende, eks. arbeid ved investeringer på bygninger, veterinær- og regnskapstjenester. Samtidig kostnadsføres utgiftene ved dette arbeidsforbruket på de respektive kostnadspostene i Totalkalkylen. Kostnadene ved dette arbeidsforbruket er dermed blitt «dobbeltregnet» og vederlaget til arbeid og kapital har blitt for lavt. Serien er justert fom 1999.

For siste tellingsår,- 2017, innebærer justeringen en nedgang i arbeidsforbruket på 2 850 årsverk eller 6,2 prosent.

Energi og smøremidler:

En SSB-telling for veksthussektoren viste at kostnadene til energi i veksthussektoren var 120,6 mill. kr lavere enn tidligere regnet med. Det aller meste av dette er knyttet til elektrisitet og fyringsolje. Seriene er justert tilbake til 2009.

Figur 1.7 illustrerer utslaget av endringene i tallgrunnlaget på vederlaget til arbeid og egenkapital inkl. jordbruksfradraget i årets beregning sammenliknet med fjorårets.

Figur 1.7. Utvikling i vederlag til arbeid og egenkapital inkl. jordbruksfradrag pr. årsverk, årets og fjorårets beregning.

1.15 Budsjettering av tilskudd

I Totalkalkylen brukes statsbudsjettet ved budsjettering av direkte tilskudd (overførbare tilskudd). For pristilskuddene benyttes Landbruksdirektorats forbruksprognoser for utbetalinger. I årets Totalkalkyle beregnes det ikke for budsjettåret (2020) jf. innledningen.

2 Sammendrag av utviklingen i normaliserte regnskap fra 2014 til budsjett 2019

Tabell 2.1 viser utviklingen i vederlag til arbeid og egenkapital i jordbruk etter normaliserte regnskap fra 2014 til 2019. Tabellen viser også endringen i vederlag til arbeid og egenkapital pr. årsverk fra år til år.

Tabell 2.1. Utviklingen i vederlag til arbeid og egenkapital totalt og pr. årsverk i jordbruket. Normaliserte regnskap og budsjett

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
Vederlag til arbeid og egenkapital, mill.kr	12 931	14 501	15 258	14 557	14 911	13 747
Antall 1000 årsverk i jordbruket	45,55	44,85	44,15	43,45	42,65	41,9
Ved. til arbeid og egenkap. pr. årsverk. 1000 kr	284	323	346	335	350	328
Endring fra foregående år, 1000 kr	0	39	22	-11	15	-22

Endringen i vederlag til arbeid og egenkapital pr. årsverk fra år til år er en kombinert effekt av 1) utviklingen i det totale vederlag til arbeid og egenkapital for hele jordbruket og 2) utviklingen i antall årsverk i jordbruket. I tabell 2.2 er den kombinerte endringen fra år til år splittet på disse to komponentene og i tabell 2.3 vises utslaget av endring i totalt vederlag til arbeid og egenkapital pr. årsverk splittet i grupper av inntekter og kostnader.

Tabell 2.2. Endringen fra år til år i vederlag til arbeid og egenkapital pr. årsverk i jordbruket. Normaliserte regnskap og budsjett. 1000 kroner

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
Endring fra foregående år	0	39	22	-11	15	-22
Herav som følge av:						
endring i antall årsverk	4	5	5	5	6	6
andre forhold	34	17	-16	8	-27	

I kapittel 3.1 beskrives utviklingen i de registrerte regnskapene mer i detalj for de siste årene. Bortsett fra planteproduksjon vil forklaringene for de registrerte regnskapene stort sett være dekkende også for de normalisert.

Tabell 2.3. Utslag av endringer fra år til år i grupper av inntekter og kostnader, regnet pr. årsverk¹⁾ i jordbruksverket. Normaliserte regnskap og budsjett. 1000 kroner

	2015	2016	2017	2018	2019*
Sum planteprodukter	11	10	5	2	11
Sum husdyrprodukter	27	16	1	8	-18
Arbeids- og kjøreinntekter	1	1	1	0	0
Buskapsverdi	2	1	-8	-3	5
Medlemsbonus	0	1	0	0	-2
Direkte tilskudd	0	-6	-5	42	-10
Sum ikke-varige kostnader	-13	-11	-1	-35	5
Kapitalslit og leasing av maskiner	-4	-7	-7	-7	-7
Realrente på lånt kapital	11	12	-2	1	-11
Sum	34	17	-16	8	-27
Effekt av endring i årsverk	5	5	5	6	6
Sum endring	39	22	-11	15	-22

¹⁾ Utslagene er beregnet med forutsetning om samme årsverkstall som i foregående år

²⁾ Ved økning i kostnader er det brukt negative tall i tabellen for å markere at dette har negativ effekt på vederlag til arbeid og egenkapital

Fra 2018 til 2019 er det en nedgang i vederlag til arbeid og egenkapital på 22 000 kr pr. årsverk. Planteproduksjonen, spes. korn, øker inntektene med 11 000 kr. Reduserte inntekter fra melk og kjøtt trekker husdyrinntektene ned med 18 000 kr. mens direkte tilskudd går ned med 10 000 kr. Ikke-varige kostnader øker med 5 000 kr mens kapitalkostnader inkl. leasing øker med 7 000 kr. Økt realrente trekker årsverksinntekten ned 11 000 kr. mens redusert arbeidsforbruk øker inntekten med 6 000 kr/årsverk.

Fra 2017 til 2018 var det en økning i vederlag til arbeid og egenkapital på 15 000 kr pr. årsverk. Direkte tilskudd, spes. avlingsskadeerstatninger pga. tørken i 2018 økte mye, opp 42 000 kr. Samtidig økte ikke-varige kostnader mye pga. tørken, med 35 000 kr. Redusert arbeidsforbruk økte vederlaget med 6 000 kr pr. årsverk.

Fra 2016 til 2017 gikk vederlaget til arbeid og egenkapital ned med 11 000 kr. Planteproduksjonen økte inntektene med 5 000 kr mens reduksjon i direkte tilskudd og økte kostnader reduserte inntektene. Redusert arbeidsforbruk bidro til en økning av vederlaget med 5 000 kr pr. årsverk.

Fra 2015 til 2016 økte vederlaget til arbeid og egenkapital med 22 000 kr. Økte plante- og husdyrinntekter bidro med henh. 10 000 kr. og 16 000 kr. Ikke-varige kostnader og kapitalkostnader økte samlet sett med 18 000 kr. Redusert realrente bidro med en økning på 12 000 kr. Redusert arbeidsforbruk økte vederlaget pr. årsverk med 5 000 kr.

Fra 2014 til 2015 økte vederlaget til arbeid og egenkapital med 39 000 kr pr. årsverk. På inntektssiden økte plante- og husdyrinntekten med henh. 11 000 og 27 000 kr mens kostnadene økte 17 000 kr. Redusert realrente bidro til en økning på 11 000 kr. Redusert arbeidsforbruk trakk vederlaget opp med 5 000 kr.

3 Registrerte tall for perioden 2016 – 2019

Tabell 3.1. Sammenligning av årene 2016-2019. Totalkalkylen, registrert regnskap. Mill. kroner ¹⁾

	2016	2017	Diff. 2017-		Diff. 2018-		Diff. 2019-	
			2016	2018	2017	2019	2018	
Korn, erter og oljefrø	3 560	3 500	-60	2 138	-1 362	3 980	1 842	
Poteter	814	722	-92	795	73	806	11	
Hagebruksprodukter	5 033	4 890	-143	5 057	167	5 204	147	
Andre planteprodukter	333	375	42	322	-53	320	-2	
Sum planteprodukter	9 739	9 487	-252	8 312	-1 175	10 311	1 999	
Melk	9 486	9 243	-243	9 581	338	8 986	-595	
Kjøtt	12 308	12 608	300	12 665	57	12 450	-215	
Egg	1 048	1 112	64	1 132	20	1 149	17	
Ull	149	133	-16	129	-4	117	-12	
Pelsdyr	301	292	-9	204	-88	172	-32	
Andre husdyrprodukter	184	194	10	223	29	261	38	
Sum husdyrprodukter	23 476	23 582	106	23 932	350	23 134	-798	
Sum pl.- og husdyrpr.	33 215	33 069	-146	32 244	-825	33 445	1 201	
Kjøreinntekter m.v.	554	565	11	571	6	569	-2	
Arbeidsinntekter ved invest.	248	276	28	267	-9	258	-9	
Sum andre inntekter	802	841	39	838	-3	827	-11	
Endringer i buskapsverdien	219	-146	-365	-256	-110	-55	201	
Medlemsbonus	248	238	-10	219	-19	150	-69	
Sum produksjonsinntekter	34 484	34 002	-482	33 044	-958	34 367	1 323	
Direkte tilskudd	10 462	10 341	-121	12 434	2 093	12 011	-423	
Sum inntekter inkl. tilskudd	44 946	44 343	-603	45 478	1 135	46 378	900	
Handelsgjødsel og kalk	1 866	1 598	-268	1 789	191	1 874	85	
Innkjøpt kraftfôr	7 276	7 442	166	7 749	307	7 755	6	
Annet innkjøpt fôr	574	574	0	828	254	579	-249	
Såfrø og planter	1 040	1 062	22	1 150	88	1 159	9	
Energi og smøremidler	2 411	2 671	260	3 073	402	3 056	-17	
Andre kostnader	5 161	5 229	68	5 058	-171	5 408	350	
Vedlikehold	2 373	2 271	-102	2 326	55	2 338	12	
Sum ikke-varige prod.midler	20 702	20 847	145	21 972	1 125	22 170	198	
Leasing av maskiner	1 560	1 760	200	1 877	117	2 055	178	
Kapitalslit	6 474	6 624	150	6 790	166	6 910	120	
Sum kapitalkostnader	8 034	8 385	351	8 667	282	8 965	298	
Sum kostnader	28 735	29 231	496	30 640	1 409	31 135	495	
Vederlag til arbeid og kapital	16 211	15 111	-1 100	14 838	-273	15 243	405	
Realrente lånt kapital	-271	810	1 081	350	-460	868	518	
Vederlag til arb. og egenkap.	16 482	14 302	-2 180	14 488	186	14 375	-113	

¹⁾ Eksklusiv virkning av jordbruksfradraget ved skatteligningen

3.1 Utviklingen fra år til år ifølge beregningene i 2020

Kommentarene og forklaringene nedenfor er knyttet til de registrerte regnskapene. Kun endringer med beløp over 100 mill. kr. er omtalt.

3.1.1 Forklaring til de største endringene fra 2017 til 2018

Korn, erter og oljefrø

- Nedgang på 1 362 mill. kr.
- Nedgangen skyldes at produksjonen ble 43 prosent lavere enn i 2017 pga. tørken.

Hagebruksprodukter

- Økning på 147 mill. kr.
- Økningen kommer vesentligst på en del grønnsaksproduksjoner.

Melk

- Økning på 338 mill. kr.
- Økningen skyldes bla. økt produksjonen ble som følge av økte melkekvoter for å unngå produksjonsnedgang etter tørkesommeren. Økt pris bidro også til økningen.

Endring i buskapsverdien

- Nedgang på 110 mill. kr
- En nedgang for storfe pga. økt slakting etter tørken i 2018 forklarer mesteparten.

Direkte tilskudd

- Økning på 2 093 mill. kr
- En økning i avlingsskadeerstatningene på 1 538 mill. kr. bidrar aller mest til økningen. Men også økte bevilgninger til areal- og kulturlandskapstillegg på 24 mill. kr og husdyrtillegg på 285 mill. kr. ved ekstraforhandlingene 2018, bidrar også mye.

Handelsgjødsel og kalk

- Økning på 191 mill. kr
- En prisøkning på 6,8 prosent bidro aller mest til økningen men det var også noe økning i forbruket. Økt pris og mengde på kalk trakk også kostnaden opp.

Innkjøpt kraftfôr

- Økning på 307 mill. kr
- Økningen skyldes både økt forbruk på 2,3 prosent og prisøkning på 1,8 prosent. Forbruksøkningen settes i sammenheng med redusert førtilgang etter tørkesommeren.

Annet innkjøpt fôr

- Økning på 254 mill. kr
- Som følge av formangelen var importen over seks ganger så høy som året før. Samtidig bidro formangel ellers i Europa til høyere priser. Importen av høy ble 243 mill. kr. høyere enn året før. Fôrmangelen ga også en import av halm på 34 mill. kr.

Energi og smøremidler

- Økning på 402 mill. kr
- Kostnaden til elektrisitet økte med 282 mill. kr. mens dieselkostnaden økte med 157 mill. kr. Mesteparten av økningen skyldes en el-prisøkning på over 20 prosent og en dieselprisøkning på 14 prosent men også økt forbruk pga. vanning i løpet av tørkesommeren.

Andre kostnader

- Nedgang på 171 mill. kr
- Økte forsikringsutbetalinger for driftsbygninger og maskiner og redskaper etter bla. skader etter snørik vinter forklarer mesteparten av nedgangen.

Leasing

- Økning på 117 mill. kr
- Økningen skyldes vesentligst mer kapital bundet i leasingkontrakter samt prisjustering av kapitalgrunnlaget.

Kapitalslit

- Økning på 166 mill. kr
- Økningen skyldes prisjustering av kapitalgrunnlaget.

Realrente lånt kapital

- Nedgang på 460 mill. kr
- Nominell rente var så godt som uendret samtidig som lånekapitalen økte lite. Økningen skyldes at høyere prisstigning ga lavere realrente enn året før.

3.1.2 Forklaring til de største endringene fra 2018 til 2019

Korn, erter og oljefrø

- Økning på 1 842 mill. kr.
- Mesteparten skyldes gode avlinger etter tørkesommeren 2018. Produksjonen økte med øker kornavlingene i budsjettåret med ca. 78 prosent men også prisøkning bidro.

Hagebruksprodukter

- Økning på 147 mill. kr.
- Blomsterproduksjonen økte med 84 mill. kr. både pga. økt volum og pris. Verdien av grønnsaksproduksjonen er gikk ned 60 mill. kr. mens verdien av frukt, bær og distriktstilskudd økte.

Melk

- Nedgang på 595 mill. kr
- Nedgangen skyldes lavere meierileveranse, ned med 41 mill. liter. Samtidig gikk prisen ned etter høyt kvalitetstillegg i 2018 og en nedgang i basisprisen på 10 øre/l i 2019.

Kjøtt

- Nedgang på 215 mill. kr
Redusert kjøtproduksjon på og en prisnedgang for kjøtt i alt på 1,3 prosent samt reduksjon i tilskudd på ca. 90 mill. kr. gir nedgangen. Mesteparten av produksjonsnedgangen skyldes redusert slakting på gris for å bedre balansen i markedet. For storfe er det en nedgang i produksjonen etter høy slakting året før.

Direkte tilskudd

- Nedgang på 423 mill. kr
- Mesteparten av erstatningsutbetalingene etter avlingssvikten i 2018 ble utbetalt i 2018. Husdyrtillegget gikk samtidig ned, bla som følge av ekstra utbetalingene i 2018. Av ordninger med økninger var det økte utbetalinger fra Landbrukets utviklingsfond med 178 mill. kr.

Annet innkjøpt før

- Nedgang på 249 mill. kr
- Her spiller lavere import av høy og bortfall av halmimport mest inn.

Andre kostnader

- Økning på 350 mill. kr
- Det er økning og reduksjon på mange underposter, men det er særlig økte premieinnbetalinger etter høye forsikringsutbetalinger året før som forklarer mesteparten av økningen.

Leasing

- Økning på 178 mill. kr
- Økningen skyldes mer kapital bundet i leasingkontrakter samt prisjustering av kapitalgrunnlaget.

Kapitalslit

- Økning på 120 mill. kr
- Økningen er virkning av investeringer og prisjustering av kapitalgrunnlaget.

Realrente lånt kapital

- Økning på 518 mill. kr
- Dette skyldes økt rente og lavere prisstigning som gir økt realrente.

4 Sammenligning med fjorårets beregninger

Tabell 4.1. Sammenligning mellom resultater som er beregnet for 2018 og 2019.
Registrerte regnskaper. Mill. Kroner¹

	Året 2018			Året 2019		
	Utført 2019	Utført 2020	Differanse	Utført 2019	Utført 2020	Differanse
Korn, erter og oljefrø	1 934	2 138	204	3 582	3 980	398
Poteter	797	795	-2	902	806	-96
Hagebruksprodukter	5 042	5 057	15	5 319	5 204	-115
Andre frø til modning	329	322	-7	465	320	-145
Sum planteprodukter	8 102	8 312	210	10 269	10 311	42
Melk	9 580	9 581	1	9 211	8 986	-225
Kjøtt	12 697	12 665	-32	12 237	12 450	213
Egg	1 119	1 132	13	1 149	1 149	0
Ull	129	129	0	125	117	-8
Pelsdyr	204	204	0	236	172	-64
Andre husdyrproduksjoner	223	223	0	222	261	39
Sum husdyrproduksjoner	23 951	23 932	-19	23 179	23 134	-45
Sum pl.- og husdyrprodukter	32 053	32 244	191	33 448	33 445	-3
Kjøreinntekter m.v.	568	571	3	574	569	-5
Arbeidsinntekter ved invest.	265	267	2	264	258	-6
Sum andre inntekter	833	838	5	838	827	-11
Endringer i buskapsverdien	-239	-256	-17	-136	-55	81
Medlemsbonus	222	219	-3	236	150	-86
Sum produksjonsinntekter	32 869	33 044	175	34 386	34 367	-19
Direkte tilskudd	12 380	12 434	54	11 889	12 011	122
Sum inntekter	45 250	45 478	228	46 275	46 378	103
Handelsgjødsel og kalk	1 795	1 789	-6	1 855	1 874	19
Innkjøpt kraftfôr	7 762	7 749	-13	7 751	7 755	4
Annet innkjøpt fôr	820	828	8	595	579	-16
Såfrø og planter	1 151	1 150	-1	1 133	1 159	26
Energi og smøremidler	3 189	3 073	-116	3 099	3 056	-43
Andre kostnader	5 030	5 058	28	5 351	5 408	57
Vedlikehold	2 295	2 326	31	2 312	2 338	26
Sum ikke-varige prod.midler	22 042	21 972	-70	22 097	22 170	73
Leasing av maskiner	1 886	1 877	-9	2 072	2 055	-17
Kapitalslit	6 788	6 790	2	6 902	6 910	8
Sum kapitalkostnader	8 674	8 667	-7	8 974	8 965	-9
Sum kostnader	30 715	30 640	-75	31 071	31 135	64
Vederlag til arbeid og kapital	14 534	14 838	304	15 203	15 243	40
Realrente lånt kapital	259	350	91	850	868	18
Vederlag til arb. og egenkap.	14 276	14 488	212	14 353	14 375	22

¹ Utført 2019 vil si etter jordbruksavtale i 2019

4.1 Året 2018

Nedenfor er det foretatt en nærmere sammenligning av fjorårets foreløpige regnskap for 2018 og årets reviderte regnskapstall for det samme året. Se også tabell 4.1. Formålet er stikkordsmessig å kommentere årsakene til forskjeller for 2018 fra fjorårets til årets beregning. Normalt vil en finne mindre forskjell mellom regnskapsår. Kun beløp over 100 mill. kr. omtales.

Vederlaget til arbeid og egenkapital er 212 mill. kr høyere enn beregnet i 2019.

Korn, ertær og oljefrø

Posten er 204 mill. kr høyere enn i fjor. Dette skyldes at produksjonen ble noe høyere enn de foreløpige tallene tydet på ifjor.

Energi og smøremidler

Posten er 116 mill. kr lavere enn i fjor. Dette er bla. virkning av nedjustert energiforbruk i veksthus etter en ny SSB-telling.

4.2 Året 2019

I dette avsnittet er det foretatt en sammenligning av fjorårets budsjetterte tall for 2019 og årets foreløpige regnskapstall for det samme året, se tabell 4.1. Normalt vil en finne relativt store avvik når en sammenlikner budsjettet for et år med regnskapet for det samme. For planteproduksjonene budsjetteres det for eksempel med normalårsavlinger mens en i regnskapsåret benytter de faktiske avlingene. Av tabellen ser en at samlet vederlag til arbeid og egenkapital avviker lite fra fjorårets beregning, 22 millioner kroner høyere.

Korn

Inntektene er 398 mill. kr høyere enn budsjettet. Dette skyldes et relativt godt kornår i 2019.

Hagebruksprodukter

En nedgang på 115 mill. kr. skyldes vesentligst at produksjonen av salat på friland og i veksthus er nedjustert som følge av en gjennomgang av statistikkgrunnlaget.

Andre planteproduksjoner

Nedgangen på 145 mill.kr. skyldes vesentligst lavere salg av høy enn regnet med i fjor

Melk

Inntektene er beregnet 225 mill. kroner lavere. Dette skyldes bla. lavere melkepris som følge av lavere etterbetaling enn budsjettet.

Kjøtt

Inntektene ble 228 mill. kroner høyere enn prognosert. Dette er en virkning av bla. økt slakting av storfe pga. fôrkrisen i 2018, økt slakting av sau/lam samt høyere pris på kylling.

Direkte tilskudd

Posten er 122 mill. kr. høyere enn budsjettet i fjor. Dette skyldes bla. høyere tilskuddsutbetalinger fra LUF-fond.

5 Registrerte regnskaper - oversikt

I kapittel 5.1 følger et sett av tabeller som gjelder registrerte regnskaper

- Vedleggstabeller for 2018 og 2019 (tabell 5.1 -
-
- tabell 5.29 30)
- Sammendragstabell for årene fra 2014 til 2019 i mill. kroner (tabell 5.31)
- Tabell som viser vederlag til arbeid og kapital og egenkapital, totalt og per årsverk (tabell 5.32 og tabell 5.33)

5.1 Tabeller som gjelder registrerte regnskaper

Tabell 5.1. Korn, erter og oljefrø. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr
Hvete. Salg, matkornkvalitet	84 400	331,34	279 651	207 000	344,58	713 281			
Hvete. Salg, fôrkornkvalitet	42 200	288,11	121 582	234 000	299,85	701 649			
Hvete. Salg, såkornkvalitet	9 953	382,20	38 040	18 033	396,40	71 483			
Hvete. Salg og hjemmeforbruk	136 553	321,69	439 273	459 033	323,81	1 486 413			
Rug. Salg, matkornkvalitet	2 400	297,07	7 130	15 000	304,40	45 660			
Rug og rughvete fôrkorn. Salg	10 000	259,17	25 917	35 000	256,36	89 726			
Rug/rughvete. Salg/hjemmefb.	12 400	266,51	33 047	50 000	270,77	135 386			
Bygg. Salg	408 900	278,55	1 138 991	539 000	290,10	1 563 639			
Bygg. Salg, såkornkvalitet	30 975	335,50	103 921	41 979	349,50	146 717			
Bygg. Salg og hjemmeforbruk	439 875	282,56	1 242 912	580 979	294,39	1 710 356			
Havre. Salg	146 700	250,41	367 351	220 000	260,91	574 002			
Havre. Salg, såkornkvalitet	9 453	323,00	30 533	13 741	337,00	46 307			
Havre. Salg og hjemmeforbruk	156 153	254,80	397 884	233 741	265,38	620 309			
Erter til modning. Salg	2 700	361,41	9 758	4 000	372,15	14 886			
Erter til modning. Såvare	245	404,16	990						
Sum erter til modning	2 945	364,96	10 748	4 000	372,15	14 886			
Sum korn (u/korreksj./tilsk.)	747 926	283,97	2 123 864	1 327 753	298,80	3 967 350			
Korreksjon for vann/kvalitet			-25 657			-68 308			
Oljefrø	7 238	516,60	37 392	15 000	529,65	79 448			
Sum korn, oljefrø (u/tilsk.)	755 164	282,80	2 135 599	1 342 753	296,29	3 978 490			
Lokale tillegg			2 000			2 000			
Korn, erter og oljefrø			2 137 599			3 980 490			

Tabell 5.2. Poteter. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr
Salg. Matpoteter	60 275	581,00	350 198	64 113	574,00	368 009			
Salg. Poteter til potetmel	37 054	101,00	37 425	37 054	85,00	31 496			
Salg. Poteter til mos/flakes	12 912	213,00	27 503	12 840	215,00	27 606			
Salg. Poteter til pommes fr.	60 149	264,00	158 793	53 219	300,00	159 657			
Salg. Poteter til chips	45 585	272,00	123 991	43 300	279,00	120 807			
Salg. Vakump. pot. mm.	10 783	271,00	29 222	9 532	299,00	28 501			
Sum poteter til mos/chips mv	129 429	262,31	339 509	118 891	283,09	336 571			
Hjemmeforbruk. Matpoteter	128	557,00	713	121	547,00	662			
Salg settepoteter	10 375	611,00	63 391	10 375	628,00	65 155			
Sum poteter (uten tilskudd)	251 051	315,17	791 236	242 654	330,47	801 893			
Distr.tilsk. for Nord-Norge			3 515			3 784			
Poteter			794 751			805 677			

Tabell 5.3. Hagebruksprodukter. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr
Blomkål	7 696	13,37	102 896	8 275	12,71	105 175			
Sommerkål	2 073	6,16	12 770	2 692	6,30	16 960			
Vinterkål	11 448	6,16	70 520	9 102	5,67	51 608			
Sum hodekål	13 521	6,16	83 290	11 794	5,81	68 568			
Gulrot	42 841	8,73	374 002	42 992	8,07	346 945			
Purre	4 832	17,95	86 734	4 782	16,59	79 333			
Lök	14 483	7,93	114 850	23 633	6,53	154 323			
Salatagurk (slangeagurk)	15 725	21,88	344 063	16 953	21,63	366 693			
Tomater	12 801	20,99	268 693	12 144	23,42	284 412			
Sum hovedkulturene.Grønnsak.	111 899	12,28	1 374 528	120 573	11,66	1 405 449			
Rosenkål	1 573	18,42	28 975	1 310	19,66	25 755			
Kinakål	2 376	14,94	35 497	1 810	15,56	28 164			
Rødkål	1 339	4,18	5 597	2 202	4,65	10 239			
Brokkoli	4 461	24,41	108 893	4 727	24,17	114 252			
Bønner	1 131	5,92	6 696	1 308	4,75	6 213			
Hageerter	1 941	3,16	6 134	4 141	3,23	13 375			
Knollselleri	3 647	14,48	52 809	3 038	13,03	39 585			
Stilkselleri	1 133	18,76	21 255	1 107	19,21	21 265			
Agurker, friland	1 737	7,69	13 358	1 997	7,87	15 716			
Redbeter	7 906	10,44	82 539	6 301	5,29	33 332			
Persillerot	234	53,18	12 444	210	44,15	9 272			
Reddiker	165	65,41	10 793	169	67,97	11 487			
Kruspersille	24	107,88	2 589	29	103,62	3 005			
Kålrot til mat	10 484	8,32	87 227	7 943	7,23	57 428			
Sum andre grønns.(u/salat)	38 151	12,45	474 806	36 292	10,72	389 088			
Salat veksthus	2 003	77,35	154 932	1 810	88,29	159 805			
Issalat/Isbergsalat	7 127	19,79	141 043	6 946	19,16	133 085			
Annен salat friland	13 767	23,46	322 974	14 853	22,53	334 638			
Andre veksthusgrønnsaker			10 311			7 035			
Urter i veksthus	A 1 788	54,91	98 179	1 814	54,60	99 044			
Kjøkkenhager/uspes.vekster			353 363			342 599			
Sum andre grønnsaker, m.v.			1 555 608			1 465 294			
Sum grønnsaker			2 930 136			2 870 743			
Epler	15 003	9,93	148 980	15 676	10,41	163 187			
Pærer	514	16,71	8 589	384	16,01	6 148			
Plommer	1 581	20,71	32 743	2 267	33,81	76 647			
Sørkirsebær	143	40,00	5 720	146	44,26	6 462			
Søtkirsebær (moreller)	464	67,66	31 394	448	74,85	33 533			
Sum frukt	17 705	12,85	227 426	18 921	15,11	285 977			
Jordbær	7 992	47,89	382 737	8 946	46,91	419 657			
Bringebær	2 611	57,46	150 028	2 392	59,72	142 850			

A Kvantumsenhet: Ant. potter Prisenhet: Kr/potte

Tabell 5.3. Hagebruksprodukter (forts) Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr
Solbær	691	10,98	7 587	673	9,87	6 643			
Andre bær	87	16,34	1 422	139	16,34	2 271			
Bær i veksthus	87	26,50	2 306	87	26,50	2 306			
Sum hagebær	11 468	47,44	544 080	12 237	46,88	573 727			
Snittblomster	A 66 172	2,87	189 914	66 406	2,55	169 335			
Blomstrende potteplanter	A 26 806	18,56	497 519	28 444	19,64	558 640			
Dekorasjonsplanter	A 1 735	15,85	27 500	1 975	16,30	32 193			
Utplantingsplanter	A 41 217	7,80	321 493	43 880	8,19	359 377			
Sum blomster, store gartneri	A 135 930	7,62	1 036 426	140 705	7,96	1 119 545			
Blomsterprod. i små gartneri	A 1 359	7,62	10 356	1 407	7,96	11 200			
Sum blomster i gartnerier			1 046 782			1 130 745			
Planteskoler	A 26 165	7,62	199 377	25 065	7,96	199 517			
Sum blomster	A 163 454	7,62	1 246 159	167 177	7,96	1 330 262			
Distr./kval.tilsk. fr/bær/gr			109 331			143 721			
Hagebruksprodukter			5 057 132			5 204 430			

A Kvantumsenhet: 1000 stykk Prisenhet: Kr/stykk
 B Kvantumsenhet: Kr/1000 stk Prisenhet: Kr/stykk

Tabell 5.4. Andre planteprodukter

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr
Høy. Innenlandsk salg	42 358	577,20	244 490	83 491	296,60	247 634			
Rundballer. Salg	21 179	128,00	27 109	41 746	50,00	20 873			
Sum innenl. salg av stråfør	63 537	427,47	271 599	125 237	214,40	268 507			
Høy. Eksport	99	389,20	385	50	1 312,30	656			
Halm. Eksport	335	136,60	458	138	94,20	130			
Sum eksport av stråfør	434	194,24	843	188	418,09	786			
Stråfør	63 971		272 442	125 425		269 293			
Engfrø	A 1 531	32,36	49 543	1 475	34,45	50 814			
Rotvekst- og grønnsaksfrø	A 1	129,00	129	1	101,00	101			
Sum andre frø til modning	1 532		49 672	1 476		50 915			
Sum andre planteprodukter			322 114			320 208			

A Kvantumsenhet: Tonn Prisenhet: Kr/kg

Tabell 5.5. Melk. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	1000 liter	Øre/liter	1000 kr	1000 liter	Øre/liter	1000 kr	1000 liter	Øre/liter	1000 kr
Kumelk. Meierileveranse	1 521 963	571,17	8 692 996	1 480 655	545,54	8 077 565			
Kumelk. Hjemmeforbr.helmelk	1 231	571,17	7 031	1 130	545,54	6 165			
Kumelk. Lokal foredling	2 240	571,17	12 794	2 709	545,54	14 779			
Sum kumelk	1 525 434	571,17	8 712 821	1 484 494	545,54	8 098 509			
Geitmelk. Meierileveranse	20 120	571,59	115 004	19 802	545,14	107 949			
Geitmelk. Annet salg	1 137	571,59	6 499	1 032	545,14	5 626			
Sum geitmelk	21 257	571,59	121 503	20 834	545,14	113 575			
Produsenttjeneste, meierifin			110 627			82 163			
Grunntilskudd melk			70 445			70 133			
Sum ku/geitmelk m. gr.tilsk.			9 015 396			8 364 380			
Distrikstilskudd			547 860			594 726			
Salg av melkekvoter			17 443			26 983			
Ku- og geitmelk			9 580 699			8 986 089			

Tabell 5.6. Kjøtt. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr
Storfe. Registrert salg	87 097	51,23	4 461 979	84 917	50,02	4 247 548			
Storfe. Hjemmefb./returslakt	282	51,13	14 419	256	49,92	12 780			
Sum storfe	87 379	51,23	4 476 398	85 173	50,02	4 260 328			
Kalv. Registrert salg	1 945	55,84	108 609	1 783	55,55	99 046			
Kalv. Hjemmefb./returslakt	70	55,74	3 902	52	55,45	2 883			
Sum kalv	2 015	55,84	112 511	1 835	55,55	101 929			
Sau/lam. Registrert salg	26 295	37,99	998 947	23 726	40,75	966 835			
Sau/lam. Hj.fbr./r.s./d.salg	789	37,89	29 895	667	40,65	27 114			
Sum sau/lam	27 084	37,99	1 028 842	24 393	40,75	993 949			
Geit/kje. Registrert salg	302	5,19	1 567	296	4,09	1 211			
Geit/kje. Hj.fb./returslakt	53	5,09	270	47	3,99	188			
Sum geit/kje	355	5,17	1 837	343	4,08	1 399			
Hest. Registrert salg	56	5,58	312	31	5,22	162			
Sum hest	56	5,57	312	31	5,23	162			
Sum kjøtt (u/gris,fjørfe,tam)	116 889	48,08	5 619 900	111 775	47,93	5 357 767			
Gris. Reg.salgs u. hode/labb	136 916	25,33	3 468 082	131 950	25,16	3 319 862			
Gris. Hj.fbr./r.s. u. h./l.	432	25,23	10 899	351	25,06	8 796			
Sum gris	137 348	25,33	3 478 981	132 301	25,16	3 328 658			
Sum kjøtt (u/fjørfe,tamrein)	254 237	35,79	9 098 881	244 076	35,59	8 686 425			
Hønseslakt. Registrert salg.	988	2,08	2 055	748	3,03	2 266			
Sum hønseslakt.	988	2,08	2 055	748	3,03	2 266			
Kylling (fra 1982). Salg	88 937	19,97	1 776 072	97 806	20,78	2 032 409			
Sum høns,kylling,broilersl.	89 925	19,77	1 778 127	98 554	20,65	2 034 675			
Ender.	638	33,00	21 054	661	33,00	21 813			
Kalkuner. Salg	7 595	24,81	188 432	7 619	25,09	191 161			
Sum annet fjørfe	8 233	25,44	209 486	8 280	25,72	212 974			
Sum fjørfeslakt	98 158	20,25	1 987 613	106 834	21,04	2 247 649			
Grunntilskudd kjøtt			98 921			93 873			
Sum kjøtt inkl. grunntilsk.	352 395	31,74	11 185 415	350 910	31,43	11 027 947			
Distrikts tilskudd kjøtt			642 994			659 465			

Tabell 5.6. Kjøtt (forts.) Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2018	Foreløpig regnskap 2019	Budsjett 2020
	1000 kr	1000 kr	1000 kr
Kvalitetstilskudd storfe	277 070	252 575	
Tilskudd lam- og kjeslakt	522 412	460 447	
Tilskudd friföring av sau	474	873	
Kompensas. red. sl.vekt gris	17 469	9 515	
Utkjøpsordning avlsgris		30 000	
Diverse utbetalingar	18 667	9 022	
Sum tilskudd	1 479 086	1 421 897	
Kjøtt og fjørfeslakt	12 664 501	12 449 844	

Tabell 5.7. Egg. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr
Egg. Registrert salg.	63 328	15,49	980 951	65 721	15,14	995 016			
Egg. Direkte salg.	7 710	18,02	138 934	8 002	17,92	143 396			
Egg. Sum salg	71 038	15,76	1 119 885	73 723	15,44	1 138 412			
Egg. Hjemmeforbruk, mat	109	15,39	1 678	74	15,04	1 113			
Egg. Salg og hjemmeforbruk	71 147	15,76	1 121 563	73 797	15,44	1 139 525			
Distrikstilskudd. Egg			3 370			3 347			
Godtgjør. førtidsslakt,høner			6 588			6 191			
Egg			1 131 521			1 149 063			

Tabell 5.8. Ull. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr
Ull	3 912	32,87	128 587	3 662	31,85	116 635			

Tabell 5.9. Pelsdyr. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Antall skinn	Kr/skinn	1000 kr	Antall skinn	Kr/skinn	1000 kr	Antall skinn	Kr/skinn	1000 kr
Reveskinn. Eksport	78 318	752,62	58 944	69 647	748,76	52 149			
Reveskinn. Innenl. salg m.v.	2 000	752,62	1 505	2 000	748,76	1 498			
Sum reveskinn	80 318	752,62	60 449	71 647	748,77	53 647			
Minkskinn. Eksport	533 940	263,89	140 901	484 607	238,38	115 521			
Minkskinn. Innenl. salg m.v.	10 000	263,89	2 639	10 000	238,38	2 384			
Sum minkskinn	543 940	263,89	143 540	494 607	238,38	117 905			
Pelsdyr			203 989			171 552			

Tabell 5.10. Andre husdyrproduksjoner. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Antall dyr	Kr/dyr	1000 kr	Antall dyr	Kr/dyr	1000 kr	Antall dyr	Kr/dyr	1000 kr
Innenlandsk salg. Hester	1 050	17 000,00	17 850	1 050	17 000,00	17 850			
Eksport. Hester	9	53 000,00	477	9	53 000,00	477			
Eksport. Rev og mink	46	2 220,00	102	5 527	125,00	691			
Eksport. Andre dyr			9 542			13 213			
Eksport. Embryo storfe			500			600			
Sum eksport. Husdyr			10 621			14 981			
Import. Rev og mink	-6 609	584,00	-3 860	-4 113	287,00	-1 180			
Import. Andre dyr			-19 801			-20 726			
Import. Embryo storfe .....A	-53	8 000,00	-424	-90	8 000,00	-720			
Import. Embryo småfe .....A	-110	6 500,00	-715						
Import. Embryo gris .....A	-127	1 000,00	-127						
Sum import. Husdyr			-24 927			-22 626			
Kaninkjøtt .....B	32	125,00	4 000	33	130,00	4 290			
Sum kaniner			4 000			4 290			
Oppdrettshjort .....B	141	123,00	17 343	140	126,00	17 640			
Sum hjort			17 343			17 640			
Salg til Honningcentralen .....B	510	84,50	43 095	533	74,90	39 922			
Honing. Direkte salg .....B	850	182,00	154 700	1 017	186,00	189 162			
Sum birøkt			197 795			229 084			
Andre husdyrproduksjoner			222 682			261 219			

A Kvantumsenhet: Antall stykk Prisenhet: Kr/stykk

B Kvantumsenhet: Tonn Prisenhet: Kr/kg

Tabell 5.11. Kjøreinntekter m.v. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2018 1000 kr	Foreløpig regnskap 2019 1000 kr	Budsjett 2020 1000 kr
Kjøring v/invest. driftsbygn	48 370	46 579	
Kjøring v/invest. grøfter	36 539	34 361	
Kjøring v/invest. nydyrkning	19 023	19 668	
Sum kjøreinnt. v/investering	103 932	100 608	
Kjøring i skogen	33 901	34 672	
Kjøring på bierverv m.v.	304 625	305 143	
Innt. hester i full pensjon	128 066	129 005	
Kjøreinntekter m.v.	570 524	569 428	

Tabell 5.12. Arbeidsinntekter ved invest. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2018 1000 kr	Foreløpig regnskap 2019 1000 kr	Budsjett 2020 1000 kr
Invest.arb. driftsbygninger	193 598	186 340	
Invest.arb. grøfter	54 840	51 590	
Invest.arb. nydyrkning	18 983	19 712	
Arbeidsinnt. v/investeringer	267 421	257 642	

Tabell 5.13. Endringer i buskapsverdien. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Antall dyr	Kr/dyr	1000 kr	Antall dyr	Kr/dyr	1000 kr	Antall dyr	Kr/dyr	1000 kr
Hester	-749	10 510,00	-7 872	105	10 510,00	1 104			
Storfe under 1 år	-394	4 080,00	-1 608	2 438	4 050,00	9 874			
Okser over 1 år	-15 172	18 050,00	-273 855	-2 730	17 840,00	-48 703			
Kviger			51 798			78 175			
Kyr			28 374			-77 878			
Sum storfe			-195 291			-38 532			
Sauer	-71 000	190,00	-13 490	-3 000	120,00	-360			
Geiter	562	190,00	107	-184	170,00	-31			
Slaktesvin	-24 121	1 320,00	-31 840	-14 048	1 320,00	-18 543			
Avlssvin over 6 mnd.	-5 499	2 310,00	-12 703	-2 784	2 290,00	-6 375			
Sum svin	-29 620		-44 543	-16 832		-24 918			
Kyllinger	893 400	28,32	25 301	878 100	29,71	26 088			
Ender, kalkuner og gjess	200	230,00	46	1 000	230,00	230			
Sum fjørfe	893 600		25 347	879 100		26 318			
Rev	-5 000	730,00	-3 650	-10 000	730,00	-7 300			
Mink	-45 000	290,00	-13 050	-40 000	280,00	-11 200			
Lager, revskinn	A -5 000	753,00	-3 765						
Sum pelsdyr	-55 000		-20 465	-50 000		-18 500			
Endringer i buskapsverdi			-256 207			-54 919			

Tabell 5.14 Medlemsbonus. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2018		Foreløpig regnskap 2019		Budsjett 2020	
	1000 kr		1000 kr		1000 kr	
Medlemsbonus		218 600		149 900		

Tabell 5.15 Direkte tilskudd. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2018	Foreløpig regnskap 2019	Budsjett 2020
	1000 kr	1000 kr	1000 kr
BU-invest. tradisj. jordbruk	420 956	582 267	
BU-invest. Grøfting	69 341	59 749	
Tekniske miljøinvest.	41 214		
Tilskudd SMIL-ordning		92 374	
Tilsk. til sær. kult.l.tilt.	42 517		
Organisert beitebruk	8 830	14 367	
Rentestøtte	30 185	36 145	
Tilskudd til verdensarven	5 049	5 917	
Utvalgte kulturlandskap	17 578	23 188	
Sum utbet. Landbr.utb.fond	635 670	814 007	
Sum fondsutbetalinger	635 670	814 007	
Areal kult.landsk.tillegg	3 066 496	3 430 315	
Produksjonstillegg husdyr	2 528 531	2 416 088	
Driftstilskudd i melkeprod.	1 579 092	1 591 132	
Tilskudd til økolog. jordb.	108 558	115 856	
Beitetilskudd	822 505	895 511	
Regionale miljøprogram	431 982	490 636	
Sum dir. tilsk. (underpost)	8 537 164	8 939 538	
Fremme av norsk engfrøavl	8 251	5 272	
Inseminering m.v.	67 668	71 844	
Sum utviklingstiltak	75 919	77 116	
Utbet.avløserordn.i jordbr.	1 119 644	1 164 693	
Adm.tilsk. avl.lag/l.vikar	9 516	9 516	
Refusj. utgifter under sykd.	139 998	129 078	
Sjukelønnsordning	50 200	48 300	
Landbruksvikar avløserlag	51 452	56 382	
Tidligpensjonsordning	70 937	68 998	
Sum velferdsordninger	1 441 747	1 476 967	
Sum utbet. jordbruksavt.	10 690 500	11 307 628	
Erst. tilt. pl./dyresykdom	31 282	88 952	
Driftsplanlag m.v.	759	759	
Tilsk. avløs. rep./HV-øvelse	953	953	
Erstatn. rovdyrsk. på husdyr	42 954	44 078	
Tilskudd til erstatning m.m.	1 667 390	568 532	
Sum andre ordninger	1 743 338	703 274	
Sum direkte tilskudd	12 433 838	12 010 902	

Tabell 5.16 Handelsgjødsel og kalk. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr
Kalksalpeter (kalsiumnitrat)	13 266	277,03	36 751	11 378	284,36	32 354			
Kalkammonsalpeter. 26-28% N	4 604	247,28	11 385	6 313	260,05	16 417			
Urea	141	423,41	597	142	530,97	754			
Ammoniumnitrat m.m.	86 622	278,34	241 104	89 540	284,34	254 598			
Sum nitrogen-gjødsel	104 633	277,00	289 837	107 373	283,24	304 123			
OPTI P-20	245	431,01	1 056	305	476,35	1 453			
Sum fosforgjødsel	245	431,02	1 056	305	476,39	1 453			
Sum fosforgjødsel			1 056			1 453			
Kalisuperfosfat PK 11-21	424	398,65	1 690	835	399,01	3 332			
Kaliumsulfat 41%	135	552,75	746	493	570,16	2 811			
Kaliumgjødsel 49%(kaliumkl.)	95	546,59	519	101	550,80	556			
Kaliummagnesium 22-25%	722	732,71	5 290	680	706,23	4 802			
Sum PK-gjødsel og kaliumgj.	1 376	599,20	8 245	2 109	545,33	11 501			
NPK-gjødsel 21-6-6	3 085	372,23	11 483	2 818	383,01	10 793			
NK-gjødsel 22-12	5 800	381,31	22 116	6 447	416,45	26 849			
NPK-gjødsel 12-4-18	19 674	486,90	95 793	18 340	520,43	95 447			
NPK-gjødsel 22-2-12	32 520	392,51	127 644	35 994	421,65	151 769			
NPK-gjødsel 22-3-10	107 186	365,70	391 979	98 439	386,93	380 890			
NPK-gjødsel 18-3-15	34 662	401,40	139 133	35 994	432,98	155 847			
NPK-gjødsel 27-3-5	7 398	323,47	23 930	9 116	323,08	29 452			
NPK-gjødsel 20-4-11	22 911	363,16	83 204	23 748	375,04	89 064			
NPK-gjødsel 8-5-19		939	480,74	4 514	982	504,03	4 950		
NPK-gjødsel 24-4-6	15 271	325,51	49 709	14 551	336,86	49 016			
Fullgjødsel 25-2-6	105 010	336,69	353 558	110 112	356,31	392 340			
NP 12-23	1 031	586,72	6 049	1 067	550,46	5 873			
Sum NPK-gjødsel	355 487	368,26	1 309 112	357 608	389,33	1 392 290			
Sum handelsgjødsel	461 741	348,30	1 608 250	467 395	365,72	1 709 367			
Mikronæringsstoff	10	288,33	29	20	322,39	64			
Gjødsel til veksthus	4 747	767,71	36 443	4 597	727,24	33 431			
Sum mikronæringsstoff m.v.			36 472			33 495			
Kalk	A	223 232	648,00	144 654	192 467	683,00	131 455		
Sum hand.gj./kalk (u/tilsk.)			1 789 376			1 874 317			
Handelsgjødsel og kalk			1 789 376			1 874 317			

Tabell 5.17 Innkjøpt kraftfôr. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr
Drøvtyggerfôr	1 057 566	370,95	3 923 030	1 035 909	374,36	3 877 994			
Økologisk drøvtyggerfôr	24 411	550,88	134 475	24 131	559,98	135 129			
Sum kraftfôr til drøvtyggere	1 081 977	375,01	4 057 505	1 060 040	378,58	4 013 123			
Svinefôr	474 150	385,04	1 825 665	462 143	385,74	1 782 674			
Økologisk svinefôr	2 384	532,23	12 688	2 372	525,70	12 470			
Sum kraftfôr til svin	476 534	385,78	1 838 353	464 515	386,46	1 795 144			
Fjørcefefôr u. koksidiostatika	433 039	402,25	1 741 899	461 836	397,48	1 835 700			
Økologisk fjørcefefôr	15 348	595,08	91 333	15 702	596,61	93 680			
Sum kraftfôr til fjørfe	448 387	408,85	1 833 232	477 538	404,03	1 929 380			
Hestepellets (hestefôr)	4 679	624,78	29 235	4 341	640,93	27 820			
Kaninfôr	182	672,09	1 223	149	678,52	1 009			
Sum kraftfôr, andre husdyr	4 861	626,58	30 458	4 490	642,07	28 829			
Sum kraftfôrbland. ukorr.	2 011 759	385,71	7 759 548	2 006 583	387,05	7 766 476			
Grøpp av salgskorn	1 339	311,23	4 167	1 307	318,82	4 167			
Sum innkjøpt kraftfôr ukorr.	2 013 098	385,66	7 763 715	2 007 890	387,01	7 770 643			
Sum innkjøpt kraftfôr korrigert	2 013 098	385,66	7 763 715	2 007 890	387,01	7 770 643			
Rabatter og bonus		-15 037			-15 209				
Innkjøpt kraftfôr		7 748 678			7 755 434				

Tabell 5.18 Annet innkjøpt fôr. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr
Tilskuddsfôr	13 973	920,00	128 552	15 162	905,77	137 333			
Høy, importert	88 721	324,06	287 509	32 972	316,35	104 307			
Halm, importert	11 374	298,44	33 945	3 434	315,34	10 829			
Melkeerstatninger	4 884	2 965,61	144 840	4 693	3 033,27	142 351			
Pelsdyrfôr	36 000	300,00	108 000	24 000	230,00	55 200			
Salt	2 096	269,57	5 650	2 274	272,37	6 194			
Organisk våtfôr	A 28 774	305,43	87 884	29 355	308,78	90 642			
Myse	B 279 837	11,34	31 734	278 230	11,38	31 663			
Annet innkjøpt fôr			828 114			578 519			

A Kvantumsenhet: 1000 FEm Prisenhet: Kr/100 FEm
 B Kvantumsenhet: 1000 liter Prisenhet: Øre/liter

Tabell 5.19 Såfrø og planter. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr
Innkjøpt såkorn. Hvetekorn	12 759	6,67	85 103	12 698	7,14	90 664			
Innkjøpt såkorn. Rug	277	13,84	3 834	506	14,38	7 276			
Innkjøpt såkorn. Bygg	28 934	5,94	171 868	23 476	6,25	146 725			
Innkj. såkorn. Havre/bl.korn	14 005	5,99	83 890	10 625	6,42	68 213			
Innkjøpt såkorn. Rughvete	687	7,27	4 994	807	7,28	5 875			
Sum innkjøpt såkorn	56 662	6,17	349 689	48 112	6,63	318 753			
Oljefrø til modning	26	135,96	3 535	27	181,94	4 912			
Erter	385	8,58	3 303	397	10,44	4 145			
Engfrø	3 997	39,39	157 442	3 953	40,82	161 361			
Sum engfrø	3 997	39,39	157 442	3 953	40,82	161 361			
Importert grønnsakfrø	82	1 130,09	92 667	118	832,93	98 286			
Sum rotvekst- og grønnsakfrø	82		92 667	118		98 286			
Annet frø, imp. (prydplanter)			21 361			22 244			
Kjøp settepoteter			78 890			79 369			
Blomsterløk m.v.			144 991			161 021			
Planteartikler			297 959			309 025			
Sum planter			442 950			470 046			
Sum såfrø/planter (u. tilsk)			1 149 837			1 159 116			
Såfrø og planter			1 149 837			1 159 116			

Tabell 5.20 Energi og smøremidler. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2018		Foreløpig regnskap 2019		Budsjett 2020				
	1000 liter	Øre/liter	1000 kr	1000 liter	Øre/liter	1000 kr	1000 liter	Øre/liter	1000 kr
Fyringsolje. Veksthus	1 750	796,10	13 932	1 775	795,07	14 112			
Bioenergi i veksthus	A 81 800	203,10	16 614	83 675	207,78	17 386			
Gass i veksthus	A 224 700	455,13	102 268	227 847	471,42	107 412			
Fyringsolje. Korntørker	3 184	962,51	30 646	7 097	961,26	68 221			
Bensin	3 174	1 244,26	39 493	3 115	1 255,20	39 099			
Diesel (brenselolje)	134 075	946,04	1 268 403	134 075	944,81	1 266 754			
Smøremidler (olje,fett m.v.)	2 816	4 062,37	114 396	2 682	4 183,84	112 211			
Elektrisk lys og kraft			1 486 795			1 431 264			
Sum energi og smøremidler			3 072 547			3 056 459			

A Kvantumsenhet: 1000 kWh

Prisenhet: Kr/1000 kWh

Tabell 5.20. Andre kostnader. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr
Rensing av såkorn	10 638	77,96	8 293	10 535	80,03	8 431			
Ensileringsmidler	9 470	866,67	82 074	10 248	920,52	94 335			
Halmbeh.middel. Ammoniakk	A 3 944	19,20	75 725	1 315	19,08	25 090			
Plantevernmidler			325 327			273 602			
Frakt. Korn og oljefrø	181 212	13,81	25 025	406 166	14,08	57 188			
Frakt. Handelsgjødsel	461 741	21,42	98 905	467 395	21,53	100 630			
Frakt. Poteter	60 275	24,00	14 466	64 113	27,00	17 311			
Frakt. Grønnsaker	168 816	47,45	80 103	176 621	49,18	86 862			
Frakt. Bær	6 797	56,59	3 846	7 259	58,65	4 257			
Frakt. Blomster	B 136 776	6,56	89 725	140 897	6,80	95 810			
Frakt. Frukt	13 894	53,91	7 490	14 871	55,88	8 310			
Sum frakt. Hagebruksprod.			181 164			195 239			
Fiberduk	C 9 414	0,80	7 531	9 310	0,81	7 541			
Fiberduk inkl. inv.avgift	C 9 414	0,80	7 531	9 310	0,81	7 541			
Plastfolie i hagebruket	D 6 918	999,64	6 916	6 788	1 152,79	7 825			
Plastfolie i jordbruket	D 78 981	5 199,29	410 645	82 880	5 304,24	439 615			
Plastfolie inkl. inv.avgift	D 85 899	4 861,07	417 561	89 668	4 989,96	447 440			
Embal./sortering. Grønnsaker	16 565	13,27	219 758	15 036	13,00	195 442			
Emballasje. Frukt og bær	28 058	1,80	50 580	30 494	1,91	58 284			
Emballasje. Blomster	19 230	2,26	43 375	20 200	2,35	47 425			
Sum emballasje. Hagebrukspr.			313 713			301 151			
Torv- og plastpotter	E 10 365	717,70	7 439	10 012	716,96	7 178			
Dyrkingstorv	F 76	478,49	36 365	76	508,93	38 679			
Avrenspotet	A 6 091	0,32	1 949	6 775	0,32	2 168			
Sum andre kostn. v/pl.prod.			1 595 537			1 575 983			
A Kvantumsenhet: Tonn		Prisenhet: Kr/kg							
B Kvantumsenhet: Kv.indeks		Prisenhet: Pr.ind.frakt							
C Kvantumsenhet: 1000 m2		Prisenhet: Kr/m2							
D Kvantumsenhet: Daa		Prisenhet: Kr/daa							
E Kvantumsenhet: Antall kart.		Prisenhet: Kr/kartong							
F Kvantumsenhet: 1000 m3		Prisenhet: Kr/m3							

Tabell 5.20. Andre kostnader (forts.). Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Antall besøk	Kr/besøk	1000 kr	Antall besøk	Kr/besøk	1000 kr	Antall besøk	Kr/besøk	1000 kr
Veterinær	535 836	817,98	438 303	512 218	846,94	433 818			
Medisin til dyr			436 699			463 938			
Veterinær og medisin til dyr			875 002			897 756			
Kunstig inseminasjon. Storfe .....A	283 549	1 002,14	284 156	276 260	1 089,18	300 897			
Kunstig inseminasjon. Svin .....A	159 886	400,44	64 025	145 600	416,19	60 597			
Husdyrforsikring			-17 013			45 820			
Frakt. Kraftfør .....B	2 013 098	17,91	360 546	2 007 890	18,87	378 889			
Frakt. Grovfør .....B	120 000	100,00	120 000	55 000	100,00	55 000			
Frakt. Kjøtt .....B	252 611	4,90	12 378	242 703	4,85	11 771			
Adm.geb. kjøp melkekvote			1 245			1 883			
Destruksjon av høns			10 129			9 631			
Sum a. kostn. v/husdyrprod.			1 710 468			1 762 244			
Skadefors. maskiner netto			45 363			115 679			
Sum netto skadefors. maskin.			45 363			115 679			
Frakt. Fyringsolje C	4 933	23,52	1 160	8 872	23,77	2 109			
Frakt. Ensileringsmidler .....D	9 470	472,35	4 473	10 248	477,25	4 891			
Frakt. Såvarer .....D	68 888	320,06	22 048	66 025	323,38	21 351			
Sum diverse frakter			27 681			28 351			
Kontormaskiner			44 244			44 111			
Teletjenester			99 658			97 800			
Porto			23 470			24 166			
Sum telefon og porto			123 128			121 966			
Yrkesskadeforsikring .....E	28 565	300,53	8 585	58 801	307,18	18 062			
Årsavgift .....F	80 625	564,66	45 526	79 329	587,53	46 608			
Produsenttjenesten .....G	6 214	27 490,00	170 823	5 985	23 250,00	139 151			
Gårdssregnskap, registrert			537 154			594 290			
Gårdssregnskap, ikke-reg.			15 096			14 747			
Sum gårdssregnskap .....H	39 678	13 918,29	552 250	38 938	15 641,20	609 037			
Skadeforsikring på bygninger			107 546			281 881			
Sum diverse andre kostnader			1 079 783			1 289 167			
Sum ekskl.posten forskjellig			4 431 151			4 743 073			
Forskjellig			567 187			607 113			
Forskjellig inkl. inv.avgift			567 187			607 113			
Utgifter til sjuk.lønn.ordn.			50 200			48 300			
Adm.tilskudd til avløserlag			9 516			9 516			

A Kvantumsenhet: Ant. insem. Prisenhet: Kr/insem.
 B Kvantumsenhet: Tonn Prisenhet: Kr/100 kg
 C Kvantumsenhet: 1000 liter Prisenhet: Øre/liter
 D Kvantumsenhet: Tonn Prisenhet: Kr/tonn
 E Kvantumsenhet: Ant. enhet. Prisenhet: Kr/enhet
 F Kvantumsenhet: Ant. kj.tøy Prisenhet: Kr/kj.time
 G Kvantumsenhet: Kyr i fj.k. Prisenhet: Kr/10 kyr fk
 H Kvantumsenhet: Ant. regnsk. Prisenhet: Kr/regnskap

Tabell 5.20. Andre kostnader (forts.). Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2018	Foreløpig regnskap 2019	Budsjett 2020
	1000 kr	1000 kr	1000 kr
Sum sosiale ordninger	59 716	57 816	
Andre kostnader	5 058 054	5 408 002	

Tabell 5.21 Vedlikehold. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Kv.indeks	Pr.ind. vdl.	1000 kr	Kv.indeks	Pr.ind. vdl.	1000 kr	Kv.indeks	Pr.ind. vdl.	1000 kr
Vedlikehold. Bygninger	77 243	2 304,74	1 780 250	75 802	2 366,22	1 793 642			
Vedlikehold. Mask. og redsk.	68 370	599,30	409 741	66 089	627,30	414 576			
Vedlikehold. Biler	17 042	795,15	135 509	15 990	812,64	129 941			
Sum vedlikehold			2 325 500			2 338 159			

Tabell 5.22 Leasing av maskiner. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Kvantum	Pr.ind. kts.	1000 kr	Kvantum	Pr.ind. kts.	1000 kr	Kvantum	Pr.ind. kts.	1000 kr
Leasing, kapitalslitdel	170 340	108,40	1 846 486	177 440	110,90	1 967 810			
Leasing, rentedel .....A	5 007	3,36	168 235	5 290	3,87	204 723			
Leasing, effekt finansiering			-137 635			-117 127			
Sum leasing av maskiner			1 877 086			2 055 406			

A Kvantumsenhet: Mill. kr Prisenhet: Rentepros.

Tabell 5.23 Kapitalslit. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Kvantum	Pr.ind. kts.	1000 kr	Kvantum	Pr.ind. kts.	1000 kr	Kvantum	Pr.ind. kts.	1000 kr
Kapitalslit. Ma./t.u. dr.b.	127 850	108,40	1 385 894	131 850	110,90	1 462 217			
Kapitalslit. Driftsbygninger	227 500	108,40	2 466 100	226 990	110,80	2 515 049			
Kapitalslit. Sum driftsb.	355 350	108,40	3 851 994	358 840	110,84	3 977 266			
Kapitalslit. Maskiner/redsk.	233 910	108,40	2 535 584	227 890	110,80	2 525 021			
Kapitalslit. Biler	9 890	108,40	107 208	9 270	110,80	102 712			
Kapitalslit. Grøftter	24 270	108,40	263 087	24 260	110,80	268 801			
Kapitalslit. Hydrotekn. anl.	3 000	108,40	32 520	3 230	110,80	35 788			
Kapitalslit. Delsum	626 420	108,40	6 790 393	623 490	110,82	6 909 588			
Kapitalslit			6 790 393			6 909 588			

Tabell 5.24 Realrente. Lånt kapital. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Mill. kr	Rentepros.	1000 kr	Mill. kr	Rentepros.	1000 kr	Mill. kr	Rentepros.	1000 kr
Nedbetalingslån statsbanker	4 254	2,70	114 858	4 160	2,95	122 720			
Nedb.lån andr. lång. f. 1997	55 645	3,39	1 886 366	56 136	3,71	2 082 646			
Sum nedbetalingslån	59 899	3,34	2 001 224	60 296	3,66	2 205 366			
Sum rentebarende utlån	59 899	3,34	2 001 224	60 296	3,66	2 205 366			
Investeringsslån LUF	157			105					
Rentekostnader lånt kapital	60 056	3,33	2 001 224	60 401	3,65	2 205 366			
Effekt av finansiering			-1 650 798			-1 337 296			
Realrente lånt kapital			350 426			868 070			

Tabell 5.25 Bruttoinvest. Løpende priser. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	1000 kr			1000 kr			1000 kr		
Mask. og tekn. utst. dr. byg.		2 007 981			1 932 434				
Driftsbygninger		2 830 527			2 724 034				
Sum driftsbygninger		4 838 508			4 656 468				
Maskiner og redskaper		1 932 394			2 037 457				
Biler		54 600			58 100				
Grøfter .....A	55 946	5 078,00	284 094	51 500	5 213,00	268 470			
Hydrotekniske anlegg	16 026	5 078,00	81 378	11 925	5 213,00	62 166			
Sum avskrivb. bruttoinvest.		7 190 974			7 082 661				
Fulldyrking u. grøftekostn. ....A	25 000	7 611,00	190 275	25 000	7 865,00	196 625			
Sum br.invest.uavskr.jordkap ....A	25 000	7 611,00	190 275	25 000	7 865,00	196 625			
Sum bruttoinvesteringer		7 381 249			7 279 286				
A Kvantumsenhet: Daa	Prisenhet: Kr/daa								

Tabell 5.26b Bruttoinvest. Faste priser. Registrerte regnskaper

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	1000 kr	Indeks	1000 kr	1000 kr	Indeks	1000 kr	1000 kr	Indeks	1000 kr
Teknisk inst. bygninger	2 007 981	2 304,10	2 007 981	1 932 434	2 365,60	1 882 195			
Driftsbygninger	2 830 527	2 304,10	2 830 527	2 724 034	2 365,60	2 653 216			
Sum driftsbygninger	4 838 508		4 838 508	4 656 468		4 535 411			
Maskiner og redskaper	1 932 394	599,30	1 932 394	2 037 457	627,30	1 946 514			
Biler	54 600	795,10	54 600	58 100	812,60	56 849			
Grøfter	284 094	498,30	284 094	268 470	512,40	261 082			
Hydrotekniske anlegg	81 378	498,30	81 378	62 166	512,40	60 455			
Sum avskrivbare bruttoinv.	7 190 974		7 190 974	7 082 661		6 860 311			
Fulldyrking	190 275	100,00	190 275	196 625	103,34	190 270			
Sum br.inv.i uavskr.jordkap.	190 275		190 275	196 625		190 270			
Sum bruttoinvesteringer		7 381 249			7 050 581				

Tabell 5.27 Bokført kap etter hist. kost. 1000 kr. Registrerte regnskaper.

	Revidert regnskap 2018	Foreløpig regnskap 2019	Budsjett 2020
	Mill. kr	Mill. kr	Mill. kr
Driftsbygninger	56 934	58 110	
Jord	36 147	37 856	
Grøfter og vannanlegg	1 622	1 795	
Maskiner og redskaper	21 985	22 570	
Biler	581	560	
Husdyr	10 961	10 845	
Varer i arbeid	10 986	11 085	
Sum bokført kapital	139 216	142 821	
Herav lånt kapital	-60 056	-60 401	
Egenkapital	79 160	82 420	

Tabell 5.28b Bokført kap etter prisjustert saldo. 1000 kr. Registrerte regnskaper.

	Revidert regnskap 2018	Foreløpig regnskap 2019	Budsjett 2020
	Mill. kr	Mill. kr	Mill. kr
Teknisk inst. bygninger	11 909	12 739	
Driftsbygninger	59 121	60 469	
Sum driftsbygninger	71 030	73 208	
Maskiner og redskaper	24 562	24 319	
Biler	751	715	
Grøfter	4 056	4 224	
Hydrotekniske anlegg	456	493	
Sum avskrivbar kapital	100 855	102 959	
Jord	36 147	37 856	
Husdyr	10 521	10 030	
Varer i arbeid	10 986	11 085	
Sum ikke-avskrivbar kapital	57 654	58 971	
Sum kapital	158 509	161 930	
Lånt kapital	-60 056	-60 401	
Egenkapital	98 453	101 529	

Tabell 5.29 Arbeidsforbruk, timeverk

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Ant. j.bedr.	Tim. p. bedr	1000 timer	Ant. j.bedr.	Tim. p. bedr	1000 timer	Ant. j.bedr.	Tim. p. bedr	1000 timer
Timeverk i jordbruket	39 678	1 986,00	78 800	38 938	1 985,00	77 300			

Tabell 5.30 Arbeidsforbruk, årsverk

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Ant. j.bedr.	Tim. p. bedr	1000 timer	Ant. j.bedr.	Tim. p. bedr	1000 timer	Ant. j.bedr.	Tim. p. bedr	1000 timer
Årsverk i jordbruket	78 700		42 650	77 300		41 900			

Tabell 5.31 Sammendrag. Totalkalkylens registrerte regnskaper. Mill. Kroner¹⁾

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*	2020**
Korn, erter og oljefrø	3175	3480	3560	3500	2138	3980	
+ Poteter	708	641	814	722	795	806	
+ Hagebruksprodukter	4257	4592	5033	4890	5057	5204	
+ Sum andre planteprodukter	361	345	333	375	322	320	
= Sum planteprodukter	8501	9058	9739	9487	8312	10311	
Ku- og geitmelk	8705	9422	9486	9243	9581	8986	
+ Kjøtt og fjørfeleslakt	11174	11716	12308	12608	12665	12450	
Egg	1028	1042	1048	1112	1132	1149	
Ull	119	128	149	133	129	117	
+ Pelsdyr	333	376	301	292	204	172	
+ Andre husdyrproduksjoner	128	137	184	194	223	261	
= Sum husdyrprodukter	21486	22822	23476	23582	23932	23134	
Sum plante- og husdyrprod.	29987	31880	33215	33069	32244	33445	
Kjøreinntekter m.v.	524	531	554	565	571	569	
+ Arbeidsinnt. v/investeringer	199	216	248	276	267	258	
= Sum andre inntekter	724	747	802	841	838	827	
Endringer i buskapsverdi	103	191	219	-146	-256	-55	
+ Medlemsbonus	189	203	248	238	219	150	
Sum produksjonsinntekter	31003	33021	34484	34002	33044	34367	
Sum direkte tilskudd	10741	10731	10462	10341	12434	12011	
Sum inntekter inkl. tilsk. (A)	41744	43753	44946	44343	45478	46378	
Handelsgjødsel og kalk	1718	1808	1866	1598	1789	1874	
+ Innkjøpt kraftfør	7057	7198	7276	7442	7749	7755	
+ Annet innkjøpt før	574	617	574	574	828	579	
+ Såfrø og planter	931	940	1040	1062	1150	1159	
+ Sum energi og smøremidler	2418	2352	2411	2671	3073	3056	
+ Andre kostnader	4972	5110	5161	5229	5058	5408	
+ Sum vedlikehold	2087	2301	2373	2271	2326	2338	
Sum ikke-varige prod.midler	19758	20326	20702	20847	21972	22170	
Sum leasing av maskiner	1382	1486	1560	1760	1877	2055	
+ Kapitalslit	6147	6248	6474	6624	6790	6910	
Sum kapitalkostnader	7529	7734	8034	8385	8667	8965	
Sum kostnader (B)	27287	28059	28735	29231	30640	31135	
Vederlag, arbeid og kapital (A-B)	14457	15693	16211	15111	14838	15243	
Realrente lånt kapital (C)	1080	819	-271	810	350	868	
Vederlag, arbeid og egenkap. (A-B-C)	13377	14874	16482	14302	14488	14375	

* Foreløpig regnskap ** Budsjett

1) Eksklusive virkning av jordbruksfradraget ved skatteligningen

Tabell 5.32 Det økonomiske resultat i jordbruket iflg. totalkalkylens registrerte regnskaper¹⁾

	Jordbruket totalt. Mill. kr.						Per årsverk. Kroner			
	Direkte tilsk.	Veder- lag til arbeid	Effekt av finans- tildeling	Renter lånt kapital	Veder- lag til arb. og egen- kapital	Nivå	Vederlag til arbeid og kapital	Nivå	Vederlag til arbeid og egenkapital	
						Endring		Endring		
1959	103	1410	27	42	1395	5556	0	5496	0	
1960	103	1477	4	47	1435	5796	240	5628	132	
1961	95	1512	35	51	1496	6098	302	6033	405	
1962	83	1433	83	56	1460	5964	-134	6079	46	
1963	80	1458	41	59	1440	6334	370	6257	178	
1964	75	1525	97	65	1557	6920	586	7064	807	
1965	191	1724	78	70	1731	8181	1261	8216	1152	
1966	191	1706	61	80	1686	8313	132	8218	2	
1967	221	1822	93	88	1827	8969	656	8994	776	
1968	254	2258	74	96	2235	11316	2347	11205	2211	
1969	279	2104	80	118	2065	10928	-388	10726	-479	
1970	267	2134	294	134	2293	11833	905	12717	1991	
1971	365	2495	180	149	2525	14920	3087	15103	2386	
1972	417	2641	229	164	2707	16933	2013	17350	2247	
1973	480	2765	259	178	2847	18278	1345	18814	1464	
1974	545	3119	348	213	3254	21318	3040	22245	3431	
1975	1202	3882	484	246	4120	27379	6061	29055	6810	
1976	1582	4973	446	312	5107	34581	7202	35516	6461	
1977	1899	6124	505	368	6260	43006	8425	43962	8446	
1978	2313	6821	551	533	6839	49425	6419	49557	5595	
1979	2564	6427	379	639	6166	47746	-1679	45811	-3746	
1980	2693	6886	1008	809	7085	54828	7082	56411	10600	
1981	3199	7713	1469	1047	8134	62501	7673	65917	9506	
1982	3737	8387	1387	1263	8511	69373	6872	70396	4479	
1983	3946	8064	1158	1481	7741	68111	-1262	65381	-5015	
1984	3952	9456	924	1558	8821	81374	13263	75913	10532	
1985	3933	9200	910	1689	8421	80276	-1098	73478	-2435	
1986	3654	9678	1281	2000	8958	86103	5827	79702	6224	
1987	3930	10423	1766	2457	9732	96600	10497	90193	10491	
1988	4443	10324	1442	2689	9078	100134	3534	88048	-2145	
1989	4710	11741	1027	2600	10168	116018	15884	100471	12423	
1990	5839	13075	919	2520	11474	132477	16459	116250	15779	
1991	7789	12927	781	2461	11247	135359	2882	117771	1521	
1992	8811	12841	519	2363	10997	136463	1104	116870	-901	
1993	8695	13480	489	2029	11940	147966	11503	131063	14193	
1994	8612	12868	301	1438	11731	143136	-4830	130484	-579	
1995	8081	12004	522	1320	11205	134419	-8717	125478	-5006	
1996	8180	12413	250	1259	11404	143174	8755	131532	6054	
1997	8417	11739	604	1132	11211	139746	-3428	133459	1927	
1998	8925	12883	532	1340	12075	156345	16599	146540	13081	
1999	8870	12026	564	1578	11013	149396	-6949	136803	-9737	
2000	9065	12426	797	1561	11662	161377	11981	151452	14649	
2001	8546	11042	806	1779	10069	148218	-13159	135152	-16300	
2002	8863	11082	364	1814	9632	154774	6556	134525	-627	
2003	8769	10971	711	1528	10155	160634	5860	148679	14154	
2004	8645	10912	136	1129	9918	167614	6980	152354	3675	
2005	8359	10279	521	1122	9677	165519	-2095	155837	3483	
2006	8430	10044	797	1296	9544	168521	3002	160139	4302	
2007	8733	11179	288	1799	9668	195786	27265	169320	9181	
2008	8981	11922	1537	2407	11051	218348	22562	202404	33084	
2009	9327	11795	895	1809	10882	225966	7618	208466	6062	
2010	9710	12657	1091	1749	11999	253639	27673	240461	31995	
2011	10074	12548	614	1914	11249	257668	4029	230976	-9485	
2012	10502	13551	320	2067	11804	284681	27013	247973	16997	
2013	10686	13305	1110	2141	12274	287672	2991	265394	17421	
2014	10741	14457	1130	2210	13377	317381	29709	293679	28285	
2015	10731	15693	1208	2027	14874	349905	32524	331643	37964	
2016	10462	16211	2115	1844	16482	367170	17265	373315	41672	
2017	10341	15111	1109	1919	14302	347788	-19382	329154	-44161	
2018	12434	14838	1651	2001	14488	347905	117	339689	10535	
2019*	12011	15243	1337	2205	14375	363799	15894	343081	3392	

* Foreløpig regnskap. ** Budsjett.

Tabell 5.33 Det økonomiske resultat¹⁾ i jordbruket iflg. totalkalkylens registrerte regnskaper i faste 2018 kroner

	Jordbruket totalt. Mill. kr				Kroner pr. årsverk			
	Vederl. arbeid og kapital	Effekt av finansiering	Renter lånt kapital	Vederlag arbeid og egenkapital	Vederl. arbeid og kapital	Vederl. arbeid og egenkap.		
	Nivå	Endring	Nivå	Endring				
2006	12 931	1 026	1 668	12 287	216 956	3 865	206 165	5 538
2007	14 290	368	2 300	12 359	250 274	34 853	216 442	11 736
2008	14 686	1 893	2 965	13 613	268 965	27 792	249 325	40 753
2009	14 222	1 079	2 181	13 121	272 466	9 186	251 365	7 309
2010	14 897	1 284	2 059	14 123	298 528	32 571	283 018	37 658
2011	14 579	713	2 224	13 070	299 370	4 681	268 358	-11 020
2012	15 644	369	2 386	13 627	328 641	31 184	286 265	19 622
2013	15 039	1 255	2 420	13 874	325 168	3 381	299 987	19 692
2014	16 008	1 251	2 447	14 812	351 421	32 895	325 177	31 319
2015	17 011	1 309	2 197	16 123	379 297	35 256	359 501	41 153
2016	16 962	2 213	1 929	17 246	384 182	18 065	390 611	43 603
2017	15 526	1 139	1 972	14 695	357 348	-19 915	338 202	-45 375
2018*	14 838	1 651	2 001	14 488	347 905	117	339 689	10 535
2019**	14 899	1 307	2 155	14 051	355 598	15 536	335 347	3 316

1) Eksklusive virkning av jordbruksfradraget ved skatteligningen

5.2 Forbrukstabeller

Tabell 5.34 – 5.35 viser produksjon og engrosforbruk av kjøtt og egg.

Tabell 5.34 Forbruk av kjøtt på engrosnivå ekskl. transittforbruk, tonn

	2016	2017	2018	2019
Storfø				
Salgsproduksjon	79 876	83 446	87 097	84 917
Hjemmeforbruk	263	278	282	256
Lagerendring (inkl. kalv)	18	697	2 040	-1 007
Import (inkl. kalv)	23 184	17 920	12 028	11 972
Sum forbruk	103 305	100 947	97 368	98 152
Forbruk kg/person	19,7	19,1	18,3	18,4
Kalv				
Salgsproduksjon	1 484	1 416	1 945	1 783
Hjemmeforbruk	54	58	70	52
Sum forbruk	1 537	1 474	2 015	1 835
Forbruk kg/person	0,3	0,3	0,4	0,3
Sau/lam				
Salgsproduksjon	25 402	26 802	26 295	23 726
Hjemmeforbruk	702	755	789	667
Lagerendring	1 774	-351	179	-120
Import	929	395	723	492
Sum forbruk	25 259	28 303	27 628	25 004
Forbruk kg/person	4,8	5,4	5,2	4,7
Geit				
Salgsproduksjon (inkl hjemmeforbruk)	301	356	356	343
Sum forbruk	301	356	356	343
Forbruk kg/person	0,1	0,1	0,1	0,1
Hest				
Salgsproduksjon	70	61	56	31
Sum forbruk	70	61	56	31
Forbruk kg/person	0,0	0,0	0,0	0,0
Svinekjøtt				
Salgsproduksjon	137 385	136 832	136 916	131 950
Hjemmeforbruk	351	439	432	351
Lagerendring/balanse	439	160	1 618	-440
Import spekk og annet	1 501	1 481	1 635	1 734
Eksport	1 895	1 868	1 884	1 892
Sum forbruk	136 902	136 723	135 481	132 582
Forbruk kg/person	26,1	25,9	25,5	24,8
Fjørfe				
Salgsproduksjon	98 292	100 969	98 165	106 841
Lagerendring	-1 428	-505	-407	1 068
Import	724	584	571	779
Eksport	965	774	878	1 157
Sum forbruk	99 479	101 284	98 265	105 395
Forbruk kg/person	19,0	19,2	18,5	19,7
Sum kjøtt				
Salgsproduksjon	342 809	349 882	350 831	349 590
Hjemmeforbruk	1 369	1 529	1 573	1 325
Lagerendring	803	1	3 430	-499
Import	26 338	20 380	14 957	14 977
Eksport	2 860	2 642	2 762	3 049
Sum forbruk	366 853	369 148	361 169	363 343
Forbruk kg/person	70,1	70,0	68,0	67,9

Tabell 5.35 Produksjon, import, eksport og forbruk av egg, tonn

Produksjon (tonn)	2017	2018	2019
Bruttoproduksjon av egg	73 134	74 609	77 346
- 4 % svinn	2 928	2 987	3 096
Nettoproduksjon	70 206	71 622	74 250
- rugeegg, verperase	446	475	453
Salgsproduksjon og hjemmeforbruk	69 761	71 147	73 796
Import av skallegg	489	405	678
Eksport av skallegg	0	0	0
Lagerøkning heleggpulver ¹	12	-24	19
Eksport av heleggpulver	0	0	0
Eksport av eggehvitte	1 103	1 486	1 338
Forbruk i alt	69 135	70 090	73 117
Folkemengde	5 277	5 312	5 348
Forbruk, kg/person	13,10	13,19	13,67

¹⁾ Omregnet til skallegg

6 Normaliserte regnskaper

6.1 Innledning

Normaliserte regnskaper bygger på de registrerte tallene i totalregnskapet for jordbruket. De normaliserte regnskapene er utarbeidet av to grunner:

- For å gi grunnlag for beregninger over utviklingen i produksjon og produktivitet i jordbruket. Disse beregningene er basert på mengdeindekser.
- For å få utjevnet de inntektssvingningene som har årsak i avlingsvariasjoner.

I prinsippet skal normaliserte regnskaper være bygd opp på samme måte som totalregnskapet, men de enkelte tallseriene skal være justert til de forhold som en kan anta vil rå under et normalår. I praksis er dette en såpass omfattende oppgave at normaliseringen er avgrenset til et mindre antall poster. Det gjelder de postene som har størst betydning for inntektsvariasjoner, og de som påvirker produktivitetsberegningene på en uheldig måte.

Hvert år utarbeides det en serie som strekker seg over 13 regnskapsår pluss budsjettåret.

I årets beregning har Budsjettetnemnda valgt å ikke presentere beregninger for budsjettåret, dvs. 2020. Årsaken er den store usikkerheten knyttet til situasjonen med koronavirus, det vises til omtale i innledningen.

6.2 Bakgrunn og framgangsmåte

Det økonomiske resultatet i jordbruket svinger tilfeldig fra år til år bl.a. på grunn av svingninger i avlingene pr dekar. Disse svingningene kan først og fremst føres tilbake til variasjoner i temperatur og nedbør i det enkelte år. Svingningene i avlingene pr. dekar virker i sin tur inn på prisene, og da først og fremst på prisene på de jordbruksproduktene der ikke jordbruksavtalens målpriser begrenser svingningene. Dessuten kan disse svingningene virke inn på arealet av disse vekstene i etterfølgende år. Svingningene vil også influere på kjøpet av kraftfôr og på husdyrproduksjonen.

Det økonomiske resultatet i jordbruket slik det registreres i revidert regnskap gjenspeiler disse årlige svingningene. Svingningene kan være betydelige. Totalkalkylens registrerte tall fra regnskapsårene er derfor ikke så godt egnet til vurderinger av utviklingen i det økonomiske resultatet i jordbruket fra det ene året til det neste, eller for kortere perioder.

Prisvariasjoner på innsatsmidler, og utforming av priser og tiltak i jordbruksavtalene, vil også skape ujevn utvikling i jordbrukets økonomi. Dette er endringer som skal komme til uttrykk og som en ikke har forsøkt å jevne ut i de normaliserte regnskapene.

6.3 Generelt om beregningsprinsippene

For å komme fram til et normalisert regnskap er registrert regnskapsserie i totalkalkylen endret på tre ulike måter:

- Mengder er justert for å tilsvare antatte mengder i et normalår.
- Priser er justert for å tilsvare antatte priser i et normalår.
- Mengder er justert som en følge av at en har benyttet andre beregningsprinsipper enn i totalkalkylens registrerte regnskapsserie.

6.4 Begrensninger

Når en ser bort fra endringer i beregnings- og posteringsprinsipper, skal normalisert budsjett i prinsippet være nært identisk med budsjettallene slik disse framstår i totalkalkylen før normalisering. Noen mindre avvik som skyldes unøyaktighet i beregningene, vil imidlertid forekomme mellom de to budsjetteringsmetodene. Det er som nevnt ikke utarbeidet budsjett for 2020 i år pga. usikkerheten rundt koronavirus.

6.5 Nærmere om prinsippene for normaliseringen

6.5.1 Planteproduksjon

6.5.1.1 Avlinger og areal

Avlingstallene for de normaliserte regnskapene er fastsatt som en lineær trend på de 12 siste 3 års glidende gjennomsnitt av registrerte avlinger. På denne måten er de årlige variasjonene i avlingene jevnet ut.

For hvete, bygg, havre og oljevekster nyttes avlingsoppgaver fra Statistisk sentralbyrå. Disse avlingstallene er regnet om til avlinger med 15 prosent vann. De normaliserte avlings-tallene multipliseres med arealet av de enkelte kornartene i de enkelte år og en kommer fram til en normalisert produksjon. For hagebruksvekster nyttes avlingstall fra Statistisk sentralbyrå.

På kornpostene nyttes registrert areal ifølge Statistisk sentralbyrå som normalt areal for året. Innen den grønne sektor (poteter og hagebruksvekster) nyttes 3-års glidende gjennomsnitt av registrerte arealer som uttrykk for normalt areal. Statistisk sentralbyrå er ansvarlig for arealtallene for hagebruksvekstene.

For bær er det bare jordbær, bringebær og solbær som er normalisert.

Produksjon av engfrø kan variere fra år til år. En har derfor valgt å glatte produksjonstallene over en treårs periode i normaliserte regnskaper.

6.5.1.2 Anvendelse

Ved fordelingen på forskjellige anvendelser for korn har en fastsatt salgskvantumet som en rest ved å trekke fra for det som går til såkorn av egen avl og hjemmeforbruk til mat og fôrkorn. Fordelingen av salgskvantumet av korn på de forskjellige kvalitetene, matkorn-, fôrkorn- og såkornkvalitet, kan vise betydelige svingninger fra år til år etter værforholdene. I de normaliserte beregningene har en derfor brukt gjennomsnittstall for regnskapsårene i de siste 15 årene for å jevne ut de årlige svingningene. En har regnet med samme fordeling for alle årene i perioden for normaliseringen.

6.5.1.3 Priser

For korn brukes budsjettpriene før avtale i det etterfølgende året som normal pris. For vekstene i den grønne sektor er 3-års glidende aritmetisk gjennomsnitt av registrerte priser lagt inn som normal pris.

6.5.2 Normalisering av husdyrproduksjonen

De eneste endringene i forhold til registrerte regnskaper gjelder normalisering (glatting) av prisene på pelsdyrskinn. Glattingen av prisene er foretatt over 5 år.

Øvrige produksjoner som er basert på grovfôr, vil også være påvirket av avlingenes mengde og kvalitet. En har imidlertid ikke grunnlag for å vite nøyaktig hvordan en skulle justere

disse produksjonene til forutsetninger om normale grovfôravlinger. Normalisering er derfor sløyet. De kraftfôrbaserte produksjonene kan neppe sies å være påvirket av avlingene, og normalisering er derfor uaktuelt.

6.5.3 Endringer i husdyrbestanden

Det er ikke noen forskjell mellom registrerte og normaliserte regnskaper hva angår husdyrstatusberegningene.

6.5.4 Normalisering av kostnadspostene

Under kostnadspostene har en fra og med 1999 bare normalisert enkelte poster under «Energi og smøremidler» og under «Andre kostnader».

6.5.4.1 Energi og smøremidler

Under «Energi og smøremidler» har en justert noen poster som henger sammen med endringer i avlingstallene i forbindelse med normaliseringen. Dette gjelder forbruket av fyringsolje til veksthus og korntørker som vil variere med temperaturforholdene og vanninnholdet i de enkelte årene.

6.5.4.2 Andre kostnader

Kostnadene til brannforsikring kostnadene kan variere sterkt fra år til år og er derfor glattet over 5 år.

Fra og med beregningen i 2010 er posten frakt av korn normalisert. Dette skyldes at avlingene kan variere sterkt mellom år, og derved også fraktbehovet. Samtidig er posten av en viss størrelse.

6.5.4.3 Priser

For alle kostnadsposter er prisseriene fra registrerte regnskaper brukt direkte. Reviderte regnskapstall er dermed benyttet for årene 2006 - 2018, mens priser fra foreløpig regnskap er lagt inn for 2019.

6.5.5 Direkte tilskudd

I normaliserte regnskaper er tallseriene for de direkte tilskuddene hentet direkte fra registrerte regnskaper. Det vil si at det er forutsatt at tilskuddene ikke påvirkes av unormale avlingsforhold.

Et unntak fra dette er tilskudd til erstatninger og avlingsskade. I normaliserte regnskaper beregnes utbetalinger av slike tilskudd som gjennomsnittet av utbetalingerne i de siste 14 årene. Pga. tørken i 2018 er utbetalingerne av avlingsskadeerstatninger til grovfôr tillagt erstatningene for 2018 og 2019.

6.5.6 Renter på lånt kapital

Volumtall og nominell rentefot er hentet direkte fra registrerte regnskaper.

I normaliserte regnskaper er prisstigningsgevinsten (effekt av finansiering) på lånt kapital glattet over 3 år ved å beregne gjennomsnittet av det enkelte og de to foregående års prisvekst.

6.5.7 Leasing

Prisstigningsgevisten (effekt av finansiering) på posten leasing, i likhet med lånt kapital, glattes over 3 år ved å beregne gjennomsnittet av det enkelte og de to foregående års prisvekst.

6.6 Jordbruksfradrag

Jordbruksfradraget beregnet særskilt for normalisert regnskap. Dette er omtalt i kap. 1.11 Totalkalkylen og skatt.

6.7 Resultater av beregningene

6.7.1 Sammendrag av normaliserte regnskaper

Tabell 6.1 Sammendrag. Normaliserte regnskaper. Mill. Kroner¹

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Korn, erter og oljefrø	2116	2334	2471	2436	2576	2652	2775
+ Poteter	553	561	588	584	599	612	646
+ Hagebruksprodukter	3551	3862	3841	3774	3815	4110	4077
+ Sum andre planteprodukter	213	238	264	289	296	308	326
= Sum planteprodukter	6433	6995	7164	7083	7286	7681	7823
Ku- og geitmelk	6616	6661	7141	7505	7735	8117	8161
+ Kjøtt og fjørfeslakt	8026	9019	9214	9459	9699	10139	10876
+ Egg	657	706	805	833	863	1012	973
+ Ull	137	132	124	117	112	115	118
+ Pelsdyr	235	272	296	448	303	355	373
+ Andre husdyrproduksjoner	84	103	111	101	103	100	100
= Sum husdyrprodukter	15756	16892	17692	18463	18814	19839	20602
Sum plante- og husdyrprod.	22189	23887	24856	25545	26101	27520	28425
Kjøreinntekter m.v.	466	489	505	525	524	517	513
+ Arbeidsinnt. v/investeringer	229	277	295	313	317	244	194
= Sum andre inntekter	696	766	800	838	841	762	707
Endringer i buskapsverdi	-35	-48	24	-72	-114	56	-97
+ Medlemsbonus	101	5	140	170	139	197	203
Sum produksjonsinntekter	22950	24609	25820	26482	26967	28535	29238
Sum direkte tilskudd	8692	9011	9317	9661	10020	10509	10614
Sum inntekter inkl. tilsk. (A)	31642	33620	35137	36143	36987	39045	39851
Handelsgjødsel og kalk	1192	1164	1669	1143	1378	1540	1613
+ Innkjøpt kraftfør	4683	5326	5718	5829	5894	6375	6773
+ Annet innkjøpt før	334	372	368	384	459	476	552
+ Såfrø og planter	763	802	784	815	812	816	899
+ Sum energi og smøremidler	1832	2228	2073	2483	2509	2375	2448
+ Andre kostnader	3869	4051	4239	4113	4300	4517	4573
+ Sum vedlikehold	1573	1633	1576	1680	1603	1781	1911
Sum ikke-varige prod.midler	14245	15576	16426	16446	16954	17879	18769
Sum leasing av maskiner	725	878	926	971	1100	1215	1307
+ Kapitalslit	5358	5597	5671	5845	5947	5957	6085
Sum kapitalkostnader	6083	6474	6598	6816	7047	7172	7392
Sum kostnader (B)	20328	22050	23024	23262	24000	25051	26162
Vederlag, arbeid og kapital (A-B)	11314	11570	12113	12881	12987	13993	13690
Realrente lånt kapital (C)	1218	1490	871	503	985	1339	1432
Vederlag, arbeid og egenkap. (A-B-C)	10096	10080	11242	12378	12001	12654	12257

1) Eksklusive virkning av jordbruksfradraget ved skatteligningen

Tabell 6.2 Sammendrag. Normaliserte regnskaper. Mill. Kroner¹⁾

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*	2020**
Korn, erter og oljefrø	2918	3044	3122	3250	3265	3488	0
+ Poteter	650	718	727	779	776	818	0
+ Hagebruksprodukter	4201	4514	4888	4895	4979	5150	0
+ Sum andre planteprodukter	337	336	344	375	366	388	0
= Sum planteprodukter	8106	8612	9081	9298	9387	9844	0
Ku- og geitmelk	8705	9422	9486	9243	9581	8986	0
+ Kjøtt og fjerfeslakt	11174	11716	12308	12608	12665	12450	0
+ Egg	1028	1042	1048	1112	1132	1149	0
+ Ull	119	128	149	133	129	117	0
+ Pelsdyr	414	371	343	294	207	195	0
+ Andre husdyrproduksjoner	128	137	184	194	223	261	0
= Sum husdyrprodukter	21568	22817	23518	23584	23935	23158	0
Sum plante- og husdyrprod.	29674	31429	32599	32883	33322	33002	0
Kjøreinntekter m.v.	524	531	554	565	571	569	0
+ Arbeidsinnt. v/investeringer	199	216	248	276	267	258	0
= Sum andre inntekter	724	747	802	841	838	827	0
Endringer i buskapsverdi	103	191	219	-146	-256	-55	0
+ Medlemsbonus	189	203	248	238	219	150	0
Sum produksjonsinntekter	30689	32571	33867	33815	34122	33924	0
Sum direkte tilskudd	10770	10756	10509	10269	12107	11693	0
Sum inntekter inkl. tilsk. (A)	41459	43326	44376	44085	46229	45617	0
Handelsgjødsel og kalk	1718	1808	1866	1598	1789	1874	0
+ Innkjøpt kraftfør	7057	7198	7276	7442	7749	7755	0
+ Annet innkjøpt før	574	617	574	574	828	579	0
+ Såfrø og planter	931	940	1040	1062	1150	1159	0
+ Sum energi og smøremidler	2435	2357	2430	2681	3121	3066	0
+ Andre kostnader	4848	5038	5187	5157	5324	5300	0
+ Sum vedlikehold	2087	2301	2373	2271	2326	2338	0
Sum ikke-varige prod.midler	19650	20258	20747	20785	22287	22071	0
Sum leasing av maskiner	1398	1487	1588	1728	1878	2053	0
+ Kapitalslit	6147	6248	6474	6624	6790	6910	0
Sum kapitalkostnader	7545	7735	8061	8352	8669	8962	0
Sum kostnader (B)	27195	27993	28808	29137	30955	31034	0
Vederlag, arbeid og kapital (A-B)	14263	15334	15568	14948	15274	14584	0
Realrente lånt kapital (C)	1332	833	310	391	363	837	0
Vederlag, arbeid og egenkap. (A-B-C)	12931	14501	15258	14557	14911	13747	0

1) Eksklusive virkning av jordbruksfradraget ved skatteligningen

6.7.2 Jordbruks økonomiske resultat ifølge normaliserte regnskaper

I tabell 6.3 er de ulike målene for jordbruks økonomiske resultat gjengitt. Alle resultatmål er regnet i løpende priser.

Tabell 6.3 Det økonomiske resultat i jordbruket iflg. normaliserte regnskaper¹⁾

	Jordbruket totalt. Mill. kr.				Per årsverk. Kroner				
	Veder- lag til arbeid	Effekt av finans- iering	Renter lånt kapital	Veder- lag til arb. og egen- kapital	Vederlag til arbeid og kapital	Vederlag til arbeid og egenkapital			
	Direkte tilsk.	og kapital	1	Nivå	Endring	Nivå	Endring		
2005	8393	10089	494	1122	9461	162465	64	152345	707
2006	8430	10084	504	1296	9291	169189	6724	155892	3547
2007	8692	11314	581	1799	10096	198141	28952	176807	20915
2008	9011	11570	917	2407	10080	211907	13766	184618	7811
2009	9317	12113	938	1809	11242	232052	20145	215362	30744
2010	9661	12881	1246	1749	12378	258139	26087	248055	32693
2011	10020	12987	929	1914	12001	266666	8527	246432	-1623
2012	10509	13993	728	2067	12654	293972	27306	265844	19412
2013	10614	13690	708	2141	12257	295996	2024	265024	-820
2014	10770	14263	877	2210	12931	313139	17143	283894	18870
2015	10756	15334	1194	2027	14501	341889	28750	323314	39420
2016	10509	15568	1533	1844	15258	352610	10721	345585	22271
2017	10269	14948	1528	1919	14557	344020	-8590	335022	-10563
2018	12107	15274	1638	2001	14911	358133	14113	349618	14596
2019*	11693	14584	1368	2205	13747	348059	-10074	328085	-21533

* Foreløpige tall ** Budsjett

1) Eksklusive virkning av jordbruksfradraget ved skatteligningen

Tabell 6.4 Det økonomiske resultatet i jordbruket ifølge normaliserte regnskaper i faste 2018-kroner¹⁾

	Jordbruket totalt. Mill. kr.				Pr. årsverk. Kroner			
	Vederlag arbeid og kapital	Effekt av finansiering	Renter lånt kapital	Vederlag arbeid og egenkapital	Vederl. arbeid og kapital	Vederl. arbeid og egenkap.		
	Nivå	Endring	Nivå	Endring				
2006	12 982	649	1 668	11 961	217 816	8 657	200 697	4 566
2007	14 463	743	2 300	12 906	253 284	37 009	226 013	26 736
2008	14 252	1 130	2 965	12 417	261 031	16 957	227 416	9 622
2009	14 606	1 131	2 181	13 555	279 805	24 291	259 680	37 071
2010	15 161	1 467	2 059	14 569	303 825	30 704	291 956	38 479
2011	15 089	1 079	2 224	13 943	309 824	9 907	286 315	-1 886
2012	16 154	840	2 386	14 608	339 367	31 523	306 896	22 410
2013	15 474	800	2 420	13 855	334 577	2 288	299 568	-927
2014	15 793	971	2 447	14 318	346 724	18 982	314 342	20 894
2015	16 622	1 294	2 197	15 719	370 608	31 165	350 472	42 731
2016	16 289	1 604	1 929	15 965	368 947	11 218	361 597	23 303
2017	15 359	1 570	1 972	14 957	353 476	-8 826	344 231	-10 853
2018*	15 274	1 638	2 001	14 911	358 133	14 113	349 618	14 596
2019**	14 268	1 338	2 157	13 449	340 520	-9 856	320 978	-21 067

¹⁾Eksklusive virkning av jordbruksfradraget ved skatteligningen

6.8 Sammenligning med fjorårets beregninger

6.8.1 Nærmere om utviklingen i normalårsavlingene

Mange av de samme kommentarene som er gitt i kapittel 4, vil også gjelde som forklaring på utviklingen i normaliserte regnskaper.

Normalisering av avlingene er en av de viktigste forskjellene mellom totalkalkulen og normaliserte regnskaper. Tabell 6.6 viser normalårsavlingene for 2019 brukt i fjorårets beregninger.

Tabell 6.5 Normalårsavlinger og stigningskoeffisienter i 2019. Kg/da

	2019	
	Normalårsavling	Stigningskoeffisient
Hvete	473	4,1
Bygg	414	4,7
Havre	406	3,7
Poteter	2 804	30,5
Hodekål (lagr.)	4 093	-43,6
Løk	2 690	2,8
Gulrot	3 221	-1,2

I tabell 6.7 er det en sammenlikning av resultater for årene 2018 og 2019 utført i henhold til 2019 og 2020. Normalt er det forholdsvis små forskjeller fra år til år i normalisert regnskap.

**Tabell 6.7. Sammenligning mellom resultater som er beregnet for 2018 og 2019.
Normaliserte regnskaper. Mill kroner^{1) 2)}**

	Året 2018			Året 2019		
	<i>Utført 2019</i>	<i>Utført 2020</i>	<i>Differanse</i>	<i>Utført 2019</i>	<i>Utført 2020</i>	<i>Differanse</i>
Korn, erter og oljefrø	3 270	3 265	-5	3 582	3 488	-94
Poteter	790	776	-14	902	818	-84
Hagebruksprodukter	4 998	4 979	-19	5 319	5 150	-169
Andre planteproduksjoner	371	366	-5	389	388	-1
Sum planteproduksjoner	9 430	9 387	-43	10 192	9 844	-348
Melk	9 580	9 581	1	9 211	8 986	-225
Kjøtt	12 697	12 665	-32	12 237	12 450	213
Egg	1 119	1 132	13	1 149	1 149	0
Ull	129	129	0	125	117	-8
Pelsdyr	216	207	-9	227	195	-32
Andre husdyrproduksjoner	223	223	0	222	261	39
Sum husdyrprod.	23 964	23 935	-29	23 169	23 158	-11
Sum pl.- og husdyrpr.	33 394	33 322	-72	33 362	33 002	-360
Kjøreinntekter m.v.	568	571	3	574	569	-5
Arbeidsinntekter ved invest.	265	267	2	264	258	-6
Sum andre inntekter	833	838	5	838	827	-11
Endringer i buskapsverdien	-239	-256	-17	-136	-55	81
Medlemsbonus	222	219	-3	236	150	-86
Sum produksjonsinntekter	34 210	34 122	-88	34 299	33 924	-375
Direkte tilskudd	12 081	12 107	26	11 618	11 693	75
Sum inntekter	46 291	46 229	-62	45 917	45 617	-300
Handelskjødsel og kalk	1 795	1 789	-6	1 855	1 874	19
Innkjøpt kraftfôr	7 762	7 749	-13	7 751	7 755	4
Annet innkjøpt fôr	820	828	8	595	579	-16
Såfrø og planter	1 151	1 150	-1	1 133	1 159	26
Energi og smøremidler	3 220	3 121	-99	3 091	3 066	-25
Andre kostnader	5 310	5 324	14	5 309	5 300	-9
Vedlikehold	2 295	2 326	31	2 312	2 338	26
Sum ikke-varige prod.midler	22 351	22 287	-64	22 047	22 071	24
Leasing av maskiner	1 887	1 878	-9	2 072	2 053	-19
Kapitalslit	6 788	6 790	2	6 902	6 910	8
Sum kapitalkostnader	8 675	8 669	-6	8 974	8 962	-12
Sum kostnader	31 026	30 955	-71	31 021	31 034	13
Vederlag til arbeid og kapital	15 265	15 274	9	14 895	14 584	-311
Realrente lånt kapital	271	363	92	854	837	-17
Vederlag til arb. og egenkap.	14 993	14 911	-82	14 042	13 747	-295

1) Eksklusive virkning av jordbruksfradraget ved skatteligningen

7 Utvalg av tabeller fra Normaliserte regnskaper

Nedenfor er tabeller gjengitt hvor tallene avviker fra de registrerte regnskaper.

Tabell 7.1. Korn, erter og oljefrø, normaliserte regnskaper

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr
Hvete. Salg, matkornkvalitet	132 345	332,84	440 497	182 925	345,58	632 152			
Hvete. Salg, fôrkornkvalitet	125 609	289,21	363 274	173 613	300,85	522 315			
Hvete. Salg, såkornkvalitet	13 855	387,50	53 688	19 150	396,60	75 949			
Hvete. Salg og hjemmeforbruk	271 809	315,46	857 459	375 688	327,51	1 230 416			
Rug. Salg, matkornkvalitet	9 377	300,30	28 159	26 207	305,40	80 036			
Rug og rughvete fôrkorn. Salg	7 204	256,14	18 452	20 135	257,36	51 819			
Rug/rughvete. Salg/hjemmefb.	16 581	281,11	46 611	46 342	284,53	131 855			
Bygg. Salg	564 330	278,10	1 569 402	500 540	291,10	1 457 072			
Bygg. Salg, såkornkvalitet	32 489	338,50	109 975	28 816	349,50	100 712			
Bygg. Salg og hjemmeforbruk	596 819	281,39	1 679 377	529 356	294,28	1 557 784			
Havre. Salg	258 713	250,64	648 438	204 024	261,91	534 359			
Havre. Salg, såkornkvalitet	12 614	325,50	41 059	9 948	339,00	33 724			
Havre. Salg og hjemmeforbruk	271 327	254,12	689 497	213 972	265,49	568 083			
Erter til modning. Salg	2 700	360,03	9 721	4 000	373,15	14 926			
Erter til modning. Såvare	245	405,43	993						
Sum erter til modning	2 945	363,80	10 714	4 000	373,15	14 926			
Sum korn (u/korreksj./tilsk.)	1 159 481	283,20	3 283 658	1 169 358	299,57	3 503 064			
Korreksjon for vann/kvalitet			-79 620			-82 290			
Oljefrø	11 546	510,60	58 954	12 757	510,60	65 137			
Sum korn, oljefrø (u/tilsk.)	1 171 027	278,64	3 262 992	1 182 115	294,89	3 485 911			
Lokale tillegg			2 000			2 000			
Korn, erter og oljefrø			3 264 992			3 487 911			

Tabell 7.2. Poteter, normaliserte regnskaper

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr
Salg. Matpoteter	61 951	566,33	350 847	62 853	582,33	366 012			
Salg. Poteter til potetmel	36 161	79,67	28 809	40 002	92,33	36 934			
Salg. Poteter til mos/flakes	12 888	229,67	29 600	13 103	217,00	28 434			
Salg. Poteter til pommes fr.	54 258	275,00	149 210	55 808	292,33	163 144			
Salg. Poteter til chips	44 337	270,67	120 007	45 295	279,33	126 523			
Salg. Vakuump. pot. mm.	10 783	277,00	29 869	9 532	292,33	27 865			
Sum poteter til mos/chips mv	122 266	268,83	328 686	123 738	279,60	345 966			
Hjemmeforbruk. Matpoteter	128	541,67	693	121	556,00	673			
Salg settepoteter	10 375	613,67	63 668	10 375	626,33	64 982			
Sum poteter (uten tilskudd)	242 214	319,02	772 703	249 719	326,19	814 567			
Distr.tilsk. for Nord-Norge			3 515			3 784			
Poteter			776 218			818 351			

Tabell 7.3. Hagebruksprodukter, normaliserte regnskaper

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr
Blomkål	7 889	12,44	98 139	7 988	12,99	103 764			
Sommerkål	2 874	6,12	17 589	2 680	6,28	16 830			
Vinterkål	11 462	5,91	67 740	11 289	5,86	66 154			
Sum hodekål	14 336	5,95	85 329	13 969	5,94	82 984			
Gulrot	45 504	8,34	379 503	46 650	8,33	388 595			
Purre	4 619	16,85	77 830	4 893	17,13	83 817			
Løk	20 171	7,10	143 214	20 188	7,03	141 922			
Salatagurk (slangeagurk)	15 969	20,98	335 030	15 523	21,82	338 712			
Tomater	12 341	21,78	268 787	12 372	22,73	281 216			
Sum hovedkulturene.Grønnsak.	120 829	11,49	1 387 832	121 583	11,69	1 421 010			
Rosenkål	1 573	19,01	29 903	1 310	19,35	25 349			
Kinakål	2 376	14,70	34 927	1 810	15,43	27 928			
Rødkål	1 339	4,26	5 704	2 202	4,52	9 953			
Brøkkoli	4 461	23,40	104 387	4 727	24,37	115 197			
Bønner	1 131	8,77	9 919	1 308	5,16	6 749			
Hageerter	1 941	3,15	6 114	4 141	3,22	13 334			
Knollselleri	3 647	13,82	50 402	3 038	13,58	41 256			
Stilkselleri	1 133	18,76	21 255	1 107	19,15	21 199			
Agurker, friland	1 737	7,61	13 219	1 997	7,85	15 676			
Rødbeter	7 906	7,76	61 351	6 301	7,03	44 296			
Persillerot	234	46,85	10 963	210	47,38	9 950			
Reddiker	165	65,16	10 751	169	67,46	11 401			
Kruspersille	24	106,95	2 567	29	105,01	3 045			
Kålrot til mat	10 484	7,40	77 582	7 943	7,63	60 605			
Sum andre grønns.(u/salat)	38 151	11,51	439 044	36 292	11,19	405 938			
Salat veksthus	2 003	81,46	163 164	1 810	85,09	154 013			
Issalat/Isbergsalat	7 127	19,19	136 767	6 946	19,46	135 169			
Annен salat friland	13 767	22,50	309 758	14 853	22,95	340 876			
Andre veksthusgrønnsaker			9 856			7 113			
Urter i veksthus	A 1 788	55,56	99 341	1 814	54,98	99 734			
Kjøkkenhager/uspes.vekster			317 344			360 059			
Sum andre grønnsaker, m.v.			1 475 274			1 502 902			
Sum grønnsaker			2 863 106			2 923 912			
Epler	13 425	10,17	136 532	13 983	10,14	141 788			
Færer	298	16,18	4 822	301	16,21	4 879			
Plommer	1 692	25,09	42 452	1 703	27,40	46 662			
Surkirsebær	115	41,41	4 762	103	42,56	4 384			
Søtkirsebær (moreller)	430	70,36	30 255	447	72,06	32 211			
Sum frukt	15 960	13,71	218 823	16 537	13,90	229 924			
Jordbær	7 781	47,88	372 554	7 473	47,42	354 370			
Bringebær	2 713	58,36	158 331	2 667	58,55	156 153			

A Kvantumsenhet: Ant. potter Prisenhet: Kr/potte

Tabell 7.3. Hagebruksprodukter, normaliserte regnskaper (forts.)

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr	Tonn	Kr/kg	1000 kr
Solbær	694	10,18	7 065	680	10,24	6 963			
Andre bær	87	16,34	1 422	139	16,34	2 271			
Bær i veksthus	87	26,50	2 306	87	26,50	2 306			
Sum hagebær	11 362	47,67	541 678	11 046	47,26	522 063			
Snittblomster .....A	66 172	2,87	189 914	66 406	2,55	169 335			
Blomstrende potteplanter .....A	26 806	18,56	497 519	28 444	19,64	558 640			
Dekorasjonsplanter .....A	1 735	15,85	27 500	1 975	16,30	32 193			
Utplantingsplanter .....A	41 217	7,80	321 493	43 880	8,19	359 377			
Sum blomster, store gartneri .....A	135 930	7,62	1 036 426	140 705	7,96	1 119 545			
Blomsterprod. i små gartneri .....A	1 359	7,62	10 356	1 407	7,96	11 200			
Sum blomster i gartnerier			1 046 782			1 130 745			
Planteskoler .....A	26 165	7,62	199 377	25 065	7,96	199 517			
Sum blomster .....A	163 454	7,62	1 246 159	167 177	7,96	1 330 262			
Distr./kval.tilsk. fr/bær/gr			109 331			143 721			
Hagebruksprodukter			4 979 097			5 149 882			

A Kvantumsenhet: 1000 stykk Prisenhet: Kr/stykk

B Kvantumsenhet: Kr/1000 stk Prisenhet: Kr/stykk

Tabell 7.4. Andre planteprodukter, normaliserte regnskaper

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr
Høy. Innenlands salg	78 157	356,18	278 380	77 413	385,78	298 644			
Rundballer. Salg	39 076	63,32	24 743	38 665	73,90	28 573			
Sum innenl. salg av stråfør	117 233	258,56	303 123	116 078	281,89	327 217			
Høy. Eksport	99	389,20	385	50	1 312,30	656			
Halm. Eksport	335	136,60	458	138	94,20	130			
Sum eksport av stråfør	434	194,24	843	188	418,09	786			
Stråfør	117 667		303 966	116 266		328 003			
Engfrø .....A	1 923	32,36	62 228	1 746	34,45	60 150			
Rotvekst- og grønnsaksfrø .....A	1	129,00	129	1	101,00	101			
Sum andre frø til modning	1 924		62 357	1 747		60 251			
Sum andre planteprodukter			366 323			388 254			
A Kvantumsenhet: Tonn			Prisenhet: Kr/kg						

Tabell 7.5. Pelsdyr, normaliserte regnskaper

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Antall skinn	Kr/skinn	1000 kr	Antall skinn	Kr/skinn	1000 kr	Antall skinn	Kr/skinn	1000 kr
Reveskinn. Eksport	78 318	742,20	58 128	69 647	782,34	54 488			
Reveskinn. Innenl. salg m.v.	2 000	742,20	1 484	2 000	782,34	1 565			
Sum reveskinn	80 318	742,20	59 612	71 647	782,35	56 053			
Minkskinn. Eksport	533 940	271,04	144 719	484 607	280,84	136 097			
Minkskinn. Innenl. salg m.v.	10 000	271,04	2 710	10 000	280,84	2 808			
Sum minkskinn	543 940	271,04	147 429	494 607	280,84	138 905			
Pelsdyr			207 041			194 958			

Tabell 7.6. Direkte tilskudd, normaliserte regnskaper

	Revidert regnskap 2018 1000 kr	Foreløpig regnskap 2019 1000 kr	Budsjett 2020 1000 kr
BU-invest. tradisj. jordbruk	420 956	582 267	
BU-invest. Grøfting	69 341	59 749	
Tekniske miljøinvest.	41 214		
Tilskudd SMIL-ordning		92 374	
Tilsk. til sær. kult.l.tilt.	42 517		
Organisert beitebruk	8 830	14 367	
Rentestøtte	30 185	36 145	
Tilskudd til verdensarven	5 049	5 917	
Utvalgte kulturlandskap	17 578	23 188	
Sum utbet. Landbr.utb.fond	635 670	814 007	
Sum fondsutbetalinger	635 670	814 007	
Areal kult.landsk.tillegg	3 066 496	3 430 315	
Produksjonstillegg husdyr	2 528 531	2 416 088	
Driftstilskudd i melkeprod.	1 579 092	1 591 132	
Tilskudd til økolog. jordb.	108 558	115 856	
Beitetilskudd	822 505	895 511	
Regionale miljøprogram	431 982	490 636	
Sum dir. tilsk. (underpost)	8 537 164	8 939 538	
Fremme av norsk engfrøavl	8 251	5 272	
Inseminering m.v.	67 668	71 844	
Sum utviklingstiltak	75 919	77 116	
Utbet.avløserordn.i jordbr.	1 119 644	1 164 693	
Adm.tilsk. avl.lag/l.vikar	9 516	9 516	
Refusj. utgifter under sykd.	139 998	129 078	
Sjukelønnsordning	50 200	48 300	
Landbruksvikar avløserlag	51 452	56 382	
Tidligpensjonsordning	70 937	68 998	
Sum velferdsordninger	1 441 747	1 476 967	
Sum utbet. jordbruksavt.	10 690 500	11 307 628	
Erst. tilt. pl./dyresykdom	31 282	88 952	
Driftsplanlag m.v.	759	759	
Tilsk. avløs. rep./HV-øvelse	953	953	
Erstatn. rovdyrsk. på husdyr	42 954	44 078	
Tilskudd til erstatning m.m.	1 340 972	250 734	
Sum andre ordninger	1 416 920	385 476	
Sum direkte tilskudd	12 107 420	11 693 104	

Tabell 7.7. Energi og smøremidler, normaliserte regnskaper

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	1000 liter	Øre/liter	1000 kr	1000 liter	Øre/liter	1000 kr	1000 liter	Øre/liter	1000 kr
Fyringsolje. Veksthus	4 840	796,10	38 531	4 637	795,07	36 867			
Bioenergi i veksthus	A 81 800	203,10	16 614	83 675	207,78	17 386			
Gass i veksthus	A 224 700	455,13	102 268	227 847	471,42	107 412			
Fyringsolje. Korntørker	5 681	962,51	54 680	5 738	961,26	55 157			
Bensin	3 174	1 244,26	39 493	3 115	1 255,20	39 099			
Diesel (brenselolje)	134 075	946,04	1 268 403	134 075	944,81	1 266 754			
Smøremidler (olje, fett m.v.)	2 816	4 062,37	114 396	2 682	4 183,84	112 211			
Elektrisk lys og kraft			1 486 795			1 431 264			
Sum energi og smøremidler			3 121 180			3 066 150			

A Kvantumsenhet: 1000 kWh

Prisenhet: Kr/1000 kWh

Tabell 7.8. Andre kostnader, normaliserte regnskaper

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr	Tonn	Kr/100 kg	1000 kr
Rensing av såkorn	10 638	77,96	8 293	10 535	80,03	8 431			
Ensileringsmidler	9 470	866,67	82 074	10 248	920,52	94 335			
Halmbeh.middel. Ammoniakk	A 3 944	19,20	75 725	1 315	19,08	25 090			
Plantevernmidler			325 327			273 602			
Frakt. Korn og oljefrø	281 223	13,81	38 837	357 877	14,08	50 389			
Frakt. Handelsgjødsel	461 741	21,42	98 905	467 395	21,53	100 630			
Frakt. Poteter	60 275	24,00	14 466	64 113	27,00	17 311			
Frakt. Grønnsaker	168 816	47,45	80 103	176 621	49,18	86 862			
Frakt. Bær	6 797	56,59	3 846	7 259	58,65	4 257			
Frakt. Blomster	B 136 776	6,56	89 725	140 897	6,80	95 810			
Frakt. Frukt	13 894	53,91	7 490	14 871	55,88	8 310			
Sum frakt. Hagebruksprod.			181 164			195 239			
Fiberduk	C 9 414	0,80	7 531	9 310	0,81	7 541			
Fiberduk inkl. inv.avgift	C 9 414	0,80	7 531	9 310	0,81	7 541			
Plastfolie i hagebruket	D 6 918	999,64	6 916	6 788	1 152,79	7 825			
Plastfolie i jordbruket	D 78 981	5 199,29	410 645	82 880	5 304,24	439 615			
Plastfolie inkl. inv.avgift	D 85 899	4 861,07	417 561	89 668	4 989,96	447 440			
Embal./sortering. Grønnsaker	16 565	13,27	219 758	15 036	13,00	195 442			
Emballasje. Frukt og bær	28 058	1,80	50 580	30 494	1,91	58 284			
Emballasje. Blomster	19 230	2,26	43 375	20 200	2,35	47 425			
Sum emballasje. Hagebrukspr.			313 713			301 151			
Torv- og plastpotter	E 10 365	717,70	7 439	10 012	716,96	7 178			
Dyrkingstorv	F 76	478,49	36 365	76	508,93	38 679			
Avrenspotet	A 6 091	0,32	1 949	6 775	0,32	2 168			
Sum andre kostn. v/pl.prod.			1 609 349			1 569 184			
A Kvantumsenhet: Tonn		Prisenhet: Kr/kg							
B Kvantumsenhet: Kv.indeks		Prisenhet: Pr.ind.frakt							
C Kvantumsenhet: 1000 m2		Prisenhet: Kr/m2							
D Kvantumsenhet: Daa		Prisenhet: Kr/daa							
E Kvantumsenhet: Antall kart.		Prisenhet: Kr/kartong							
F Kvantumsenhet: 1000 m3		Prisenhet: Kr/m3							

Tabell 7.8. Andre kostnader, normaliserte regnskaper (forts.)

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Antall besøk	Kr/besøk	1000 kr	Antall besøk	Kr/besøk	1000 kr	Antall besøk	Kr/besøk	1000 kr
Veterinær	535 836	817,98	438 303	512 218	846,94	433 818			
Medisin til dyr			436 699			463 938			
Veterinær og medisin til dyr		875 002				897 756			
Kunstig inseminasjon. Storfe .....A	283 549	1 002,14	284 156	276 260	1 089,18	300 897			
Kunstig inseminasjon. Svin .....A	159 886	400,44	64 025	145 600	416,19	60 597			
Husdyrforsikring			20 588			21 341			
Frakt. Kraftfør .....B	2 013 098	17,91	360 546	2 007 890	18,87	378 889			
Frakt. Grovfør .....B	120 000	100,00	120 000	55 000	100,00	55 000			
Frakt. Kjøtt .....B	252 611	4,90	12 378	242 703	4,85	11 771			
Adm.geb. kjøp melkekvote			1 245			1 883			
Destruksjon av høns			10 129			9 631			
Sum a. kostn. v/husdyrprod.		1 748 069				1 737 765			
Skadefors. maskiner netto		117 362				113 391			
Sum netto skadefors. maskin.		117 362				113 391			
Frakt. Fyringsolje C	10 521	23,52	2 475	10 375	23,77	2 466			
Frakt. Ensileringsmidler .....D	9 470	472,35	4 473	10 248	477,25	4 891			
Frakt. Såvarer .....D	68 888	320,06	22 048	66 025	323,38	21 351			
Sum diverse frakter		28 996				28 708			
Kontormaskiner			44 244			44 111			
Teletjenester			99 658			97 800			
Porto			23 470			24 166			
Sum telefon og porto		123 128				121 966			
Yrkesskadeforsikring .....E	32 660	300,53	9 815	38 375	307,18	11 788			
Årsavgift .....F	80 625	564,66	45 526	79 329	587,53	46 608			
Produsenttjenesten .....G	6 214	27 490,00	170 823	5 985	23 250,00	139 151			
Gårdssregnskap, registrert			537 154			594 290			
Gårdssregnskap, ikke-reg.			15 096			14 747			
Sum gårdssregnskap .....H	39 678	13 918,29	552 250	38 938	15 641,20	609 037			
Skadeforsikring på bygninger			217 233			225 329			
Sum diverse andre kostnader		1 192 015				1 226 698			
Sum ekskl.posten forskjellig		4 666 795				4 647 038			
Forskjellig			597 350			594 821			
Forskjellig inkl. inv.avgift		597 350				594 821			
Utgifter til sjuk.lønn.ordn.		50 200				48 300			
Adm.tilskudd til avløserlag		9 516				9 516			

Tabell 7.8. Andre kostnader, normaliserte regnskaper (forts.)

	Revidert regnskap 2018	Foreløpig regnskap 2019	Budsjett 2020
	1000 kr	1000 kr	1000 kr
Sum sosiale ordninger	59 716	57 816	
Andre kostnader	5 323 861	5 299 675	

Tabell 7.9. Leasing av maskiner, normaliserte regnskaper

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Kvantum	Pr.ind. kts.	1000 kr	Kvantum	Pr.ind. kts.	1000 kr	Kvantum	Pr.ind. kts.	1000 kr
Leasing, kapitalslitdel	170 340	108,40	1 846 486	177 440	110,90	1 967 810			
Leasing, rentedel	A 5 007	3,36	168 235	5 290	3,87	204 723			
Leasing, effekt finansiering			-136 604			-119 812			
Sum leasing av maskiner			1 878 117			2 052 721			

A Kvantumsenhet: Mill. kr Prisenhet: Rentepros.

Tabell 7.10 Realrente. Lånt kapital, normaliserte regnskaper

	Revidert regnskap 2018			Foreløpig regnskap 2019			Budsjett 2020		
	Mill. kr	Rentepros.	1000 kr	Mill. kr	Rentepros.	1000 kr	Mill. kr	Rentepros.	1000 kr
Nedbetalingslån statsbanker	4 254	2,70	114 858	4 160	2,95	122 720			
Nedb.lån andr. f. 1997	55 645	3,39	1 886 366	56 136	3,71	2 082 646			
Sum nedbetalingslån	59 899	3,34	2 001 224	60 296	3,66	2 205 366			
Sum rentebærende utlån	59 899	3,34	2 001 224	60 296	3,66	2 205 366			
Investeringsslån LUF	157			105					
Rentekostnader lånt kapital	60 056	3,33	2 001 224	60 401	3,65	2 205 366			
Effekt av finansiering			-1 638 059			-1 368 448			
Realrente lånt kapital			363 165			836 918			

8 Volum og prisindeks

Tabell 8.11 Prisindeks, normaliserte regnskaper. 2018= 100

Postnavn	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*	2020**
Sum korn (u/korreksj./tilsk)	78,6	81,6	88,2	89,9	92,1	94,5	96,5	100,0	104,3	
Korn, erter og oljefrø	78,4	81,4	88,1	89,8	92,0	94,4	96,5	100,0	104,3	
Sum salg av matpoteter	74,2	78,5	80,8	83,8	85,9	91,4	95,7	100,0	102,8	
Poteter	76,2	80,4	84,3	87,6	89,8	92,8	96,4	100,0	103,8	
Sum grønnsaker	76,8	83,7	85,6	88,1	91,3	92,4	98,0	100,0	101,8	
Sum frukt	96,6	96,1	98,3	100,8	103,8	102,2	99,6	100,0	102,0	
Sum hagebær	86,3	89,2	90,4	90,5	91,9	94,5	98,8	100,0	99,4	
Sum blomster	85,8	91,9	90,8	86,5	91,2	98,0	91,3	100,0	104,5	
Hagebruksprodukter	81,7	87,2	88,4	88,4	91,8	94,3	96,1	100,0	102,9	
Sum planteprodukter	79,9	84,3	87,9	88,7	91,3	93,7	96,1	100,0	103,7	
Sum kumelk	82,2	83,1	84,0	91,0	97,2	98,9	97,8	100,0	95,5	
Sum geitmelk	81,8	82,6	83,6	90,6	97,1	98,8	97,7	100,0	95,4	
Ku- og geitmelk	83,4	84,1	85,3	92,0	97,6	99,1	98,3	100,0	96,3	
Sum storfe	80,9	87,5	92,4	94,8	97,9	100,4	102,2	100,0	97,6	
Sum sau/lam	102,2	110,2	119,8	125,9	129,7	117,3	98,6	100,0	107,3	
Sum gris	96,8	98,8	95,1	98,4	109,6	108,9	103,1	100,0	99,3	
Sum fjørfeslakt	89,2	94,6	98,2	100,1	98,7	99,7	97,2	100,0	103,8	
Sum kjøtt inkl. grunntilsk.	89,6	94,6	96,9	99,8	104,7	104,7	101,3	100,0	100,2	
Kjøtt og fjørfeslakt	84,3	88,7	90,8	94,7	99,1	101,2	101,0	100,0	100,3	
Egg	92,8	100,3	96,4	96,2	97,4	96,6	100,4	100,0	97,9	
Pelsdyr	125,5	132,6	137,2	129,7	120,4	104,3	106,2	100,0	104,1	
Sum birøkt	49,0	54,8	60,2	65,7	77,6	94,8	98,0	100,0	99,2	
Sum andre husdyrprodukter	94,1	99,9	98,8	98,4	98,9	98,0	101,0	100,0	98,5	
Sum husdyrprodukter	84,7	87,6	89,1	93,8	98,5	100,1	99,9	100,0	98,5	
Sum plante- og husdyrprod.	83,3	86,6	88,7	92,3	96,4	98,3	98,8	100,0	100,0	
Sum inntekter eksl. tilsk.	80,9	84,2	87,5	92,4	99,4	104,3	106,3	100,0	101,4	
Sum inntekter inkl. tilsk.	83,3	86,6	88,7	92,3	96,3	98,2	98,8	100,0	100,0	
Sum handelsgjødsel	88,1	102,3	101,5	100,3	104,5	107,8	93,3	100,0	105,2	
Kalk	85,7	83,1	88,1	92,3	93,6	95,6	96,6	100,0	105,4	
Handelsgjødsel og kalk	85,2	97,3	100,6	100,3	103,7	107,0	93,5	100,0	105,0	
Innkjøpt kraftfør	84,8	86,8	91,0	94,3	96,1	96,8	98,3	100,0	100,3	
Annet innkjøpt fôr	77,3	81,2	87,1	92,4	97,2	98,9	97,6	100,0	96,7	
Sum innkjøpt fôr	84,2	86,4	90,7	94,1	96,2	97,0	98,2	100,0	100,0	
Såfrø og planter	78,6	77,7	81,9	85,7	91,1	93,3	94,5	100,0	101,6	
Sum energi og smøremidler	80,4	76,6	79,9	81,6	76,8	79,2	86,4	100,0	100,8	
Sum andre kostn. v/pl.prod.	87,6	90,9	94,5	97,9	98,2	97,7	96,4	100,0	97,5	
Sum a. kostn. v/husdyrprod.	80,0	80,8	81,8	85,6	88,3	91,7	95,8	100,0	106,4	
Andre kostnader	84,2	86,5	89,2	93,2	93,9	96,2	97,5	100,0	102,7	
Sum vedlikehold	81,3	83,5	85,4	88,4	91,3	93,9	96,5	100,0	103,0	
Sum ikke-varige prod.midler	83,2	85,1	88,6	91,6	92,7	94,5	95,6	100,0	101,5	
Sum leasing av maskiner	92,4	94,2	95,4	95,5	95,0	95,0	97,7	100,0	104,9	
Kapitalslit. Sum driftsb.	86,1	86,6	88,5	90,3	92,3	95,6	97,3	100,0	102,2	
Kapitalslit. Maskiner/redsk.	86,1	86,6	88,5	90,3	92,3	95,6	97,3	100,0	102,2	
Kapitalslit	86,1	86,6	88,5	90,3	92,3	95,6	97,3	100,0	102,2	
Sum kapitalkostnader	87,2	88,0	89,7	91,3	92,8	95,5	97,4	100,0	102,8	
Sum kostnader	84,3	85,9	88,9	91,5	92,7	94,8	96,1	100,0	101,9	

* Foreløpige tall.

** Budsjett.

Tabell 8.12 Volumindekser, normaliserte regnskaper. 2018 = 100

Postnavn	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*	2020**
Sum korn (u/korreksj./tilsk)	100,8	99,6	96,9	99,5	101,6	101,0	103,9	100,0	102,3	
Korn, erter og oljefrø	100,6	99,8	96,5	99,5	101,3	101,3	103,2	100,0	102,4	
Sum salg av matpoteter	109,1	102,5	101,2	95,4	107,8	105,5	108,9	100,0	101,5	
Poteter	101,4	98,0	98,7	95,7	103,0	100,9	104,1	100,0	101,6	
Sum grønnsaker	77,3	79,6	78,1	82,0	88,8	100,0	100,2	100,0	100,3	
Sum frukt	93,2	93,7	93,6	94,3	95,2	96,8	98,9	100,0	103,0	
Sum hagebær	98,3	102,8	107,7	111,7	112,0	108,7	104,7	100,0	96,9	
Sum blomster	130,4	126,7	120,1	120,4	117,1	113,7	106,8	100,0	102,2	
Hagebruksprodukter	93,8	94,7	92,6	95,5	98,7	104,2	102,3	100,0	100,5	
Sum planteprodukter	97,2	97,1	94,8	97,4	100,5	103,2	103,1	100,0	101,2	
Sum kumelk	97,0	100,6	100,2	99,2	100,9	100,1	98,2	100,0	97,3	
Sum geitmelk	95,5	95,2	92,9	91,2	99,6	100,9	99,0	100,0	98,0	
Ku- og geitmelk	97,0	100,5	100,1	99,1	100,9	100,1	98,2	100,0	97,3	
Sum storfe	91,3	86,9	93,0	87,5	89,2	91,7	95,8	100,0	97,5	
Sum sau/lam	86,8	84,5	87,4	89,6	94,8	96,4	101,7	100,0	90,1	
Sum gris	95,2	95,7	92,9	93,8	98,1	100,3	99,9	100,0	96,3	
Sum fjørreslakt	86,3	92,9	106,0	108,7	95,8	101,0	103,1	100,0	109,0	
Sum kjøtt inkl. grunntilsk.	91,1	90,6	94,8	93,6	93,8	96,4	98,7	100,0	98,4	
Kjøtt og fjørreslakt	90,8	90,3	94,6	93,2	93,4	96,1	98,6	100,0	98,0	
Egg	82,2	89,2	89,2	94,4	94,6	95,8	97,9	100,0	103,7	
Pelsdyr	116,5	129,3	131,5	154,3	148,7	158,7	133,9	100,0	90,4	
Sum birøkt	69,6	68,4	69,4	71,7	70,5	85,8	93,8	100,0	116,7	
Sum andre husdyrprodukter	86,8	93,7	93,7	101,6	100,4	104,1	101,5	100,0	103,5	
Sum husdyrprodukter	92,9	94,5	96,7	96,1	96,8	98,2	98,7	100,0	98,1	
Sum plante- og husdyrprod.	94,1	95,3	96,2	96,5	97,9	99,6	99,9	100,0	99,0	
Sum inntekter eksl. tilsk.	95,2	97,1	96,8	98,0	99,8	101,8	100,6	100,0	99,5	
Sum inntekter inkl. tilsk.	94,9	96,5	96,6	97,5	99,2	101,1	100,4	100,0	99,3	
Sum handelsgjødsel	93,3	90,3	91,4	98,1	99,0	98,8	96,3	100,0	101,0	
Kalk	70,4	73,4	76,5	80,6	82,6	88,0	89,3	100,0	86,2	
Handelsgjødsel og kalk	90,4	88,4	89,6	95,7	97,4	97,4	95,5	100,0	99,7	
Innkjøpt kraftfør	89,7	94,8	96,1	96,6	96,7	97,0	97,7	100,0	99,7	
Annet innkjøpt før	71,7	70,9	76,5	75,0	76,7	70,1	71,0	100,0	72,3	
Sum innkjøpt før	87,9	92,5	94,2	94,5	94,7	94,4	95,2	100,0	97,2	
Såfrø og planter	89,8	91,3	95,5	94,5	89,7	96,9	97,7	100,0	99,2	
Sum energi og smøremidler	99,9	99,3	98,1	95,6	98,3	98,4	99,5	100,0	97,5	
Sum andre kostn. v/pl.prod.	94,9	98,2	91,5	97,0	102,7	104,1	99,5	100,0	100,1	
Sum a. kostn. v/husdyrprod.	88,4	91,4	94,3	92,0	94,5	95,0	94,9	100,0	93,4	
Andre kostnader	95,9	98,1	96,3	97,7	100,8	101,3	99,3	100,0	97,0	
Sum vedlikehold	84,8	91,7	96,2	101,5	108,3	108,6	101,2	100,0	97,6	
Sum ikke-varige prod.midler	91,4	94,2	95,1	96,3	98,1	98,5	97,5	100,0	97,5	
Sum leasing av maskiner	63,4	68,7	73,0	77,9	83,3	89,0	94,2	100,0	104,2	
Kapitalslit. Sum driftsb.	86,8	88,5	90,1	91,6	93,4	95,5	98,3	100,0	101,0	
Kapitalslit. Maskiner/redsk.	122,0	118,5	116,7	112,1	108,7	105,8	103,1	100,0	97,4	
Kapitalslit.	101,8	101,3	101,3	100,2	99,7	99,8	100,2	100,0	99,5	
Sum kapitalkostnader	93,2	94,1	95,1	95,4	96,2	97,4	98,9	100,0	100,6	
Sum kostnader	91,9	94,2	95,1	96,0	97,5	98,2	97,9	100,0	98,4	

* Foreløpige tall.

** Budsjett.